

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA
PÁLYÁZATOK ÉS PROJEKTMENEDZSMENT
REFERATÚRA
4400 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-553; FAX: +36 42 311-041
E-MAIL: HAGYMASI.GYULA@NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS
VÁROSÜZEMELTETÉSI OSZTÁLY
4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-547; FAX: +36 42 310-647
E-MAIL: VAROSFEJLESZTES@NYIREGYHAZA.HU

Ügyiratszám: PKAB/48/2020.

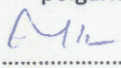
Ügyintéző: Karóczkai Adrienn

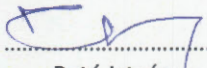
ELŐTERJESZTÉS

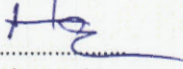
– a Közgyűléshez –

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának (ITS) módosítására

.....
Dr. Kovács Ferenc
polgármester

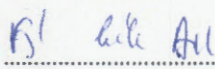

.....
Dr. Krizsai Anita
az előterjesztés szakmai
előkészítéséért felelős
osztályvezető

.....
Pató István
az előterjesztés szakmai
előkészítéséért felelős
osztályvezető

.....
Hagymási Gyula
az előterjesztés szakmai
előkészítéséért felelős
referatúra vezető

törvényességi véleményezést végző
személyek aláírása:

.....
Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző

.....
Faragóné Széles Andrea
Jegyzői Kabinet vezetője

Véleményező bizottság vagy bizottságok:

- Gazdasági és Tulajdonosi Bizottság
- Városstratégiai és Környezetvédelmi Bizottság
- Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság
- Pénzügyi Bizottság
- Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottság

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA
PÁLYÁZATOK ÉS PROJEKTMENEDZSMENT
REFERATÚRA
4400 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-553; FAX: +36 42 311-041
E-MAIL: HAGYMASI.GYULA@NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS
VÁROSÜZEMELTETÉSI OSZTÁLY
4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-547; FAX: +36 42 310-647
E-MAIL: VAROSFEJLESZTES@NYIREGYHAZA.HU

Tisztelt Közgyűlés!

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) 2014-ben készítette el a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft. és a MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Kft. Ennek lényege, hogy a Településfejlesztési Konceptióra épülve kijelölje a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit.

A Közgyűlés 2014. június 26. napján a 126/2014.(VI.26.) számú határozatával egyetértett a stratégiával és a tovább tervezés alapjául elfogadta. Ezt követően az egyeztetési változat véleményezés céljából megküldésre került az egyeztetési eljárásban résztvevő valamennyi szervezetnek. Az így elkészült végleges változatot a Közgyűlés 2014. szeptember 25.-i ülésén a 185/2014.(IX.25.) számú határozattal elfogadta. 2017 februárjában szükséges volt módosítani a dokumentumot annak érdekében, hogy Nyíregyháza eleget tegyen a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretén belül megjelent pályázati felhívásokban foglaltaknak, melynek eredményeként nevesítésre került a Polyákbokor-Felsősimá és a Zöld város akcióterület az ITS-ben. A módosított verziót a Közgyűlés a 2017. február 23-ai ülésén a 47/2017. (II.23.) számú határozattal elfogadta.

A TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001 számú, Közösen a kiútért és a TOP-6.7.1-16-NY1-2017-00001 számú, Nyíregyháza szegregált lakótelepeinek rehabilitációja elnevezésű projektek célterülete a Huszár lakótelep és a Keleti lakótelep. Az ITS szerint ez két, szociális városrehabilitáció által érintett akcióterület. A pályázati felhívás 3.4.1.1. 3) pontja szerint „egy támogatási kérelem egy akcióterületet érinthet”, a 6) pont szerint pedig „A támogatási kérelemben szereplő akcióterületnek legkésőbb a projekt tartalmi- műszaki előkészítés végéig (vonatkozó mérföldkö benyújtásáig) illeszkednie kell a város Integrált Településfejlesztési Stratégiájához (ITS).”

A projekt előkészítésének tervezett vége 2019. június 12. volt, ezért szükséges volt az ITS módosítása oly módon, hogy a két szegregátum egy akcióterületben kerüljön kijelölésre. Ez mind a soft jellegű programok, mind az infrastrukturális fejlesztések miatt fontos volt, így a dokumentum módosításra került a fentiek szerint.

Az alábbi módosítások kerültek átvezetésre az ITS-ben:

- az ITS 4.4.1 pontja kiegészítésre került,
- a mellékletek közé bekerült az utcaszinten lehatárolt akcióterületi térkép is 9.3.3. pontban.

Az ITS az elvégzett módosítással eleget tesz a pályázati kiírásban foglaltaknak.

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA
PÁLYÁZATOK ÉS PROJEKTMENEDZSMENT
REFERATÚRA
4400 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-553; FAX: +36 42 311-041
E-MAIL: HAGYMASI.GYULA@NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS
VÁROSÜZEMELTETÉSI OSZTÁLY
4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-547; FAX: +36 42 310-647
E-MAIL: VAROSFEJLESZTES@NYIREGYHAZA.HU

Amennyiben a Közgyűlés elfogadja az ITS módosítását, úgy az megküldésre kerül a vonatkozó Kormányrendelet (314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről) 9. sz. mellékletében meghatározott államigazgatási szerveknek, valamint az érintett (megyei) és közvetlenül érintett szomszédos települési önkormányzatoknak véleményezés céljából.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztést megtárgyalni, és az 1. számú mellékletként csatolt, módosított Integrált Településfejlesztési Stratégiát elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2020. január 29.

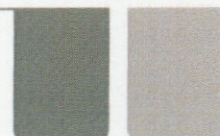
Tisztelettel:

Dr. Krizsai Anita
osztályvezető
Szociális Osztály

Pató István
osztályvezető
Városfejlesztési és
Városüzemeltetési Osztály

Hagymási Gyula
referatúra vezető
Pályázatok és Projektmenedzsment
Referatúra

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA
PÁLYÁZATOK ÉS PROJEKTMENEDZSMENT
REFERATÚRA
4400 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-553; FAX: +36 42 311-041
E-MAIL: HAGYMASI.GYULA@NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS
VÁROSÜZEMELTETÉSI OSZTÁLY
4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-547; FAX: +36 42 310-647
E-MAIL: VAROSFEJLESZTES@NYIREGYHAZA.HU

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSE

...../2020. (II.6.) számú

h a t á r o z a t a

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának (ITS) módosításáról

A Közgyűlés

- az előterjesztést megtárgyalta és az 1. számú melléklet szerint az Integrált Településfejlesztési Stratégia módosítását elfogadja.
- felhatalmazza Dr. Kovács Ferenc Polgármestert, hogy a jelen előterjesztés 1. számú mellékleteként csatolt, módosított Integrált Településfejlesztési Stratégiát a vonatkozó Kormány rendelet mellékletében meghatározott államigazgatási szerveknek, valamint az érintett (megyei) és közvetlenül érintett szomszédos települési önkormányzatoknak véleményezés céljából megküldje.

Felelős:

- Dr. Krizsai Anita osztályvezető - Szociális Osztály
- Pató István osztályvezető - Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály
- Hagymási Gyula referatúra vezető - Pályázatok- és Projektmenedzsment Referatúra

Határidő: folyamatos

Nyíregyháza, 2020. február 6.

Erről értesül:

- 1./ a Közgyűlés tagjai
- 2./ a címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA
(ITS)

KÉSZÜLT: 2014. SZEPTEMBER 1.

FELÜLVIZSGÁLVA: 2017. FEBRUÁR 17., 2019. MÁRCIUS 22.

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Készült Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata megbízásából

Készítette: Nyíregyháza 2014-2020 Konzorcium

MEGAKOM Tanácsadó Iroda

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és
Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft.

Szakmai koordinátor:

Veres István, településtervező (TT 15-0125), városi főépítész

***Nyíregyháza Megyei Jogú Város fenntartható városfejlesztési programjának
előkészítése, társadalmasítása ÉAOP-5.1.1/H-13-2013-0002***

KÉSZÜLT: 2014. SZEPTEMBER 1.

Anyaggyűjtés lezárva: 2014. június 6.

FELÜLVIZSGÁLVA: 2017. FEBRUÁR 17., 2019. MÁRCIUS 22.

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS	5
2	A HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	6
2.1	VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	6
2.2	VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	12
3	KÖZÉPTÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	16
3.1	JÖVŐKÉP	16
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	18
3.2.1	Városi szintű tematikus célok.....	18
3.2.2	Városrészi szintű területi célok.....	22
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	28
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	30
4.1	PROJEKTEK RENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA: STRATÉGIAI CÉLOK ÉS PROJEKTEK ÖSSZEFÜGGÉSE	30
4.2	KULCSPROJEKTEK BEMUTATÁSA	32
4.3	HÁLÓZATOS PROJEKTEK BEMUTATÁSA	33
4.4	AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK BEMUTATÁSA	34
4.4.1	<i>Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával</i>	34
4.4.2	<i>Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló bemutatása</i>	36
4.5	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ (EGYÉB PROJEKTEK)	37
4.6	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE.....	38
4.7	A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	39
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	44
5.1	SZEGREGÁTUMOK NYÍREGYHÁZÁN.....	44
5.2	A 2008. ÉVI ANTI-SZEGREGÁCIÓS TERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK NYOMONKÖVETÉSE	46
5.3	INTÉZKEDÉSEK	48
5.3.1	<i>A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések (a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása)</i>	50
5.3.2	<i>A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések</i>	51
5.3.3	<i>A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések</i> 52	
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	54
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	54
6.1.1	<i>Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz</i>	54
6.1.2	<i>A helyi esélyegyenlőségi programmal való összhang</i>	54
6.1.3	<i>Az önkormányzat gazdasági programjával való összhang</i>	55
6.1.4	<i>A települési környezetvédelmi programmal való összhang</i>	55
6.1.5	<i>Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz</i>	56
6.1.6	<i>Illeszkedés az EU tematikus célkitűzéseire</i>	59
6.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	62
6.2.1	<i>A célok logikai összefüggései</i>	62
6.2.2	<i>A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák</i>	64
6.2.3	<i>A stratégia megvalósíthatósága</i>	66
6.2.4	<i>A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása</i>	66
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	68
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMONKÖVETÉSE	69
8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	69
8.2	AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEINEK MEGHATÁROZÁSA	71
8.2.1	<i>A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere</i>	71

8.2.2	<i>Az ITS megvalósításának intézményi háttere</i>	73
8.3	PARTNERSÉG	75
8.3.1	<i>A partnerség tervezése</i>	75
8.3.2	<i>A Partnerségi egyeztetés tervben tervezett tevékenységek megvalósítása</i>	76
8.4	TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	78
8.5	MONITORING RENDSZER	80
8.5.1	<i>Módszertan</i>	80
8.5.2	<i>A monitoring tevékenység folyamata és szervezeti háttere</i>	80
8.5.3	<i>Az indikátorkészlettel kapcsolatos alapvető követelmények</i>	82
8.5.4	<i>A stratégia tervezett indikátorai</i>	83
9	MELLÉKLETEK	88
9.1	EU TEMATIKUS CÉLOK, BERUHÁZÁSI PRIORITÁSOK	88
9.1.1	<i>ERFA rendelet</i>	88
9.1.2	<i>ESZA rendelet</i>	91
9.2	ERFA ÉS ESZA RENDELETEKBEN MEGHATÁROZOTT KIMENETI INDIKÁTOROK	94
9.3	AKCIÓTERÜLETI TÉRKÉPEK	99
9.3.1	<i>Zöld város akcióterület</i>	99
9.3.2	<i>Polyákbokor – Felsősima akcióterület</i>	100

1 BEVEZETÉS

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. A folyamat részeként Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata – fenntartható városfejlesztési programja keretében – elkészíti **településfejlesztési koncepcióját** és **integrált településfejlesztési stratégiáját (ITS)** (a korábbi IVS felülvizsgálatával), valamint közreműködik a 2014-2020-as területi alapú fejlesztések megtervezésében.

- **Nyíregyháza Megyei Jogú Város településfejlesztési koncepciója** hosszú távra (10 évet meghaladó időtávra) készül, meghatározza a város **jövőképét** a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan, valamint rögzíti a településfejlesztés elveit. A koncepció keretében kijelölésre kerülnek a város átfogó fejlesztését szolgáló **célkitűzések**, illetve megtörténik a célok értelmezése az egyes városrészekre.
- A tervezés keretében kidolgozásra kerül **Nyíregyháza Megyei Jogú Város integrált településfejlesztési stratégiája (ITS)** is, amely kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét, és a megvalósítás eszközeit.

A folyamat tétje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák városunk fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban milyen területeken mennyi forrás áll majd rendelkezésre Nyíregyháza fejlesztésére, és hogy ezeket a forrásokat mennyire hatékonyan és eredményesen tudja a város felhasználni.

Jelen dokumentum **Nyíregyháza Megyei Jogú Város integrált településfejlesztési stratégiája**, amely az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a megyei jogú városok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2013. augusztus 30.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) és a város **településfejlesztési koncepciójának** kidolgozása előzte meg.

A megalapozó vizsgálat – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. A településfejlesztési koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt.

2 A HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

2.1 VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szabolcs-Szatmár-Bereg megye székhelye. Nyíregyháza kedvező közlekedés-földrajzi, geopolitikai kapcsolatokkal rendelkezik, egy nyitott város, amelyre erős nemzetközi beágyazottság jellemző. Különösen határmenti kapcsolatainak erősek a szomszédos nagyvárosokkal. Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén belül centrumpozíciót tölt be, egyértelműen a **megye gazdasági, foglalkoztatási, oktatási, kulturális, közigazgatási, közszolgáltatási centruma**. Nyíregyháza körül kimutatható egy szélesebb körű vonzáskörzet (Újfehértó-Balkány-Nagykálló-Baktalórántháza-Nyírtura-Kemecse-Nyírbogdány-Ibrány-Rakamaz Tiszavasvári körrel határolt terület), ahol elsősorban az oktatási, közlekedési, közigazgatási funkciók a meghatározóak. A város szűkebb funkcionális vonzáskörzetét elsősorban a gazdasági, munkaerő-piaci kapcsolatok és a közmű agglomeráció kiterjedése határozza meg (szűkebb vonzáskörzet Nyírpazony, Kótaj, Nyírtelek, Kálmánháza).

A 2012-es KSH adatok alapján a **város állandó népessége 119 160 fő**, lakónépessége 118 185 fő. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye állandó népességének 20,6%-a, lakónépességének 20,9%-a él a megyeszékhelyen. Nyíregyháza **Magyarország hetedik legnagyobb népességszámú** települése. Nyíregyháza népessége a két népszámlálás között 0,8%-al növekedett, amely a jelenlegi népesedési tendenciák figyelembevételével kimondottan jó eredménynek számít. Nyíregyháza népességnövekedését két tényező magyarázza, egyrészt, hogy a városba és a városból elköltözők száma arányosan változik, a város nem produkál vándorlási veszteséget, másrészt, hogy a természetes fogyás értéke alacsony. Nyíregyháza korstruktúrája az országos átlaghoz és a többi megyei jogú város átlagához képest jóval kedvezőbb képet mutat.

Nyíregyháza társadalmi versenyképessége sokat javult az elmúlt évtizedben. Nyíregyházáról általánosságban elmondható, hogy minden **képzettségi mutató** alapján az országos átlagnál kedvezőbb helyzetű és jelentős javulást mutat a 2001-es népszámláláshoz képest. Csökkent az alacsony iskolai végzettségűek aránya és nőtt a felsőfokú végzettségűek száma. Szintén pozitív társadalmi jelenség, hogy erősödött a városi lakosság identitástudata, lokálpatriotizmusa, nőtt a helyi lakosság körében a társadalmi felelősségvállalás és a civil aktivitás.

Nyíregyházán a munkaképes korú lakosság, azaz a 15-64-éves korúak **foglalkoztatottsága** az elmúlt tíz évben növekedett. A városi lakosság 40,5%-a tartozik foglalkoztatottak közé a legutóbbi népszámlálási adatok tükrében, ez az arány az országos átlagnál 1%-kal magasabb. A megyei jogú városokat tekintve, ezzel az aránnyal a 15. helyen áll Nyíregyháza. 2012-es adatok alapján Nyíregyházán 7 287 fő volt **munkanélküli**, az ezredforduló óta folyamatosan növekedett munkanélküliek száma és ezzel együtt a városi munkanélküliségi ráta. A városi munkanélküliségi ráta a gazdasági válság első évében növekedett meg erőteljesen, 6,1%-ról, 8,5%-ra. Nyíregyházán a **bruttó átlagkereset** elmarad az országos átlagkeresettől, a megyei átlagkeresettől viszont magasabb.

A **humán közszolgáltatások** területén is jelentős fejlődés történt az elmúlt években. Elsősorban az oktatás-nevelési intézmények (kiemelten az óvodai ellátás), egészségügyi fekvőbeteg ellátás (Jósa András Kórház), a közművelődési intézményrendszer (könyvtár, művelődési ház, városi galéria), a közigazgatási közszolgáltatásokat tömörítő infrastrukturális hálózatok korszerűsítésében történtek jelentős előrelépések.

Nyíregyháza kedvező demográfiai helyzetét jelzi, hogy növekedett az **óvodába** beírt gyerekek száma, ezzel együtt pedig az óvodai ellátás kapacitásproblémái is mérséklődtek. Az **általános iskolások** száma az elmúlt évtizedben fokozatosan csökkent. Több általános iskolai feladat ellátási hely felújítása megvalósult. A **középiskolások** száma az ezredfordulótól egészen 2009-ig folyamatosan növekedett, azonban az utóbbi években már a stagnálás és mérsékelt csökkenés jelei mutatkoznak. A városban működő **felsőoktatási** intézmények közel tízezer

hallgató oktatását végzik. Nyíregyházán található a Nyíregyházi Főiskola, a Debreceni Egyetem OEC Egészségügyi Kara, a Gábor Dénes Főiskola és a Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola. Noha jelenleg Nyíregyháza rendelkezik Magyarország egyik legkorszerűbb infrastruktúrájú campusával, ennek ellenére a főiskolai hallgatólétszámban drámai csökkenés következett be.

A települési önkormányzat az **egészségügyi alapellátás** körében gondoskodik a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, a fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, a védőnői ellátásról, az iskola-egészségügyi ellátásról. Ezen felül Nyíregyháza Megyei Jogú Város gondoskodik az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóságon keresztül az otthoni szakápolás és hospice palliatív ellátás megszervezéséről, valamint a hajléktalanok ellátására háziorvosi szintű gyógyító- megelőző ellátást biztosít, hajléktalanokat ellátó háziorvosi praxis formájában. Nyíregyháza Megyei Jogú Városban jól kiépült a **szociális és gyermekjóléti ellátások** rendszere. Az ellátások, szolgáltatások biztosítása egyrészt jogszabályi kötelezettség, másrészt a helyi társadalmi, gazdasági jellemzők alapján önként vállalt feladatként biztosítottak.

Befektetési szempontból Nyíregyháza Kelet-Magyarország egyik kiemelkedő szigete, a város tökevonzó képessége kifejezetten erős. Nyíregyháza egy modern, nagy gazdasági potenciállal rendelkező város, ahol a közelmúltban az országos átlagot is meghaladta az új, munkahelyteremtő és megtartó beruházások száma. A város gazdasági életére a **folyamatos fejlődés** a jellemző. A jelenlévő dán, svéd, osztrák, francia, német cégek, a vegyes vállalatok és multinacionális vállalatok, valamint a jelentős számú magyar vállalkozás fontos szerepet töltenek be Nyíregyháza gazdasági életében. A megyeszékhely három ország határánál elhelyezkedve dinamikusan fejlődő gazdasági és logisztikai központként szolgálhat a Kelet kapujaként. Fő **húzóágazatai** a műanyagipar, gépipar, vegyipar, papíripar, mikroelektronika, háztartástechnika, gumiipar, autóipar, építőipar, a kívánt pozíciót erősítő kitorési pontjai a nemzetközi logisztikai, kereskedelmi és pénzügyi szolgáltatások, K+F igényű iparágak és a turizmus lehet a jövőben. Nyíregyháza ipari parkjának beépítettsége jelentősen megnőtt az elmúlt években, amely szükségessé tette új ipartelepítésre alkalmas területek létrehozását. Létrejött a város új, nyugati iparfejlesztési és gazdaságfejlesztési övezete a LEGO gyár telephelyfejlesztésének hatására. Az elkövetkező években az ipartelepítés fő iránya erre a területre fog fókuszálni. Nagy kiterjedésű barnamezős ipari területek vannak a déli ipartelepen, azonban itt is folytatódott a területek betelepülése. A legjelentősebb gazdasági beruházás Nyíregyházán a 2012-2014 között megvalósuló LEGO gyár építése volt.

Nyíregyháza az elmúlt évtizedben rendkívül nagy erőfeszítéseket tett a **turizmus fejlesztésére**: a helyi gazdaságfejlesztés egyik fő irányvonalává vált a város iránti idegenforgalmi kereslet növelése. 2009-ben tíz éves mélypontra volt a vendégforgalom. 2010 óta a tendenciák megint pozitívak: 2012-ben 17 ezerrel több turista érkezett a városba, mint 2009-ben, de még így sem érte el a gazdasági recesszió előtti évek értékét. Kiugró növekedés a 2013-as évben történt, ekkor a város vendégéjszaka forgalma már megközelítette a 160 ezer főt. Nyíregyházán kifejezetten magas a külföldi vendégek aránya, jelenleg meghaladja a 30%-ot.

A **lakásépítési tendencia** dinamikus növekedést mutatott egészen 2004-ig, azóta folyamatos csökkenő tendencia figyelhető meg. A város lakásállománya folyamatosan növekszik, de 2008 óta már egyre kisebb mértékben, amely egyértelműen a gazdasági recesszióval és az ingatlanválsággal van összefüggésben. 2000 és 2011 között megfigyelhető, hogy egyre kevesebb lakás szűnt meg. Nyíregyháza lakásainak korösszetétele kedvező és egyre fiatalodó.

A város területén minőségi, többségében önkormányzati tulajdonban lévő **településüzemeltetési szolgáltatások** érhetőek el. A legtöbb közüzemi szolgáltatás terén szintén látványos fejlődés ment végbe a 2007-2013 fejlesztési ciklus időszakában.

A megyeszékhelynek 2010 őszén még több milliárd forint hitele és szállítói tartozása volt, 2013-ra az önkormányzat saját erejéből billentette helyre rövid távú pénzügyi egyensúlyát, a

Kormány az önkormányzatok adósságkonszolidációja során pedig átvállalta Nyíregyháza teljes adósságállományát. 2014 évtől Nyíregyházán a korábbiaktól eltérően már nincs működési hiány a városi költségvetésben, a város adósság nélkül tud működni.

Városrendezési szempontból a legnagyobb problémát továbbra is a várostestbe ékelődő iparterületek jelentik, amelyek forgalomnövekedést eredményeznek, illetve konfliktust idéznek elő a szomszédos lakóterületekkel. Ezt fokozza, hogy az iparterületek sok esetben funkcionális és vizuális zavarokat is okoznak. Továbbra is jelentős **városszerkezeti probléma** Nyíregyházán, hogy a város szerkezetét meghatározó közúti gyűrűk nincsenek befejezve, bár ebben a tekintetben komoly előrelépések történtek az elmúlt években.

A Nyíregyháza külterületén található **bokortanyák** egyedi, különleges településszerkezeti adottságot jelentenek, országosan is egyedülálló értéket képviselnek. A bokortanyák állapota változó, mind gazdasági, mind társadalmi szempontból. Egyes bokrokban kedvezőtlen szegregációs folyamatok indultak el, valamint a városhoz közelebbi bokrok elvesztették hagyományos mezőgazdasági szerepüket.

Nyíregyháza **felszíni vizeinek** állapota továbbra is-jónak mondható. A város területén több ökológiai és rekreációs szempontból jelentős vízfelület található. A rekreációs célú vízfelületek körül az intenzív használat miatt ugyanakkor túlzásfoltosság alakult ki. A belvárosi és bizonyos lakótelepi **zöldfelületek** állapota sokat javult a városrehabilitációs projekteknek és folyamatos közterület fejlesztéseknek köszönhetően, azonban a város zöldfelületeink nagy részén a növényállomány felújításra szorul, sok a nem tájba illő, nem őshonos növényállomány. Több közpark funkcióját veszítette és alapvetően kevés szolgáltatást tudnak nyújtani. A talaj környezeti terhelése csökkent, ugyanis a **hulladék rekultivációs fejlesztések**, illetve a szennyvízberuházás egyaránt mérsékelte a talajszennyezést, a talajba kerülő káros anyagok szivárgását. Ütemezetten haladt a barnamezős területek funkcióváltása. Az egyik legkedvezőtlenebb környezeti folyamat a **levegőtisztasággal** kapcsolatos, több alkalommal alakult ki szmog a városban. A légszennyező anyagok közül a legnagyobb problémát a nitrogén-oxidok, a szénhidrogének és a szállópor okozza. A légszennyezőanyag kibocsátás legnagyobb forrása a városi motorizált közlekedés.

A Megalapozó vizsgálat főbb megállapításait a SWOT elemzés foglalja össze (zárójelben a Megalapozó vizsgálat vonatkozó fejezetének száma):

Erősség	Gyengeség
• Kedvező közlekedéscsoporthoz tartozó adottságok, transzeurópai közlekedési hálózati elem közvetlenül érinti Nyíregyházát (1.9.4.1) • Kedvező geopolitikai adottságok, Magyarország legkeletibb nagyvárosa, Magyarország és az Európai Unió keleti kapuja (1.1.1, 1.2) • Széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszer, erős nemzetközi beágyazottság (1.1.1) • Kiterjedt vonzáskörzet, gazdasági-foglalkoztatási, oktatási, kulturális, közszolgáltatási, közigazgatási centrumpozíciók (1.1.5) • Növekvő lakónépesség (1.7.1.1) • Vándorlási nyereség, a beköltözők száma magasabb, mint a városból elvándorlók száma (1.7.1.1) • Az országos és a többi megyei jogú városhoz képest kedvező korstruktúra (1.7.1.1)	• Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén belül excentrikus elhelyezkedés, amely csökkenti Nyíregyháza gazdaságélénkítő hatását a megye keleti felében (1.1.4) • Foglalkoztatottak aránya kedvezőtlen (1.7.1.3) • Csökkent a fiatal korosztály foglalkoztatottsága, erősödik munkaerőpiaci sérülékenysége (1.7.1.3) • Kedvezőtlen munkanélküliségi ráta (1.7.1.3) • Alacsony átlagkereset (1.7.1.6) • Nyíregyházi Főiskola hallgatóinak száma intenzíven csökken (1.8.1.1) • Kulturális fogyasztás, a kultúra iránti kereslet csökkenése (1.8.1.4) • A város turizmusára jellemző az átlagos tartózkodási idő szűkössége (1.9.2.2) • Működő vállalkozások számának változása (1.9.3)

Erősség	Gyengeség
• A lakosság képzettségi mutatói javultak az elmúlt évtizedben (1.7.1.4) • Erősödő lokálpatriotizmus és városi identitás (1.7.3.1) • Hagyományok sokszínűsége (1.7.3.1) • Civil aktivitás, társadalmi önszerveződés (1.7.3.3) • Az óvodai kapacitáshiányok mérséklődése (1.8.1.1) • Nyíregyházán a középiskolai tanulók száma folyamatosan növekszik (1.8.1.1) • Az óvodák, általános iskolák, kollégiumok infrastruktúrájának korszerűsödése (1.8.1.1) • A Nyíregyházi főiskolai campus Magyarország egyik legkorszerűbb infrastruktúrájával rendelkezik (1.8.1.1) • Korszerű egészségügyi infrastruktúra, járó és fekvőbeteg szakellátás minőségi fejlődése (1.8.1.2) • Szociális ellátórendszer korszerűsödése (1.8.1.3) • Nyíregyháza közművelődési intézményrendszerének korszerűsödése (1.8.1.4) • Kulturális kínálat növekedése (1.8.1.4) • Sport és rekreációs feltételek minőségi fejlődése (1.8.1.4) • Külföldi tőkebefektetések mértékének növekedése (1.9.1) • Gumiipar, műanyagipar, logisztika, járműipar fejlődése Nyíregyházán (1.9.1) • Nyíregyháza turisztikai keresletének és kínálatának növekedése, a város idegenforgalmi pozícióinak erősödése (1.9.2.2) • Magas vállalkozói sűrűség (1.9.3) • Korszerű K+F kapacitások (1.9.4.3) • Korszerű üzleti infrastruktúra (1.9.4.4) • Lakásállomány, lakótelepek korszerűsödése panel és városrehabilitációs programok keretében (1.9.5) • Jelentős forrásabszorpció (1.10.2), eredményes, hatékony önkormányzati gazdaságfejlesztési tevékenység (1.10.3) • Gazdaságfejlesztést és vállalkozásfejlesztést támogató szervezeti háttér megléte (1.10.3) • Épületenergetikai korszerűsítések előrehaladása, megújuló energiaforrások növekedése az intézmények üzemeltetésében (1.10.6)	• Nyíregyháza képzettségi mutatói alacsonyak a többi megyeközponthoz képest (1.9.4.2) • A K+F tevékenység nem szolgálja ki a gazdasági igényeket, alacsony üzleti beágyazottsága (1.9.4.3) • Nagy rendezettségi különbségek vannak az egyes városrészek zöldfelületei között, megritkult a város növényállománya (1.13.2) • A város szerkezetét meghatározó közúti gyűrűk nincsenek befejezve, a hiányzó szakaszokon kapacitásproblémák alakultak ki, a városrészek közötti közlekedési kapcsolatok hiányosak (1.14.1.1, 1.15.2) • A vasútvonalak elzárják a város nyugati városrészeit (1.14.1.1) • Több iparterület a várostestbe van ékelődve, amely konfliktusokat idéz elő a lakófunkciójú városrészekkel (forgalomnövekedés, ipari szennyezés, zaj, vizuális szennyezés) (1.14.1.1) • A bokortanyák közötti közlekedési kapcsolatok gyengesége, alacsony funkció és infrastrukturális ellátottságuk (1.14.1.1) • A Huszár lakótelep és a Keleti lakótelep Nyíregyháza szlömösödött, degradálódott területei, szegregátumai, szegregáció tartóssá válása ezeken a területeken (1.14.1.6) • Hektikus városkép, több szecessziós kispolgári épület leromlott állapotban van (1.14.7) • A kiépítetlen külterületi utak aránya magas (1.15.3) • Nyíregyháza városszerkezete nagyon sokat változott az elmúlt évek során, amelyhez nem tudott még teljes mértékben igazodni a közösségi közlekedés (1.15.3.1) • Nyíregyházán a belterületi csapadékvíz elvezetése nem megoldott a város teljes területén (1.16.1.3, 1.17.9) • Nyíregyháza levegőtisztasági problémái (1.17.3, 1.18) • A város területén több ponton a küszöbértéket meghaladó zajterhelés van (1.17.4) • Erős vizuális környezetterhelés a várostestbe ékelődött iparterületek, a szegregátumok által, és több bekötőúton (1.17.7) • A város felszíni vízfelületei körüli környezet nagy része túlszűfolt, a fogadó infrastruktúrák nem tudják kielégíteni a keresletet (1.17.9)

Erősség	Gyengeség
• Minőségi, önkormányzati tulajdonban lévő településüzemeltetési szolgáltatások (1.11) • A város zöldfelületi ellátottsága kedvező (1.13.1.2) • Funkciógazdag város (1.14.1.4) • A volt laktanyák funkcióváltása és a területek kármentesítése zajlik (1.14.1.5) • Városrehabilitációs folyamatok előrehaladása, több városrészben valósultak meg komplex programok (1.10.2) • Eklektikus stílusú, reprezentatív történelmi városmag, a belváros eklektikus és szecessziós műemlékei (1.14.6.1) • Minőségi közösségi közlekedés, korszerű járműpark, utas tájékoztatás és infrastruktúra (1.15.3.1) • Nyíregyháza vasúti elérhetősége kifejezetten jó, korszerű infrastruktúrával rendelkezik (1.15.3.2) • A kiépített kerékpárutak, kerékpáros létesítmények számának jelentős növekedése, a kerékpárosok számának növekedése (1.15.4) • Szennyvízhálózat kiépítettségének javulása, közműolló szükséglete (1.16.1.2) • Távhőszolgáltatás korszerűsödése (1.16.2.1) • A város területén lévő talajok kármentesítése jelentős része befejeződött (pl. hulladéklerakók rekultivációja, barnamezős területek felszámolása) (1.17.2) • Korszerű hulladékgazdálkodás (1.17.6)	• •

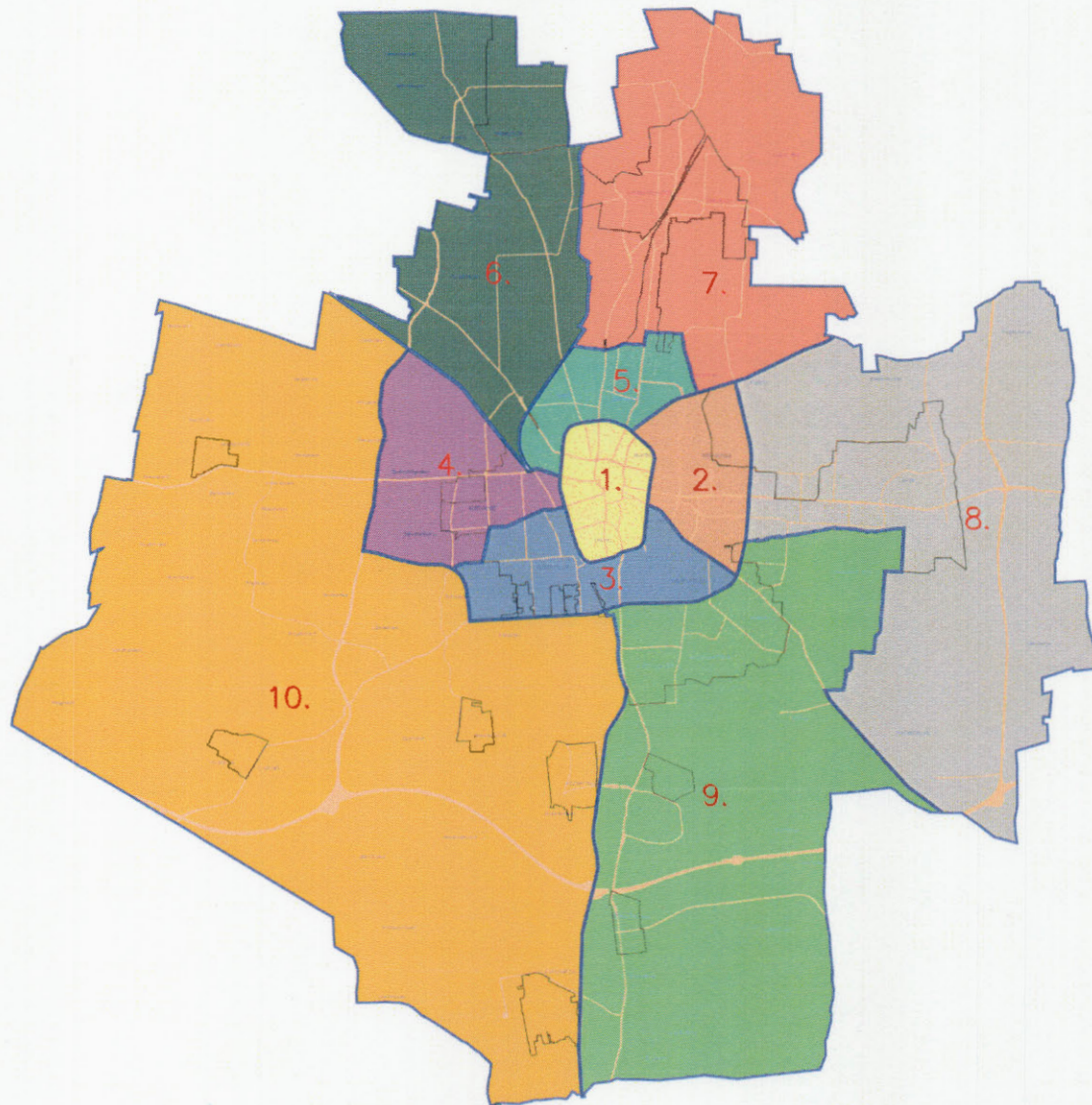
Lehetőség	Veszély
• Magyarországon a külső városgyűrű szerepének további erősödése várható (1.1.2) • Megyei növekedési tengelyek központjában található Nyíregyháza (1.1.4) • Agglomerálódás erősödése Debrecen-Nyíregyháza között (1.1.3) • Agglomerálódó térség kibontakozása Nyíregyháza körül (1.1.5) • Nyíregyháza imázsának javulása (1.8.1.4, 1.9.1) • Nyíregyháza pozícióinak erősödése a gumiiparban és a műanyagiparban (1.9.1, 1.9.2.1), beszállítói hálózatok bővülése, az ágazatok hálózatosodása • A tudásalapú gazdaságban az innováció szerepe felértékelődik (1.9.4.3)	• Debrecen munkaerő-piaci, gazdasági, kulturális elszívó hatásainak érvényesülése (1.1.3, 1.9.1) • Elvándorlás erősödése, az ország fejlettebb területeinek és a külföldi országok elszívó hatása erősödik (1.7.1.1) • Magyarország és Európa társadalmára az elöregedés jellemző (1.7.1.1) • Az alacsony átlagkereset miatt a szakképzett munkaerő elvándorlása (1.7.1.6) • A kedvezőtlen demográfiai folyamatok következtében az gyermekek számának csökkenése (1.8.1.1) • Jelentősen megváltoznak a turistaigények, megnőtt a tapasztalt turisták száma, akik magasabb elvárásokat fogalmazznak (1.9.2) • További hallgatószám csökkenés a Nyíregyházi Főiskolán (1.8.1.1)

Lehetőség	Veszély
• Nyíregyháza-Sóstógyógyfürdő gyógyhellyé minősítése új perspektívákat nyit a város idegenforgalmában (1.9.2) • A turizmus nemzetgazdasági szerepe dinamikusan növekszik. Növekszik a belföldi turizmus (1.9.2) • Az önkormányzat adósságkonszolidációja révén javul a város költségvetési helyzete, stabilizálódik gazdálkodása (1.10.1) • Közfoglalkoztatás szerepének erősödése az alulképzett lakosság körében (1.10.4) • Helyi védettségű területek országos védettség alá helyezése (1.12.3.2) • A város számára jelentős lakóterületi tartalékokat jelentenek a bokortanyák • Barnamezős ipari területek rekonstrukciós ipari célú hasznosítása (1.14.1.5) • A kerékpározás és közösségi közlekedés státuszának növekedése, a közlekedéstudatosság, környezettudatosság erősödése (1.15.4)	• Ingatlanpiaci válság tartóssá válása (1.9.5) • Tájkép jelentősen átalakul, az élőhelyek területe csökken a műszaki vonalas tájszerkezeti elemek fejlődésével (1.12.2.1) • A város növekedése (lakóterületek, ipari területek kitoldása) veszélyezteti a bokortanyák világának fennmaradását (1.12.2.2) • A város életében meghatározó épületek kihasználatlanságának és funkcióvesztésének tartóssá válása (pl. Krúdy szálló) (1.14.7) • A közösségi közlekedést igénybe vevők számának csökkenése, ezáltal a finanszírozhatóságának romlása (1.15.3.1) • A szélsőséges időjárási jelenségek gyakoribbá válása miatt a belvízveszély fokozódása több városrészben (1.16.1.3, 1.18) • A város felszín alatti és felszíni vizei sérülékenyek az emberi tevékenységből származó szennyezésekkel szemben (1.17.2, 1.18) • Ökológiai folyosók túlszorítása (1.17.9) • A várostestben mozaikosan elhelyezkedő iparterületek az azokat körülvevő lakóterületek számára környezeti veszélyt jelentenek (1.17.9)

2.2 VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

Nyíregyháza városrészei hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város közigazgatási területét. A városrészekre osztás a szerkezeti terven, valamint a városrészek jelenlegi és tervezett funkcióin alapul (városközpont, lakóterületek, ipari területek megléte illetve azok kialakítási szándéka). A városrészek kijelölése a korábbi IVS-ben kijelölt városrészek figyelembe vételével történt, azonban a lehatárolás pontosításra került az azóta bekövetkezett szerkezeti változások, valamint a kialakítani tervezett funkciók figyelembevételével.

Nyíregyháza Megyei Jogú város városrészei

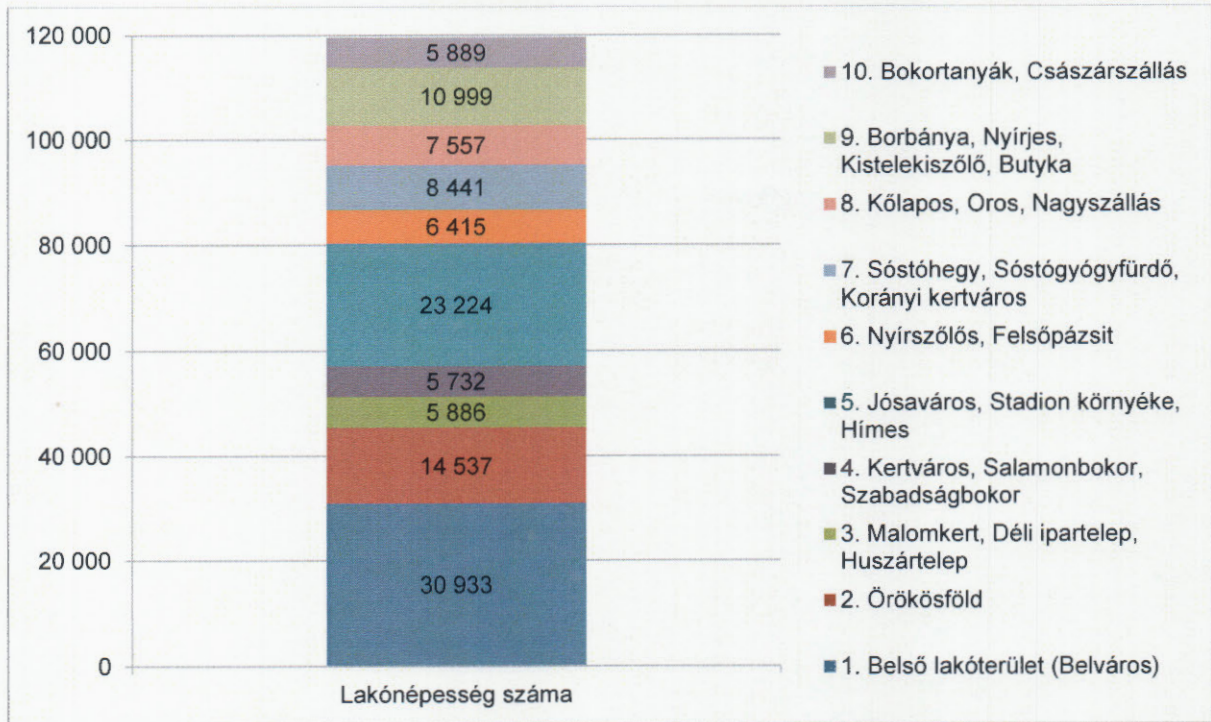
1. <i>Belső lakóterület (Belváros)</i>	6. <i>Nyírszőlős, Felsőpázsit</i>
2. <i>Őrökösfield</i>	7. <i>Sóstóhegy, Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros</i>
3. <i>Malomkert, Déli ipartelep, Huszártelep</i>	8. <i>Kólapos, Oros, Nagyszállás</i>
4. <i>Kertváros, Salamonbokor, Szabadságbokor</i>	9. <i>Borbánya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka</i>
5. <i>Jósaváros, Stadion környéke, Hímes</i>	10. <i>Bokortanyák, Császárszállás</i>

Nyíregyháza Megyei Jogú város városrészeinek lehatárolása

	Városrész	Lehatárolás
1.	Belső lakóterület	Nagykörúton belüli területek (Északi körút, Erdő sor, Ferenc körút, László utca, Inczedy sor, Kert utca, Váci Mihály utca, Móricz Zs. utca, Huszár sor, Vasgyár utca, Mező utca)
2.	Örökösöld	Pazonyi út, 4.sz.főút, Kőlapos nyugati határa, tervezett összekötő út, Móra Ferenc utca, Tünde utca, Kállói út, Szent István utca, Kert utca, Inczedy sor, László utca
3.	Malomkert, Déli ipartelep, Huszártelep	Szent István utca, Kállói út, Tünde utca, Simai utca, Akácossor út, Kálmánházi út, Hóvirág utca melletti tervezett összekötő, Bottyán János utca tervezett folytatása, Szirom utca, Legyező utca, Dugonics utca, Széchenyi utca, Petőfi u., Állomás tér, Huszár sor, Móricz Zsigmond utca, Váci Mihály utca, Kert utca
4.	Kertváros, Salamonbokor, Szabadságbokor	Miskolci vasútvonal, Tiszavasvári úti felüljáró, Bethlen Gábor utca, Vasgyár utca, Széchenyi utca, Dugonics utca, Legyező utca, Szirom utca, Bottyán János utca tervezett folytatása, tervezett összekötő (Nyugati elkerülő út - Kálmánházi út között), tervezet Nyugati elkerülő út
5.	Jósvaváros, Stadion környéke, Hímes	Záhonyi vasútvonal, Sóstói úti kórház déli telekhatára, Csaló köz, Korányi Frigyes utca, Kalevala sétány, Korányi kertváros feletti belterületi határvonal, Makay István utca, Kosbor utca, Pazonyi út, Ferenc körút, Erdő sor, Északi körút, Mező utca, Bethlen Gábor utca, Tiszavasvári úti felüljáró
6.	Nyírszőlős, Felsőpázsit	Nyíregyháza északnyugati és északi közigazgatási határa, Érpataki-főfolyás, Sóstói erdő nyugati határa, Záhonyi vasútvonal, Tiszavasvári úti felüljáró, Miskolci vasútvonal
7.	Sóstóhegy, Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros	Nyíregyháza északi és északkeleti közigazgatási határa, 4.sz.főút, Kosbor utca, Makay István utca, Korányi kertváros feletti belterületi határvonal, Kalevala sétány, Korányi Frigyes utca, Csaló köz, Sóstói úti kórház déli telekhatára, Záhonyi vasútvonal, Sóstói erdő nyugati határa, Érpataki-főfolyás
8.	Kőlapos, Oros, Nagyszállás	4.sz.főút, Nyíregyháza északkeleti és keleti közigazgatási határa, Kállói út, Nagyszállási erdő nyugati határa, Oros belterületének déli határa, Vásárosnaményi vasútvonal, Móra Ferenc utca, tervezett összekötő út, Kőlapos nyugati határa
9.	Borbánnya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka	Vásárosnaményi vasútvonal, Oros belterületének déli határa, Nagyszállási erdő nyugati határa, Kállói út, Nyíregyháza déli közigazgatási határa, 4.sz.főút, Érpataki főfolyás, Simai utca, Tünde utca
10.	Bokortanyák, Császárszállás	Miskolci vasútvonal, tervezet Nyugati elkerülő út, tervezett összekötő (Nyugati elkerülő út - Kálmánházi út között), Hóvirág utca melletti tervezett összekötő, Kálmánházi út, Érpataki főfolyás, 4.sz.főút, Nyíregyháza délnyugati és nyugati közigazgatási határa

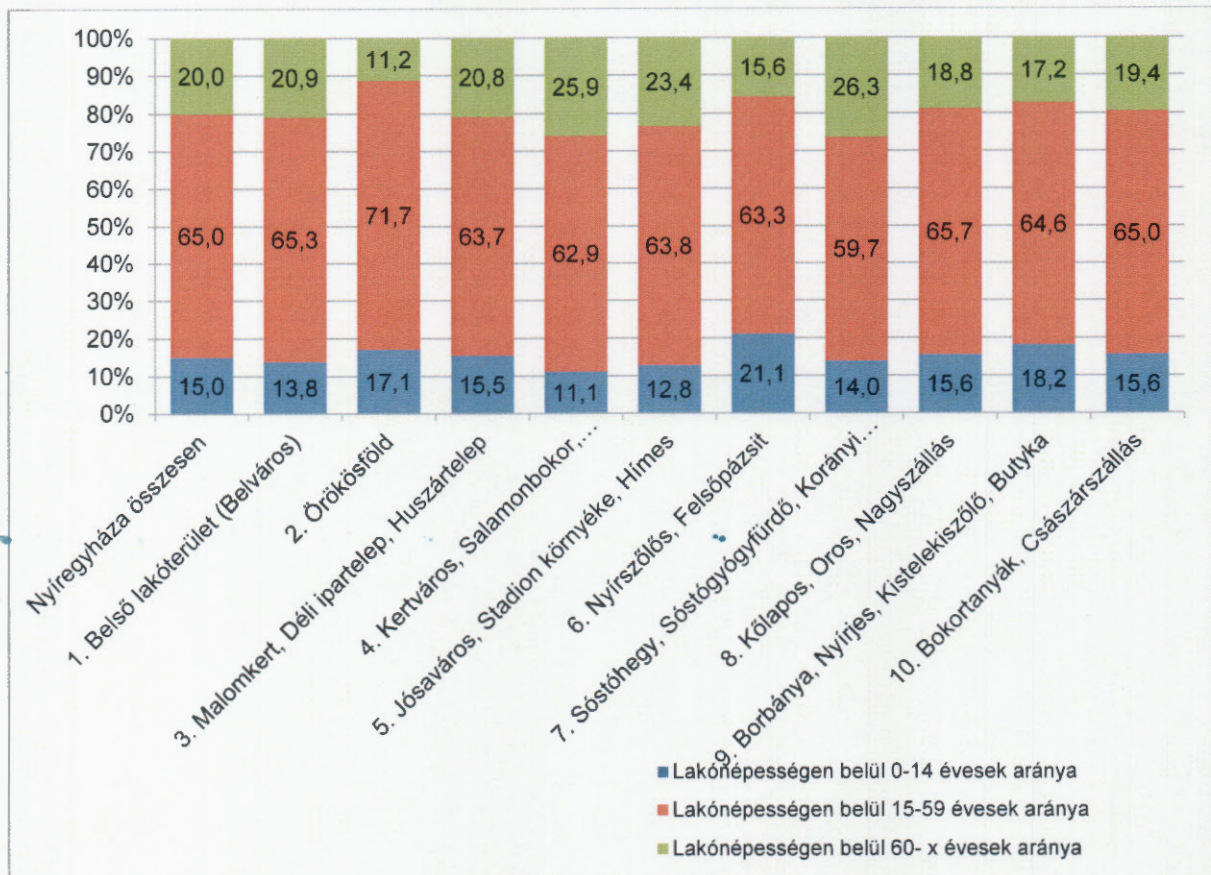
A városrészek összehasonlítását (népesség, foglalkoztatottság, gazdasági aktivitás) az alábbi grafikonok szemléltetik.

A lakónépesség száma Nyíregyháza városrészeiben

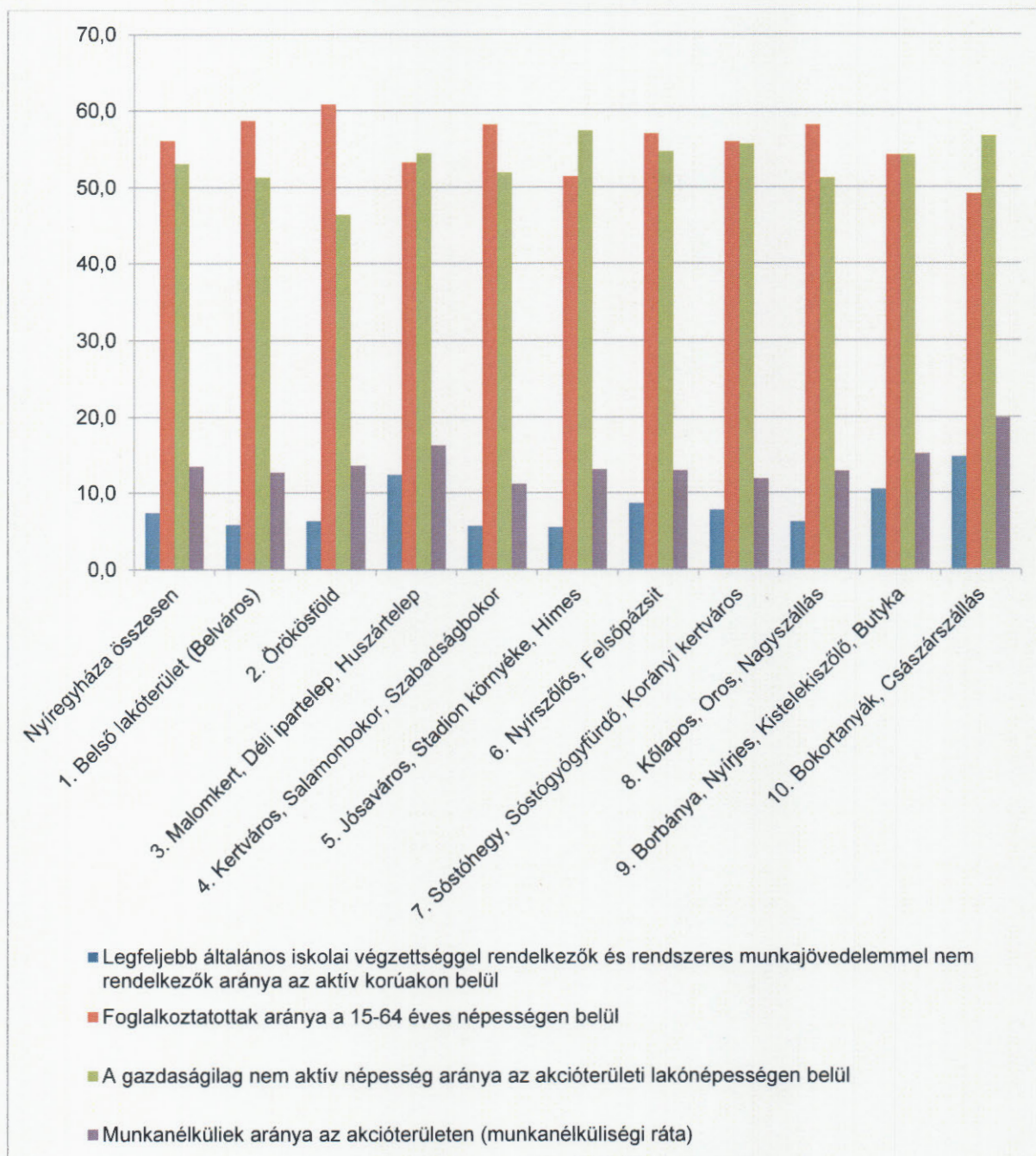
Forrás: KSH Népszámlálás 2011. adatok alapján saját szerkesztés

A lakónépesség korcsoportos megoszlása Nyíregyháza városrészeiben

Forrás: KSH Népszámlálás 2011. adatok alapján saját szerkesztés

Gazdasági aktivitás Nyíregyháza városrészeiben

Forrás: KSH Népszámlálás 2011. adatok alapján saját szerkesztés

3 KÖZÉPTÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az integrált településfejlesztési stratégia 2020-ig elérendő középtávú stratégiai fejlesztési céljai egyrészt a **településfejlesztési koncepcióban** felvázolt jövőkép és átfogó, hosszú távú célok, másrészt az **Európa 2020 stratégia** (a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok – ERFA, ESZA – ezen célokhoz illeszkedő beruházási prioritásai) alapján kerültek meghatározásra.

3.1 JÖVŐKÉP

Jövőkép – Nyíregyháza 2030-ban

Nyíregyháza hosszú távon egy **egészséges, fenntartható, jómódú, színes város**, ahol

- az egészséges élet alapfeltételei biztosítottak, az itt élők egészséges környezetben, egészséges életmódot folytatva megfelelő életminőségben élnek,
- a társadalmi és környezeti fenntarthatóság szempontjai érvényesülnek,
- a fejlett helyi gazdaságnak köszönhetően a foglalkoztatási és jövedelmi szint magas,
- aktív kulturális, társadalmi élet folyik.

2030-ban Nyíregyháza egy olyan város, amelyet következő generációk (gyermekeink, unokáink) is szívesen választanak lakóhelyül, ahová a magas képzettségű fiatal szakemberek is visszatérnek.

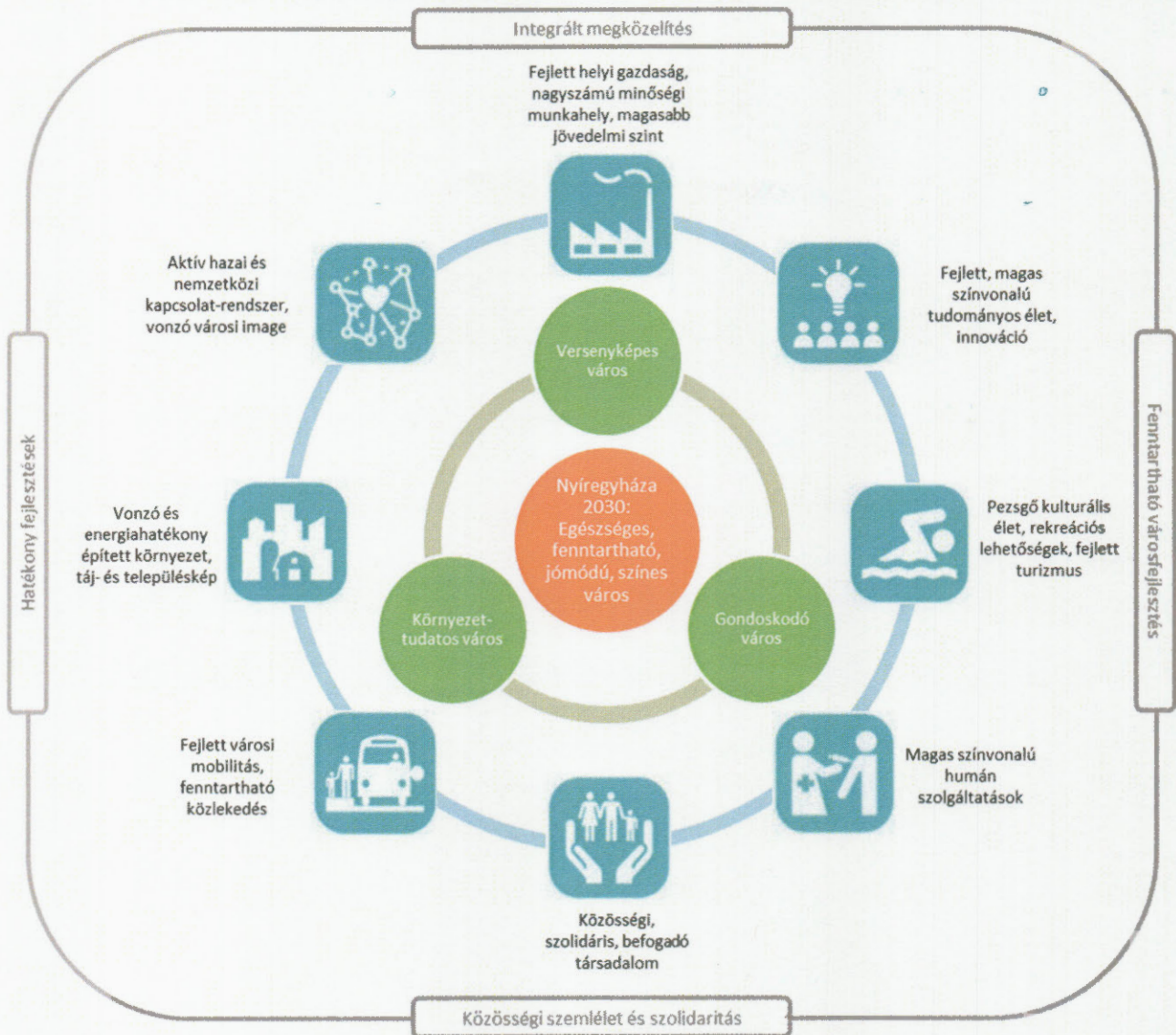
Nyíregyháza Megyei Jogú Város településfejlesztési koncepciója a felvázolt jövőkép megvalósulása érdekében három **átfogó fejlesztési célt** jelöl ki:

- **Versenyképes város:** Versenyképes, nemzetközi színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése
- **Gondoskodó város:** Javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentése
- **Környezettudatos város:** Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás

A három átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait.

A versenyképes város átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerőpiaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A gondoskodó város átfogó cél a város társadalmi, szociális kérdéseire és a tartós leszakadással veszélyeztetett társadalmi csoportok problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A környezettudatos város átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város településfejlesztési koncepciójának célrendszere

Európa 2020 stratégia egy intelligens, fenntartható és befogadó Európa megvalósulását tűzte ki célul. Az EU 2020 stratégia sikeres megvalósításában a városoknak kiemelkedő szerep jut. A jövőbeni kohéziós politika célul tűzi ki az integrált városspolitika ösztönzését, amely elősegíti a fenntartható városfejlesztést, s ezzel erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét. Alapelveként fogalmazódik meg, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak olyan integrált stratégiákat kell támogatnia a fenntartható városfejlődés érdekében, amely célul tűzi ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti, éghajlattal összefüggő és társadalmi problémák kezelését.

3.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2020-ig elérendő (középtávú) stratégiai célkitűzései egyrészt városi szintű tematikus célokat, másrészt városrészi szintű területi célokat foglalnak magukban.

3.2.1 Városi szintű tematikus célok

A 7-8 évre (2020-22-ig) szóló középtávú célok alapvetően a településfejlesztési koncepciónak megfelelően ágazati bontásban kerülnek meghatározásra.

- T1. Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint
- T2. Fejlett, magas színvonalú tudományos élet, innováció
- T3. Pezsgő kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus
- T4. Magas színvonalú humán szolgáltatások
- T5. Közösségi, szolidáris, befogadó társadalom
- T6. Fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés
- T7. Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép
- T8. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi image

T1. Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint

Nyíregyháza jövője és fejlődése szempontjából kiemelten fontos, hogy fejlett helyi gazdasággal rendelkezzen, amely nagyszámú, minőségi munkahelyen keresztül magasabb jövedelmi szintet biztosít az itt élőknek.

A foglalkoztatás előmozdításának egyik fontos eleme az **aktivitási ráta növelése**, másik fontos eleme a **munkahelyek számának emelése**.

A város gazdaságában, a foglalkoztatásban már jelenleg is kiemelt szerepe van néhány ipari húzóágazatnak: a műanyag- és gumiparnak, valamint az élelmiszeriparnak. A gazdaság versenyképességének növeléséhez a **húzóágazatok további fejlesztésére** van szükség.

Fontos az itt lévő befektetők megtartása mellett további **beruházások** idevonzása, ennek feltételeinek megteremtése.

Tovább kell erősíteni a **helyi vállalkozásokat**, ennek érdekében ösztönözni szükséges a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének városban tartását.

T2. Fejlett, magas színvonalú tudományos élet, innováció

Nyíregyháza hosszú távú fejlődéséhez elengedhetetlen fontosságú a felsőoktatás és az innováció jelenléte a városban.

A fejlett tudományos élet kedvező hatással van a város gazdasági és társadalmi helyzetére egyaránt, ehhez a **Nyíregyházán működő főiskolákon** megvalósuló stabil, magas színvonalú képzés, a város gazdaságát segítő, a helyi gazdaság igényeire alapozó **duális képzési** formák bevezetése, valamint aktív hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatok működtetése járulhatnak hozzá.

A gazdaság fejlődéséhez elengedhetetlen a **K+F+I tevékenység** fejlesztése: a kutatóintézetek és kutatási helyek aktívan segíthetik a város (és a megye) vállalkozásait a K+F+I tevékenységben. A városban folyó K+F tevékenység eredményeire alapozottan

folyamatosan jöhetnek létre ezeket hasznosító spin-off és start-up cégek, amelyek tovább erősíthetik a helyi gazdaságot.

T3. Pezsgő kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus

A városban élők életminőségét nagyban befolyásolja az az elérhető kulturális és szabadidős szolgáltatások mennyisége és minősége. A **kulturális és közművelődési** intézmények fejlesztésében előtérbe kell helyezni a nyitottságot, a multifunkciós jelleget, a lakossági igényekhez igazodó rugalmas megoldásokat (nyitva tartás, online alkalmazások), ösztönözni kell az alulról jövő kulturális és szabadidős kezdeményezéseket.

A **szabadidős** tevékenységek ösztönzése keretében kiemelt fontosságú a tömegsport ösztönzése, feltételeinek megteremtése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.

A színes és változatos közművelődési, rekreációs és sport lehetőségek, a pezsgő, étellel teli közösségi terek mind az itt élők, mind az ide látogatók számára vonzóak. Fontos a meglévők mellett új rekreációs területek, **közösségi terek** kialakítása.

Már jelenleg is van néhány országosan, nemzetközileg is ismert és népszerű, rendszeresen megrendezésre kerülő **rendezvénye** a városnak. A rendezvények kínálatának bővítése, folyamatos, az év minden részére kiterjedő programok szervezése, azok egymással való összehangolásával tovább erősítheti a város vonzerejét.

Nyíregyháza attrakciói és programkínálata évek óta jelentős **idegenforgalmat** generál, Sóstógyógyfürdő, mint nemzetközi turisztikai célterület és gyógyhely kiemelt szerepet tölt be a város turizmusában. A turizmus további erősödéséhez szükséges a meglévő attrakciók fejlesztése, újabb vonzerők kialakítása, valamint a vendégfogadás feltételeinek mennyiségi és minőségi bővítése.

T4. Magas színvonalú humán szolgáltatások

A városban élők életminőségének fontos alapfeltétele a megfelelő színvonalú humán szolgáltatások (egészségügy, szociális és gyermekjóléti ellátás, oktatás-nevelés, közigazgatás) elérhetősége. Nyíregyházán kiépült, fejlett infrastruktúra jellemzi a humán szolgáltatások szinte valamennyi területét, ezért a hangsúlyt a **szolgáltatások színvonalának, minőségének** további javítására, szükségletekhez igazodó fejlesztésére szükséges helyezni.

A lakosság egészségi állapotának javításában a korszerű **egészségügyi** alap- és kórházi ellátás biztosítása mellett kiemelt szerepet kell kapnia a prevenciónak (megelőzés, szűrés, tájékoztatás, egészséges életmód terjesztése), valamint az aktív egészségmegőrző programoknak. Az egészségügyi ellátást fejlett, kiépült gondozási, ápolási rendszernek szükséges kiegészítenie.

A **szociális** ellátások terén fontos szempont a szükségletekre reagálás, mind a kisgyermekellátás, mind az időskorúak, fogyatékkal élők, hajléktalanok, egyéb rászorultak ellátása terén. A demográfiai tendenciákhoz igazodva kiemelt figyelmet szükséges fordítani az időseket ellátó intézmények fejlesztésére.

A humán szolgáltatások fejlesztése során megoldandó a külterületeken élők alapellátásának biztosítása.

A magas színvonalú **oktatás-nevelés** biztosítása – fejlett és minden városrészben elérhető óvodai hálózat, a magas színvonalú, színes (nyelvi és informatikai oktatás) alapfokú oktatás és az országos szinten is elismert középfokú oktatási intézmények – nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is elengedhetetlen.

A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez igazodó, annak változásaihoz gyorsan és rugalmasan alkalmazkodó szakképzési és felsőoktatási képzési rendszer kialakítása és folyamatos fejlesztése, a duális képzés elterjesztése. Kiemelt hangsúlyt kell fektetni az idegen nyelvi képzésre, nem csupán a felsőoktatásban, hanem az alap- és középfokú oktatásban is.

A növekvő technológiai színvonal új képzettségeket és képességeket igényel, erősíteni szükséges a műszaki képzést (elsősorban a hiányszakmák területén), a városban működő cégek igényeire alapozva.

A humán szolgáltatások fejlesztésén belül szükséges figyelmet fordítani az ügyfélbarát, elektronikus **közigazgatás** további fejlesztésére.

T5. Közösségi, szolidáris, befogadó társadalom

Egy fejlett, XXI. századi nagyváros fejlődése nagymértékben függ annak társadalmától, a társadalom szolidaritásától, az aktív helyi közösségek jelenlététől.

Nyíregyháza fejlődésében fontos szerepet tölthetnek be az alulról jövő közösségi és önkéntes kezdeményezések, ennek érdekében fontos, hogy a város bátorítsa és támogassa a **helyi közösségek, civil szervezetek** működését. A városban élők elégedettségének növelése érdekében szükséges, hogy a város családbarát módon szervezze a közösségi – kulturális, közigazgatási, stb. – szolgáltatásokat (rugalmas nyitvatartás, közösségi közlekedés szervezése).

A lakosság megtartásának, visszavonzásának kulcstényezője a **helyi identitástudat** további erősítése, amely hozzájárulhat a felsőfokú végzettségű fiatalok visszacsábításához is.

A társadalom fejlettségének fokmérője, hogy a város és lakossága mennyire szolidáris a hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportokkal. A társadalom bizonyos rétegeinek leszakadása leromlott, vagy leromlással fenyegetett területeket hozott létre a városban, így ezen városrészek felzárkóztatása szorosan összekapcsolódik a **helyi társadalom felzárkóztatásával**. A komplex probléma megoldása érdekében komplex, integrált – foglalkoztatási, lakhatási, szociális – beavatkozások megvalósítására van szükség.

T6. Fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés

A város fejlődésének egyik kulcstényezője a városi közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése.

A megközelíthetőség és elérhetőség fontos alapfeltétele a gazdasági fejlődésnek, jelenleg több jelentős munkáltató esetében is gondot jelent a foglalkoztatottak **munkába való eljutása** (vidékről és városon belülről egyaránt), a cégek megközelíthetősége a vasút- és buszpályaudvarról. Fontos a közösségi közlekedés, a kerékpáros és egyes esetekben gyalogos közlekedés feltételeinek fejlesztése, a munkarendhez igazodó közlekedésszervezés.

A város élhetősége érdekében elengedhetetlen a **lakóterületek tehermentesítése**, az átmenő teherforgalom megszüntetése a telephelyek és az autópálya közötti közlekedés feltételeinek megteremtésével.

A belvárosi egyéni autós közlekedés magas aránya következtében kialakuló **környezetvédelmi problémák** csökkentése érdekében a belvároson belül fokozottan környezetbarát közlekedési módok ösztönzése szükséges.

Mind gazdasági, társadalmi, mind pedig környezetvédelmi szempontokat figyelembe véve fontos, hogy a közlekedési hálózat fejlesztése és a forgalomszervezés is a fenntartható mobilitást szolgálja – a közösségi, a kerékpáros és gyalogos közlekedés arányának

növelésével, környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazásával, és a belvároson belüli egyéni autós közlekedés arányának jelentős csökkentésével.

T7. Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép

A városi élet fontos elemét képezi a városkép: a közterek, középületek, lakhatási feltételek, közművek állapota.

Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont az **energihatékonyság** növelése (energihatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (bel- és csapadékvíz elvezetési rendszer), valamint az épített örökség védelme.

Fontos feladat a **leromlott területek** felszámolása, a leszakadó településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása, valamint a kihasználatlan épületek, telkek és barnamezős területek intenzívebb hasznosítása.

Az épületállomány fejlesztése a városképi és környezeti szempontok mellett gazdaságfejlesztési célokat is szolgál, a **lakhatási feltételek javítása**, a bérlakásprogram fontos szerepet játszhat a fiatal szakképzett munkaerő városban tartásában, városba vonzásában is.

Nyíregyháza belvárosa jó adottságokkal – számos köztérrel, parkkal – rendelkezik ahhoz, hogy sétálható jellege tovább erősödjön. A vonzó településkép megteremtése érdekében elengedhetetlen a belvárosi és városkörnyéki **zöldterületek** megóvása, további fejlesztése, környezetbarát megközelíthetőségének biztosítása. A városkép fejlesztésében új elemet jelenthet a város jellegzetességeinek fizikai megjelenítése a köztereken (szabadtéri műalkotások, parkosítás, stb.).

A fenntartható fejlődés érdekében a város meglévő városszerkezeten belüli növekedése indokolt.

T8. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi image

A város jövőjét meghatározza a Nyíregyháza adottságaira építő aktív hazai és nemzetközi **kapcsolatrendszer** működése is. A kapcsolatrendszernek fontos elemét képezik az aktív testvérvárosi és partnervárosi együttműködések, illetve a hazai és határon átnyúló turisztikai együttműködések, kulturális programok. A város nyitottságának, nemzetközi kapcsolatainak szélesítéséhez jó lehetőséget adhat az EU-s és egyéb nemzetközi projektekben való aktív részvétele.

A **városi image** erősítése érdekében elengedhetetlen a város (és intézményei, szervezetei, vállalkozásai) aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenysége. A város már meglévő pozitív image-ének erősítése érdekében fontos, hogy Nyíregyháza rendszeresen helyet adjon színes és színvonalas hazai és nemzetközi programoknak, rendezvényeknek (sport, kultúra, turizmus, tudományos élet, stb.). A vonzó városi image kialakításában fontos szerepet játszik Sóstógyógyfürdő (mint turisztikai célpont és gyógyhely) további fejlesztése, valamint a város sétálható, pezsgő belvárosi jellegének további erősítése.

Az image erősítésének további eszköze lehet Nyíregyháza jellegzetességeinek (pl. nagy cégek jelképei, alma, nyírfa, állatpark, stb.) képi megjelenítése városmarketing eszközökkel.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

A középtávú területi – városrészi szintű – célok meghatározása az egyes városrészek gazdasági, társadalmi és településszerkezeti **helyzetfeltárása** alapján, a fejlesztendő (és esetlegesen visszafejlesztendő) **funkciók** figyelembevételével történt meg. A városrészi fejlesztések célja a város **kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődésének** biztosítása.

Nyíregyháza városrészei hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város közigazgatási területét. A városrészekre osztás a szerkezeti terven, valamint a városrészek jelenlegi és tervezett funkcióin alapul (pl. városközpont, lakóterületek, ipari területek megléte illetve azok kialakítási szándéka). Nyíregyháza városrészei az alábbiak:

1. Belső lakóterület (Belváros)
2. Örökösöld
3. Malomkert, Déli ipartelep, Huszártelep
4. Kertváros, Salamonbokor, Szabadságbokor
5. Jóságáros, Stadion környéke, Hímes
6. Nyírszőlős, Felsőpázsit
7. Sóstóhegy, Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros
8. Kőlapos, Oros, Nagyszállás
9. Borbánya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka
10. Bokortanyák, Császárszállás

Nyíregyháza városrészeinek funkciói

Városrészek	Ipari, logisztikai	Kereskedelmi	Mező- gazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
1. Belső lakóterület (Belváros)											
2. Örökösöld											
3. Malomkert, Déli ipartelep, Huszártelep											
4. Kertváros, Salamonbokor, Szabadságbokor											
5. Jóságáros, Stadion környéke, Hímes											
6. Nyírszőlős, Felsőpázsit											
7. Sóstóhegy, Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros											
8. Kőlapos, Oros, Nagyszállás											
9. Borbánya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka											
10. Bokortanyák, Császárszállás											

 domináns funkció
 kiegészítő funkció

A városrészek fejlesztési céljainak meghatározása az alábbi elvekre épül:

- Minden városrész esetében domináns a **lakófunkció**. A lakófunkciók erősítése ugyanakkor nem újabb, jelentős kiterjedésű területek lakóövezetté alakítását jelenti, sokkal inkább a meglévő lakóterületek (zsúfoltságot nem okozó) beépítésére és a lakásállomány megújítására kell figyelmet fordítani, aminek pozitív hatásai környezeti és gazdasági szempontból egyaránt megmutatkoznak (pl. energiahatékonyság növekedése, közművek és közszolgáltatások hatékonyabb fenntartása).
- Mind a **lakótelepek**, mind a **hagyományos beépítésű leromlott területek** esetében elengedhetetlen azok komplex fejlesztése: a közterületek rehabilitációja, a lakásállomány energiahatékonysági korszerűsítése és a közintézmények infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése mellett közösségi programok megvalósítása. A város három nagy lakótelepi területe esetében a fejlesztések célcsoportja hasonló, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a beavatkozások egyrészt ne oltsák ki egymás hatásait, másrészt ne vezessenek más lakótelepek leértékelődéséhez.
- A város teljes területén szükség van **közösségi jellegű fejlesztésekre**, amelyek volumene, hatóköre és célcsoportja városrészenként eltérő (pl. más típusú közösségi terekre van szükség a belváros, a lakótelepek és a bokortanyák esetében).
- A **zöldfelületek** minőségi és mennyiségi fejlesztése a belvárosban és a lakótelepeken a közparkok megújításával valósítható meg, míg a külterületeken az extenzív mezőgazdasági területek kiterjesztése és az erdősítés jelent megoldást.
- Bizonyos típusú fejlesztésekre csak a belvárosban van szükség (pl. városközponti és közigazgatási funkciók megerősítése). A városközpont mellett a településszerkezeti terv **nyolc városrészközponti területet is kijelöl**, amihez szükség van bizonyos (köz)szolgáltatások megtelepedésére és megerősítésére, így részben csökkenhet a lakosság városon belüli kényeszerű és felesleges mobilitása, valamint javul az egyes városrészek lakosságának életminősége.
- A város több területén is szükség van **turisztikai, rekreációs funkciók** erősítésére, amelyek volumene és célcsoportja eltérő az egyes városrészek esetében. A városba látogatók elsődleges célterülete Sóstógyógyfürdő és a belváros, amelyek turisztikai fejlesztése kiemelt fontosságú, emellett azonban több rekreációs célterület fejlesztése is indokolt elsősorban a városban élők számára.
- A város több területén is szükség van a **közlekedési funkció** erősítésére, ezek jellege azonban városrészenként különböző (pl. kerékpáros és közösségi közlekedés fejlesztése, új elkerülő, tehermentesítő, vagy gyűjtőutak kiépítése, meglévő utak felújítása). A kerékpározás feltételeinek javítása (vagy ahol hiányzik, ott megteremtése) fontos szempont az összes infrastrukturális fejlesztésnél.
- **Kereskedelmi és szolgáltatási fejlesztéseket** egyfelől a városközpontban, másfelől a forgalmas bevezető útvonalak mentén célszerű végrehajtani, ezek jellege azonban alapvetően különbözik egymástól: a belvárosban a kisebb, egyedi arculattal rendelkező üzleteknek kell teret biztosítani, míg a peremterületek adnak helyet a nagyterületű bevásárlóközpontoknak és hipermarketeknek.
- Az **ipari területek** esetében eltérő fejlesztésekkel érhető el a kívánt gazdasági hatások a barnamezős és a zöldmezős területek esetében. A barnamezős területeknél a cél az elérhetőség javítása, a kármentesítés, a rehabilitáció és az intenzívebb hasznosítás, míg a zöldmezős területek esetében a cél az infrastruktúra kiépítése.
- A külterületeken szükség van a **mezőgazdasági funkció** erősítésére, így a város ellátásában a bokortanyás övezet a jelenleginél nagyobb szerephez juthat.

Mivel a városrészi fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város területi (városrészi) célkitűzései az alábbiak:

V1: A Belső lakóterület (Belváros) városközponti funkcióinak megerősítése és vonzerejének növelése

A városrész a közvetlen belvárosból és a belső lakóterületekből áll. Ez Nyíregyháza legnagyobb népességű városrésze, ahol a város lakosságának több mint egynegyede él. A városrészben a lakófunkciók mellett számos közösségi, közigazgatási, kereskedelmi-gazdasági, humánszolgáltatási funkció is megtalálható.

A városrész fejlesztésének célja a városközponti területek megújításával egy egységes arculatú, fejlett rekreációs és kereskedelmi funkciókkal rendelkező pezsgő, vonzó belváros megteremtése.

A városközpont fejlesztésének eredményeként nő a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

A célok eléréséhez az alábbi tevékenységek járulhatnak hozzá:

- hangulatos belváros és minőségi épített környezet megteremtése (védett épületek felújítása, kihasználatlan épületek hasznosítása, funkcióval való megtöltése, energiahatékonysági fejlesztések),
- meglévő közösségi terek élővé tétele, pezsgő, színes kulturális programok kínálatának bővítése, rendszeressé tétele,
- kiskereskedelmi egységek és vendéglátóhelyek színvonalas és változatos kínálatának fejlesztése,
- fokozottan környezetbarát közlekedési módok ösztönzése, a kiskörúton belüli egyéni autós közlekedés arányának jelentős csökkentése (a közösségi, a kerékpáros és gyalogos közlekedés arányának növelése, környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazása, megfelelő parkolási rendszerek kialakítása).

V2: Az örökösöldi városrész lakóépületeinek, közösségi tereinek és infrastruktúrájának megújításával az életkörülmények átfogó javítása

Az örökösöldi városrész alapvető lakófunkciója mellett humánszolgáltatási, kereskedelmi és közlekedési funkciókban is gazdag. A városrész lakóterületei között található nagyvárosias lakótelepi terület, leromlott, szegregált lakóterület és kertvárosias, családi házas övezet egyaránt.

A városrész fejlesztésének célja a kedvezőtlen adottságú területek teljes infrastrukturális, szociális és közösségi megújításával az életkörülmények átfogó javítása, amellyel megállíthatóak a kedvezőtlen társadalmi folyamatok.

A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota, emelkedik az itt élők életminősége, a lakosság elégedettsége.

A célok elérésére érdekében megvalósítandó főbb tevékenységek:

- lakóterületek rehabilitációja,
- a többlakásos társasházak energiahatékonyság-javulást eredményező felújításai,
- közterületek (parkok, utak, járdák) megújítása, rekreációs, pihenő területek fejlesztése (Bujtosi-tó és környéke), hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése,

- közösségi színterek fejlesztése (épületek, közterületek), közösségi programok kialakítása,
- hátrányos helyzetű lakosság további leszakadását megakadályozó, társadalmi felzárkózásukat elősegítő intézkedések megvalósítása.

V3: Az életminőség javítása Huszártelep területi-társadalmi reintegrációjának folytatásával és a malomkerti lakóövezetek fejlesztésével, valamint a déli ipari területek intenzívebb hasznosítása

A Malomkert, Déli ipartelep, Huszártelep városrész lakóterületeket és ipari területeket egyaránt magában foglal.

A városrész fejlesztésének célja a lakó- és gazdasági funkciók térbeli elkülönítése, a lakóövezetek infrastrukturális és közösségi fejlesztése, illetve az ipari területek intenzívebb, gazdasági célú hasznosítása.

A fejlesztések eredményeként javul a városrészben élők életminősége, nő a városrész gazdasági potenciálja.

A célok elérésére érdekében megvalósítandó főbb tevékenységek:

- leromlott lakóterületek megkezdett rehabilitációjának folytatása, a hátrányos helyzetű lakosság további leszakadását megakadályozó, társadalmi felzárkózásukat elősegítő intézkedések megvalósítása,
- lakóövezeti közterületek, zöldfelületek, rekreációs területek fejlesztése,
- ipari területek hasznosítását elősegítő fejlesztések megvalósítása.

V4: A minőségi lakókörnyezet és fenntartható mobilitás feltételeinek fejlesztése a Kertváros, Salamonbokor, Szabadságbokor városrészben

A városrész elsősorban lakófunkciót tölt be, az itt található közösségi, humánszolgáltatási, kereskedelmi funkciók elsősorban a városrész ellátását szolgálják. A városrész a belvárostól elszigetelt, nehezen megközelíthető, jelenleg közúton csak a 36. sz. főúton, a Tiszavasvári úti felüljárón keresztül érhető el.

A városrész fejlesztésének célja a lakókörülmények javításának elősegítése az elérhetőség javítása és a zöldfelületek, közösségi terek arányának növelése, minőségi fejlesztése révén.

A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota, és az itt élők életminősége.

A célok eléréséhez az alábbi fejlesztések járulhatnak hozzá:

- rekreációs, pihenő területek kialakítása, fejlesztése,
- Tiszavasvári út menti volt laktanyák hasznosítása egyrészt rekreációs, pihenő területek kialakításával, másrészt kereskedelmi és üzleti szolgáltatói funkciók feltételeinek megteremtésével,
- a városrész és a belváros közlekedési kapcsolatainak fejlesztése, hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése,
- lakóterületek átmenő forgalmának csökkentése.

V5: Az életminőség javítása Jóságáros, Stadion környéke, Hímes városrész lakóterületeinek fejlesztésével, valamint a fejlett, magas színvonalú tudományos élet feltételeinek fejlesztése

A Jóságáros, Stadion környéke, Hímes városrész Nyíregyháza második legnépesebb városrésze, ahol a város lakosságának közel egyötöde él. A területen az elsődleges lakófunkció mellett jelentős az oktatási, közösségi, és kereskedelmi funkció is (itt található a Nyíregyházi Főiskola, a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara, a Városi Stadion, valamint több hipermarket is).

A városrész fejlesztésének célja az életminőség javítása a lakókörnyezet fejlesztésével, valamint a fejlett, magas színvonalú tudományos élet feltételeinek javítása.

A fejlesztések eredményeként javul a városrészben élő lakosság elégedettsége, amely révén nő a városrész népességmegtartó képessége.

A célok eléréséhez az alábbi fejlesztések járulhatnak hozzá:

- a többlakásos társasházak energiahatékonyság-javulást eredményező felújításai,
- közterületek (parkok, utak, járdák) megújítása, rekreációs, pihenő területek fejlesztése, tömegsport ösztönzése,
- közösségi színterek fejlesztése, közösségi programok kialakítása, kihasználatlan középületek hasznosítása,
- fejlett, magas színvonalú tudományos élet feltételeinek javítása.

V6: Nyírszőlős és Felsőpázsit városrész lakó- és közösségi funkcióinak erősítése, valamint a repülőtér fejlesztése

Nyírszőlős, Felsőpázsit városrész kertvárosias és falusias lakóterületeket, valamint kereskedelmi-gazdasági területeket (repülőtér, vásártér, ipari területek) foglal magában.

A városrész fejlesztésének célja egyrészt a lakó- és közösségi funkciók fejlesztése a városrészközponti funkciók erősítésével, másrészt a gazdasági funkciók erősítése a repülőtér fejlesztésével.

A fejlesztések eredményeként javul a városrészben élők életminősége, emellett a gazdasági célú fejlesztések eredményeként várható foglalkoztatás bővítés a város teljes területén érvényesülhetnek.

A célok elérésére érdekében megvalósítandó főbb tevékenységek:

- közterületek (parkok, utak, járdák) megújítása,
- közösségi színterek fejlesztése, közösségi programok kialakítása,
- repülőtér fejlesztése.

V7: A Sóstó környéki területek (Sóstógyógyfürdő, Sóstóhegy, Korányi kertváros) turisztikai, rekreációs és zöldfelületi funkciójának megerősítése

Sóstóhegy, Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros városrész zömmel kis- és kertvárosias lakóterületeket, valamint üdülőterületeket foglal magában, emellett jelentős erdőterületek találhatóak itt.

A városrész fejlesztésének célja az itt élők életminőségének javításán túl a turisztikai, rekreációs és zöldfelületi funkciók megerősítése az idegenforgalmi attrakciók térbeli koncentrációjával, a fogadási feltételek átfogó mennyiségi és minőségi javításával, valamint vonzó, vegyes használatú városrészközponti területek kialakításával.

A fejlesztések eredményeként megvalósul a turisztikai kínálat és a fogadási feltételek folyamatos fejlesztése, amely hozzájárul az ide érkező vendégek számának és átlagos tartózkodási idejének emelkedéséhez.

A célok elérésére érdekében megvalósítandó főbb tevékenységek:

- turisztikai attrakciók (Múzeumfalva, Fürdő, Állatpark, stb.) fejlesztése,
- szálláshelyek fejlesztése (gyógyszálloda, kemping),
- közterületek (sétányok, parkok, utak, járdák) megújítása, rekreációs területek fejlesztése,
- közösségi színterek fejlesztése, közösségi programok kialakítása.

V8: Kőlapos, Oros, Nagyszállás városrész lakóterületeinek minőségi javításával az életkörülmények javítása

A városrészben elsősorban a lakófunkciók a meghatározóak, a kertvárosias és falusias lakóterületek mellett mezőgazdasági és erdőterületek találhatóak a városrészben.

A városrész fejlesztésének célja a lakó- és közösségi funkciók fejlesztése, a városrészközponti funkciók erősítése.

A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota, és az itt élők életminősége.

A célok eléréséhez az alábbi fejlesztések járulhatnak hozzá:

- közterületek (parkok, utak, járdák) megújítása, zöldterületi fejlesztések, rekreációs, pihenő területek kialakítása,
- közösségi színterek fejlesztése, közösségi programok kínálatának bővítése.

V9: Borbánya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka városrész lakókörnyezetének és gazdasági funkcióinak fejlesztése

A városrészben a kertvárosias, illetve falusias lakóterületek mellett jelentős mezőgazdasági területek találhatóak, emellett kiemelt fontosságú a városrész gazdasági funkciója is, hiszen itt található a város Ipari Parkja, valamint a Tünde utca déli oldalának iparterületei.

A városrész fejlesztésének célja az életkörülmények javítása a lakóterületek fejlesztésével és a városrészközponti funkciók erősítésével, valamint a kereskedelmi-gazdasági funkciók fejlesztése.

A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota, és az itt élők életminősége. A meglévő ipari park bővítése hozzájárul a város munkaerő-keresletének erősödéséhez.

A célok eléréséhez az alábbi fejlesztések járulhatnak hozzá:

- közterületek (parkok, utak, kerékpárutak, járdák) megújítása, rekreációs, pihenő területek kialakítása,
- közművesítés fejlesztése, csapadékvíz-elvezetés hiányzó szakaszainak kiépítése,
- meglévő ipari területek infrastruktúra fejlesztése, ipari park bővítése.

V10: A bokortanyák lakó- és mezőgazdasági funkciójának erősítése, turisztikai feltételek javítása, valamint új ipari fejlesztési terület kialakítása

Nyíregyháza sajátos, egyedi adottsága a bokortanyák város körüli hálózata. A Bokortanyák, Császárszállás városrész jelentős gazdasági potenciálokkal rendelkezik: egyrészt kiemelt szerepet tölt be a mezőgazdasági termelésben, másrészt itt található Nyíregyháza új iparterülete, amely felértékeli a városrész ipari szerepét is. A rekreáció szempontjából kiemelkedik Császárszállás, ahol a vízparti üdülőterületek a helyi lakosság szabadidős célterületének számítanak.

A városrész fejlesztésének célja a bokortanyák lakó- és mezőgazdasági funkciójának erősítése az infrastrukturális és (köz)szolgáltatási ellátottság javítása, valamint közösségi összefogás erősítése révén. További cél a városrész adottságaira épülő sajátos turisztikai célpontok kialakítása, fejlesztése, illetve új ipari fejlesztési terület kialakítása a LEGO gyár és a Nyugati elkerülő út környezetében.

A fejlesztések eredményeként javulnak a városrészben (és a város egészében) élők megélhetési lehetőségei, életminősége.

A célok eléréséhez az alábbi fejlesztések járulhatnak hozzá:

- bokortanyák bekapcsolása a város helyi élelmiszerral való ellátásába,
- bokortanyákra épülő közösségi integrálás, tudatos helyi vásárlás elősegítése,
- Oláh-réti tavak rekultivációja és turisztikai hasznosítása,
- új ipari fejlesztési terület kialakítása, infrastrukturális fejlesztése.

3.3 A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

A megvalósítandó **városrészi célkitűzések** hozzájárulnak a város középtávú **tematikus céljainak** teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

A tematikus és a területi célok közötti összefüggések

Területi célok	Tematikus célok							
	T1. Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	T2. Fejlett, magas színvonalú tudományos élet, innováció	T3. Pezsgő kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus	T4. Magas színvonalú humán szolgáltatások	T5. Közösségi, szolidáris, befogadó társadalom	T6. Fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés	T7. Vonzó és energia-hatékony épített környezet, táj- és településkép	T8. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi image
V1: A Belső lakóterület (Belváros) városközponti funkcióinak megerősítése és vonzerejének növelése								
V2: Az örökösöldi városrész lakóépületeinek, közösségi tereinek és infrastruktúrájának megújításával az életkörülmények átfogó javítása								
V3: Az életminőség javítása Huszártelep területi-társadalmi reintegrációjának folytatásával és a malomkerti lakóövezetek fejlesztésével, valamint a déli ipari területek intenzívebb hasznosítása								
V4: A minőségi lakókörnyezet és fenntartható mobilitás feltételeinek fejlesztése a Kertváros, Salamonbokor, Szabadságbokor városrészben								
V5: Az életminőség javítása Jóságváros, Stadion környéke, Hímes városrész lakóterületeinek fejlesztésével, valamint a fejlett, magas színvonalú tudományos élet feltételeinek fejlesztése								
V6: Nyírszőlős és Felsőpázsit városrész lakó- és közösségi funkcióinak erősítése, valamint a repülőtér fejlesztése								
V7: A Sóstó környéki területek (Sóstógyógyfürdő, Sóstóhegy, Korányi kertváros) turisztikai, rekreációs és zöldfelületi funkciójának megerősítése								
V8: Kőlapos, Oros, Nagyszállás városrész lakóterületeinek minőségi javításával az életkörülmények javítása								
V9: Borbánya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka városrész lakókörnyezetének és gazdasági funkcióinak fejlesztése								
V10: A bokortanyák lakó- és mezőgazdasági funkciójának erősítése, turisztikai feltételek javítása, valamint új ipari fejlesztési terület kialakítása								

 erős koherencia

 közepes koherencia

4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

4.1 PROJEKTEK RENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA: STRATÉGIAI CÉLOK ÉS PROJEKTEK ÖSSZEFÜGGÉSE

Az integrált településfejlesztési stratégia tartalmazza azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozásokat (projekteket, illetve programokat), melyek a célok eléréséhez szükségesek. Az ITS operatív jellege nem jelenti ugyanakkor azt, hogy annak kidolgozottan és részletekbe menően vagy akár hogy teljes körűen kellene tartalmaznia a kitűzött céljai elérése érdekében megvalósítandó projekteket, elég, ha a stratégia a projektek vázlatos bemutatására szorítkozik.¹

Az ITS keretében azonosított projekt típusok az alábbiak:

- *Kulcsprojektek:* A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- *Hálózatos projektek:* A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- *Akcióterületi projektek:* Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt elemeket tartalmaz. Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását illetve hatásának kiteljesedését, volumenük, így várható hatásuk akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.
- *Egyéb projektek:* a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

Nyíregyháza tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projekt típusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet.

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

¹ Útmutató a megyei jogú városok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2013. augusztus 30.)

Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	• Üzleti infrastruktúra fejlesztése, új ipari fejlesztési terület kialakítása	• Bokortanyák bekapcsolása a város helyi élelmiszerellátásába • Fiatal, magas képzettségű szakemberek megtartása (ösztöndijprogram, lakáshoz jutás, lakhatási támogatás, stb.) • Gazdaságfejlesztési célú út- és kerékpárút fejlesztések	• Zöld város akcióterületi beavatkozások • Ipari fejlesztési terület beavatkozásai	• Meglévő ipari területek fejlesztése, bővítése • Duális képzés a helyi vállalkozások igényeire alapozva • Helyi gazdaság- és termékfejlesztést ösztönző tevékenységek • A helyi foglalkoztatási szint javítását célzó partnerségen alapuló programok támogatása • Repülőtér fejlesztése
T2. Fejlett, magas színvonalú tudományos élet, innováció	• Science park (technológiai transzfer központ) kialakítása			
T3. Pezsgő kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus	• Turisztikai vonzerőfejlesztés, attrakciófejlesztés Sóstógyógyfürdőn	• Turisztikai célú kerékpárút fejlesztések, kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	• Turisztikai akcióterületi beavatkozások	• Gyógyszálloda építése Sóstógyógyfürdőn • Kempingfejlesztés
T4. Magas színvonalú humán szolgáltatások		• Közintézmények energiaracionalizálása a város több területén • Óvoda, bölcsőde fejlesztések • Iskolák, kollégiumok felújítása		• Duális képzés a helyi vállalkozások igényeire alapozva • Egészségügyi alapellátás feltételeinek javítása • Szociális ellátás infrastruktúrájának fejlesztése
T5. Közösségi, szolidáris, befogadó társadalom			• Szociális városrehabilitációs projektek (szegregátumok, lakótelepek) soft elemei	
T6. Fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés	• Intermodális csomópont kialakítása, fejlesztése	• Kerékpáros közlekedési feltételek fejlesztése a város több területén • Közösségi közlekedési feltételek fejlesztése a város több területén • Parkolók (P+R, B+R) létesítése • Belterületi útfejlesztések		• Útfejlesztések, Nyugati elkerülő út
T7. Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép		• Közintézmények energiaracionalizálása a város több területén • Bel- és csapadékvízvezetés, szennyvízvezetés hiányzó szakaszainak kiépítése, meglévő hálózatok felújítása • Lakóépületek energiahatékonyági felújítása	• Szociális városrehabilitációs projektek (szegregátumok, lakótelepek) • Zöld város akcióterületi beavatkozások	• Erdősítés • Kihasználatlan épületek hasznosítása
T8. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi imago				• Helyi identitás növelő programok (helyi értékesítés, városmarketing) • Piacra jutás és marketingtevékenység támogatása

4.2 KULCSPROJEKTEK BEMUTATÁSA

Nyíregyháza 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó kulcsprogramjai, a középtávú célok elérése érdekében megfogalmazott legfontosabb beavatkozásai az alábbiakban foglalhatóak össze. A kulcsprogramok több típusú beavatkozást tartalmaznak, a kulcsprojektek mellett egyéb (hálózatos, akcióterületi) projekteket is magukban foglalnak.

- **„Nyíregyháza: a vállalkozóbarát város” – Gazdaságfejlesztési program**
  - Új ipari terület kialakítása a nyugati elkerülő út mentén
  - Kiemelt fejlesztési potenciállal rendelkező vállalkozások fejlesztése
  - Felső- és középfokú duális képzések támogatása
  - Fiatal, magas képzettségű szakemberek városban tartása, városba vonzása (pl. ösztöndíj program)
  - K+F+I program
- **„Nyíregyháza: a turistabarát város” – Turizmusfejlesztési program**
  - Sóstógyógyfürdő gyógyhelyen gyógyászati fejlesztések (gyógyszálló építése, új gyógyászati szolgáltatások kialakítása)
  - Népi értékek bemutatása (Múzeumfalva fejlesztése, új önálló egységek kialakítása: pl. Beregi Csárda, Szatmári Pálinkafőzde, Cigány-tábor)
  - Minőségi kemping kialakítása
  - Attrakciófejlesztés
  - Turisztikai célú kerékpárút fejlesztések, kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése
- **„Nyíregyháza: a sétálható város” – A belváros funkcióváltó fejlesztési programja**
  - Kiskörúton belüli utak sétálóvá alakítása és új parkok, közterek kialakítása
  - Kiskörút mentén parkolók, parkolóházak építése, kiskörúton belüli egyéni autós közlekedés arányának csökkentése
  - A belváros és a többi városrész közötti gyors, sugárirányú közösségi közlekedés megteremtése
  - A belvároson belül - ún. tisztaüzemű, kisméretű buszokkal - a közösségi közlekedés biztosítása
- **„Nyíregyháza: a kerékpárosok városa” – A kerékpáros közlekedés fejlesztési programja**
  - A hiányzó sugárirányú kerékpárútvonalak kiépítése, a kis- és nagykörút mentén kerékpárutak kialakítása
  - Közlekedésszervezéssel, forgalomtechnikai beavatkozásokkal és kerékpárosbarát intézkedésekkel (pl. csillapított közlekedés, kerékpár sávok felfestése) kedvező feltételek biztosítása a kerékpáros közlekedés számára
  - A biztonságos kerékpártárolás feltételeinek a biztosítása (új tárolók építésével)
  - A kerékpáros közlekedés ösztönzése városi szabályozókkal (az intézmények, a lakossági szolgáltatók, a foglalkoztató vállalkozások bevonásával)
  - Népszerűsítő kampányok indítása (akár az országos kampányok részeként)
- **„Nyíregyháza: a szerethető város” – Vonzó városkép kialakításának programja**
  - A helyi védettség alatt álló épületek felújítása és funkcióval való megtöltése
  - A kihasználatlan épületek hasznosítása, a foghíjtelkek beépítésének ösztönzése (kiemelten a nagykörúton belül, városi szabályozókkal)
  - Városi jellegzetességek kialakítása a köztereken (szabadtéri műalkotások, fásítás, parkosítás, stb.)
  - Új, sajátos marketing eszközök alkalmazása

A fenti projektcsomagokban a kulcsprojektekhez további fejlesztések kapcsolódnak.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2014-2020 között tervezett kulcsprojekt típusú beavatkozásai – amelyek megvalósulása fontos a város céljainak elérése érdekében, és amelyek előfeltételét jelenthetik egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának – az alábbiak:

- **Üzleti infrastruktúra fejlesztése, új ipari terület kialakítása:** Új ipari fejlesztési terület kialakítása (területvásárlás, művelési ág alóli kivonások, belső infrastruktúra, rávezető infrastruktúra) a megépítendő új nyugati elkerülő út mentén, a LEGO gyár környezetében
- **Science park (technológiai transzfer központ) kialakítása:** Vállalati K+F+I tevékenységek támogatása, kutatóközpont kialakítása, a meglévő, működő cégek igényeire alapozva
- **Intermodális csomópont fejlesztése:** Személyszállítás intermodalitásának javítása, utazási láncok összekapcsolása, módváltó rendszerek fejlesztése
- **Turisztikai vonzerőfejlesztés, attrakciófejlesztés Sóstógyógyfürdön:** attrakciófejlesztés (Múzeumfalú, gyógyászati szolgáltatás, állatpark, vízfelület bővítés, új erdei tornapálya, lovas turizmus útvonal), turisztikai szolgáltatások fejlesztése, fogadási feltételek javítása (gyógyszálloda építése az egészségturizmushoz kapcsolódóan, kemping fejlesztés)

4.3 HÁLÓZATOS PROJEKTEK BEMUTATÁSA

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2014-2020 között tervezett hálózatos projekt típusú beavatkozásai – amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, hasonló jellegű projektelemből állnak, és a város jelentős részére kiterjednek – az alábbiak:

- **Közüntézmények energiaracionalizálása** a város több területén:
  - Középületek épületenergetikai fejlesztései, épületállomány energiahatékonysági rehabilitációja
  - Helyi védettség alatt álló épületek felújítása és funkcióval való megtöltése
- **Kerékpáros közlekedési feltételek fejlesztése** a város több területén:
  - Kerékpárutak, -sávok, kerékpártárolók (kerékpáros létesítmények²) fejlesztése, bérkerékpár program (közösségi kerékpárkölcsonzó rendszer)
  - Gazdaságfejlesztési célú kerékpárút fejlesztések
- **Közösségi közlekedési feltételek fejlesztése** a város több területén: Buszfordulók, buszsávok, megállók fejlesztése
- **Bel- és csapadékvízvezetés, szennyvízvezetés** hiányzó szakaszainak kiépítése a város több területén, a meglévő hálózat felújítása, a szennyező források kizárásával
- **Tehetség gondozási projektek** a város több területén: Fiatal, magas képzettségű szakemberek megtartása, városba vonzása (ösztöndíjprogram, lakáshoz jutás, stb.)
- **Parkolási feltételek fejlesztése:** Parkolók (P+R, B+R) építése, fejlesztése
- **Útfejlesztések:**

² Kerékpárosok által használható létesítmények: önálló kerékpárút, kerékpársáv, kerékpáros nyom, alacsony forgalmú út, közös gyalog-kerékpár út, üzemi út, stb.

- Belterületi útfejlesztések: Hiányzó szakaszok kiépítése (pl. Nagykörút), városrészek közúti kapcsolatának fejlesztése
- Gazdaságfejlesztési célú útfejlesztések: Gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó útfejlesztések, a munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló közlekedési fejlesztések
- **Bokortanyák fejlesztése:**
  - Bokortanyák bekapcsolása a város élelmiszerellátásába (mezőgazdasági program) (közétkeztetés, piacok, éttermek), rövid ellátási lánc (REL) program
  - Bokortanyákra épülő közösségi integrálás, tudatos térségi, helyi fogyasztás és vásárlás ösztönzése
- **Óvoda, bölcsőde fejlesztések:** Óvodai és bölcsődei ellátás infrastruktúrájának fejlesztése, szolgáltatások minőségének javítása
- **Alap- és középfokú oktatási intézmények és kollégiumok fejlesztése** (energiahatékonyság javítás, bővítés)
- **Lakóépületek energiahatékonysági felújítása:** Lakótelepi panelprogram folytatása, valamint a téglalapítású társasházak korszerűsítése

A hálózatos projektek egy része kapcsolódik a kulcsprojektekhez, illetve részét képezi az akcióterületi fejlesztéseknek is. Az átfedések a városfejlesztés integrált jellegéből adódnak, erősítik a tervezett fejlesztések közötti szinergiát.

4.4 AKCIÓTERÜLETI PROJEKTEK BEMUTATÁSA

4.4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

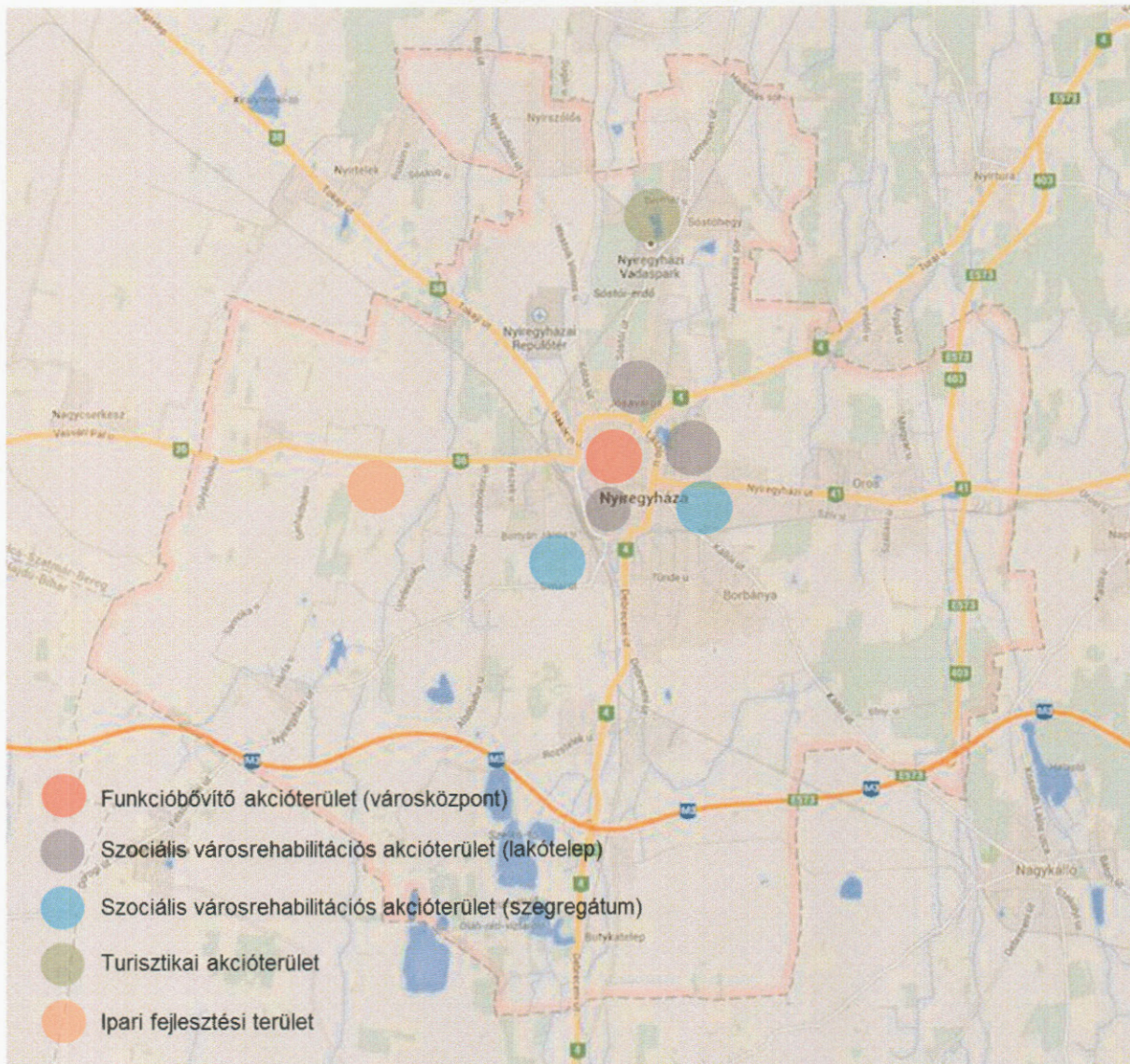
Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületeken³ végbemenő fejlesztések egymással összehangoltan valósulnak meg, egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, erősítik egymás hatásait.

Nyíregyházán a következő fejlesztési akcióterületek kerültek kijelölésre a 2014-2020 közötti időszakra:

- Szociális városrehabilitációs akcióterületek:
  - Ipari technológiával épült lakótelepek (Örökösöld, Jóságáros, Érkert)
  - Hagyományos építésű leszakadó területek (Huszártelep, Keleti lakótelep; térképes lehatárolás a [9.3.3 pontban](#) található)
  - Tanyás térségek (Polyákbokor – Felsősima; térképes lehatárolás a [9.3.2 pontban](#) található)
- Funkcióbővítő városrehabilitációs és gazdasági akcióterületek:
  - Zöld város akcióterület (Belváros; térképes lehatárolás a [9.3.1 pontban](#) található)
  - Turisztikai akcióterület (Sóstógyógyfürdő)
  - Ipari fejlesztési terület (Nyugati ipari terület)

³ Az akcióterületek pontos, utca szintű lehatárolása a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program alapján a lehatárolás indikátorainak véglegesítése után lehetséges.

A városfejlesztés lehetséges akcióterületei Nyíregyházán

Forrás: saját szerkesztés

A **szociális városrehabilitáció** olyan városrészeket érint, amelyek társadalmi és fizikai állapota is lényegesen rosszabb a városi átlagnál. A rehabilitáció célja az, hogy a hátrányos helyzetű lakosság életminősége és esélyei javuljanak. A szociális városrehabilitációs beavatkozások az épített környezet (kiemelten a lakhatási feltételek) minőségi megújításával és a foglalkoztatásra, az oktatásra, az egészségügyre, a szociális szolgáltatásokra, a közösségfejlesztésre, a közbiztonságra és az elkülönítés megszüntetésére irányuló komplex tevékenységek által javítja a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeit, ezáltal segítve a társadalmi kohéziót is. Nyíregyházán a szociális városrehabilitációs programok alapvetően két típusú akcióterületre irányulnak: egyrészt az ipari technológiával épült **lakótelepekre**, ahol a cél annak megelőzése, hogy a lakótelepek a későbbi leromlás színhelyeivé váljanak, másrészt a **hagyományos építésű** leromlott városrészekre, illetve a **tanyás térségekre**, amelyek esetében a cél a terület státuszának emelése.

A **funkcióbővítő, gazdaságfejlesztési fókuszú** városrehabilitáció keretében Nyíregyháza célja egyrészt a **városközpont** fejlesztése (gazdasági funkcióinak megerősödése, kereskedelmi, szolgáltatási funkcióinak bővülése, valamint rekreációs, szabadidős és pihenő célú zöldterületek kialakítása, fejlesztése), másrészt **Sóstógyógyfürdő** turisztikai célú fejlesztése, harmadrészt egy új **ipari fejlesztési terület** kialakítása (a turisztikai és ipari fejlesztési terület beavatkozásai kulcsprojektek is egyben). Ezek a fejlesztések együttesen járulnak hozzá a vonzó vállalkozói, befektetői és munkavállalói környezet kialakulásához.

4.4.2 Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az akcióterületi beavatkozások térben koncentrált és egymással összehangolt elemeket tartalmaznak.

- **Szociális városrehabilitációs projektek – lakótelepek**
  - Örökösöld:
    - Lakótelep szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, közösségi, közterületi funkciók fejlesztése (közterület rehabilitáció folytatása, Bujtosi városliget fejlesztése), útfejlesztések
    - Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok
  - Érkert:
    - Lakótelep szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, közösségi, közterületi funkciók fejlesztése (közterület rehabilitáció folytatása, zöldfelületi fejlesztések), útfejlesztések (Állomás tér – Petőfi tér – Érkert – Móricz Zsigmond u.)
    - Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok
  - Jóságáros:
    - Lakótelep szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, közösségi, közterületi, zöldfelületi funkciók fejlesztése
    - Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok
- **Szociális városrehabilitációs projektek – szegregátumok**
  - Keleti lakótelep:
    - Szegregált terület szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, lakhatási körülmények javítása, szociális, közösségi, közterületi funkciók fejlesztése, útfejlesztések
    - Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok, társadalmi felzárkózást célzó tevékenységek
  - Huszártelep rehabilitációjának folytatása:
    - Szegregált terület szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, lakhatási körülmények javítása, szociális, közösségi, közterületi funkciók fejlesztése, útfejlesztések
    - Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok, társadalmi felzárkózást célzó tevékenységek
  - Polyákbokor – Felsősimá:
    - Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából

- Folyamatos szociális munka megteremtése
- Törekvés a kora-gyermekkori, gyermekkori és formális oktatáson kívüli fejlesztésre és oktatás fejlesztésére
- Törekvés az egészség fejlesztésére
- **Zöld város akcióterület:**
  - Benczúr-Bessenyei tér teljes rekonstrukciója;
  - Bujtosi városliget rehabilitációja;
  - Vörösmarty tér fejlesztése;
  - Arany János utca átfogó növényállomány fejlesztése;
  - Pazonyi tér parkrekonstrukciója;
  - Bocskai u. 16. (hrsz 76/1) szám alatti épület rehabilitálása, hasznosítása gazdaságélénkítési céllal. Az épülethez természetben kapcsolódó 76/2 hrsz-ú ingatlan felújítása.
  - A Szegfű utcától északra található Kiserdők fejlesztése;
  - Szabadtéri színpad rekonstrukciója.
- **Turisztikai akcióterület:** turisztikai vonzerőfejlesztés, attrakciófejlesztés Sóstógyógyfürdőn
  - attrakciófejlesztés (Múzeumfalu, gyógyászati szolgáltatás, állatpark, lakókocsis kemping, vízfelület bővítés, új erdei tornapálya, lovas turizmus útvonal)
  - Turisztikai szolgáltatások fejlesztése
  - Vendégfogadási feltételek javítása: Minőségi szálláshelyfejlesztés, 4 csillagos gyógyszálloda egészségturizmushoz kapcsolódóan, kemping fejlesztés
- **Ipari fejlesztési területen megvalósuló beavatkozások:** Üzleti infrastruktúra fejlesztése, új ipari terület kialakítása

Az akcióterületi beavatkozások egyes elemei egyben **kulcsprojektek is** (ipari fejlesztési terület, turisztikai fejlesztések), illetve **átfedésben** vannak bizonyos **hálózatos projektekkel**: pl. a közintézmények energiaracionalizálása a város több területén, a helyi védettség alatt álló épületek felújítása és funkcióval való megtöltése olyan hálózatos projektek, amelyek bizonyos elemei az akcióterületeken valósulnak meg. Az átfedések erősítik a tervezett fejlesztések közötti kapcsolódást, szinergiát.

4.5 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ (EGYÉB PROJEKTEK)

A kulcsprojektek, hálózatos, illetve akcióterületi projekteken kívül azonosításra kerültek egyéb végrehajtható, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között az infrastrukturális, beruházási jellegű beavatkozások mellett ESZA típusú soft elemek is szerepelnek.

- **Egészségügyi alapellátás feltételeinek javítása:** Önkormányzat alapellátási szolgáltatásainak helyet adó épületek korszerűsítése, fejlesztése, infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztés

- **Szociális ellátás infrastruktúrájának fejlesztése:** Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, bővítése, idősek otthonainak fejlesztése, szolgáltatásbővítés
- **Tervek, tanulmányok kidolgozása** további fejlesztések előkészítéséhez
- **Meglévő ipari területek kiegészítő fejlesztése:** Déli ipari terület infrastruktúrafejlesztése (utak, közművek), meglévő ipari park bővítése
- **Lakhatási támogatás** a munkavállalók földrajzi mobilitásának elősegítése, a térségbe visszatérni vagy itt letelepedni és munkát vállalni szándékozók, pályakezdő fiatalok támogatása
- **Helyi identitás növelő programok:** helyi értékesítés, városmarketing
  - Helyi gazdaság- és termékfejlesztést ösztönző tevékenységek: A helyi gazdaságfejlesztés mentorálása, folyamatsegítése, szakértői támogatása
  - Piacra jutás és marketingtevékenység támogatása: Versenyképes megyei termékek nemzetközi piacokon történő megjelenésének támogatása, vállalkozások közvetett támogatásán keresztül
  - Közösségi, helyi identitást erősítő marketing akciók, kulturális és környezeti örökség megőrzése, kulturális és környezeti fenntarthatóságot szolgáló programok, akciók, szemléletformálás
- A **helyi foglalkoztatási szint** javítását célzó partnerségen alapuló programok támogatása: A helyi vállalkozói szférára épülő foglalkoztatási stratégiák, megállapodások, foglalkoztatási paktumok, humánerőforrás-térkép, befektetés-ösztönzési program. A foglalkoztatás javítását célzó felnőttképzési programok, képzések.
- **Duális képzés** bevezetése a helyi vállalkozások igényeire alapozva (műanyagipar, élelmiszeripar) a főiskolákon, középiskolákban
- **Erdősítés:** A város környéki területek erdősítése, fásított területek növelése
- **Útfejlesztések:** Nyugati elkerülő út folytatása a Tiszavasvári út és a Tokaji út között
- **Kihaszíratlan barnamezős területek hasznosítása:** kihaszíratlan épületek, volt laktanyák üzleti és rekreációs célú hasznosítása, gazdasági és zöldfelületi funkciók kialakítása
- **Repülőtér fejlesztése:** Repülőtér bővítése, üzleti célú forgalom kiterjesztése
- **Oláh-réti tavak rekultivációja és turisztikai hasznosítása:** Környezetvédelmi és turisztikai fejlesztés

A tervezett fejlesztések illeszkedését a stratégia céljaihoz a 4.1. fejezet tartalmazza.

4.6 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE

A tervezett fejlesztések 2014-2020 között kerülnek megvalósításra. Az ütemezés a fejlesztések prioritási sorrendje és az egyes fejlesztések egymásra épülése figyelembevételével kerül kialakításra.

A tervezett beavatkozások között számos olyan található, amelynek ütemezése a teljes tervezési időszakot felöleli, ilyenek például a hasonló jellegű – ám a város különböző területein megvalósítandó – hálózatos projektek, valamint az integrált városrehabilitációs projektek (szociális városrehabilitáció esetén a projektek integrált jellege és a célcsoport bevonása miatt különösen indokolt, hogy megvalósításuk legalább 4-5 év legyen).

A tervezett beavatkozások indikatív ütemezését a következő alfejezet összefoglaló táblázata tartalmazza.

4.7 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE

A 2014-2020-as Európai Unió költségvetési időszakban elérhető támogatási források az alábbi operatív programokon (OP) keresztül állnak rendelkezésre Magyarország számára:

Ágazati OP-k:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)
- Integrált Közlekedésfejlesztés Operatív Program (IKOP)
- Vidékfejlesztési Program (VP)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)

Területi OP-k:

- Terület- és Településfejlesztési Operatív program (TOP)
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív program (VEKOP)

A területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához a TOP biztosít kereteket, a TOP-ba beépülő fejlesztések körét a megyék, megyei jogú városok, és várostárségek (járások) tervezik meg, akik számára a TOP dedikált forrást biztosít tervezett programjaik megvalósítására.

A Kormány 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozata⁴ értelmében a megyei jogú városok önkormányzatai közvetlen tervezési jogkörében készülő fejlesztési programok forrása Nyíregyháza MJV esetében 23,2046 milliárd Ft. A megyei önkormányzatok tervezési jogkörében készülő megyei szintű fejlesztési programok forrása Szabolcs-Szatmár-Bereg megye esetében 45,8461 milliárd Ft.

A TOP források mellett a megyei jogú városok az ágazati OP-k fejlesztési forrásaiban, is részesülhetnek. Mindezek mellett a megyei jogú városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatással, illetve magán-erős források bevonásával is megvalósíthatnak fejlesztéseket, projekteket.

Nyíregyháza MJV esetében az egyéb EU-s és nemzetközi támogatással megvalósuló programok közé az alábbiak tartozhatnak:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Magyarország-Románia, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Románia-Szlovákia-Ukrajna)
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Kutatási keretprogram, URBACT, stb.)
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be.

⁴ Kormány 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2014-2020-as időszakra vonatkozó tervezett fejlesztései a finanszírozás forrása szerint

Megnevezés	Leírás	Finanszírozás s lehetséges forrása	Indikatív összeg (millió Ft)	Indikatív ütemezés
Szociális városrehabilitációs projektek	Örökösöd Lakótelep szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, közösségi, közterületi funkciók fejlesztése (közterület rehabilitáció folytatása, Bujtosi városliget fejlesztése), útfejlesztések Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok	TOP 6.7 TOP 6.9	1 500	2015-2020
	Érkert Lakótelep szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, közösségi, közterületi funkciók fejlesztése (közterület rehabilitáció folytatása, zöldfelületi fejlesztések), útfejlesztések (Állomás tér – Petőfi tér – Érkert – Móricz Zsigmond u.) Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok		1 500	2015-2020
	Jósvaváros Lakótelep szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, közösségi, közterületi, zöldfelületi funkciók fejlesztése Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok		1 000	2015-2020
	Keleti lakótelep Szegregált terület szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, lakhatási körülmények javítása, szociális, közösségi, közterületi funkciók fejlesztése, útfejlesztések Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok, társadalmi felzárkózást célzó tevékenységek		1 000	2015-2020
	Huszártelep rehabilitációjának folytatása Szegregált terület szociális városrehabilitációja keretében lakófunkciók erősítése, lakhatási körülmények javítása, szociális, közösségi, közterületi funkciók fejlesztése, útfejlesztések Városrehabilitációt kísérő soft tevékenységek, programok, társadalmi felzárkózást célzó tevékenységek		500	2015-2020
	Polyákbokor – Felsősimá: Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából; Folyamatos szociális munka megteremtése; Törekvés a koragyermekkori, gyermekkori és formális oktatáson kívüli fejlesztésre és oktatás fejlesztésére; Törekvés az egészség fejlesztésére		50	2015-2020
	Közüntézmények energiaracionalizálás a város több területén	Középületek épületenergetikai fejlesztései, épületállomány energiahatékonysági rehabilitációja Helyi védettség alatt álló épületek felújítása és funkcióval való megtöltése	TOP 6.5	3 000
Kerékpáros közlekedési feltételek fejlesztése a város több területén	Kerékpárutak, -sávok, kerékpártárolók (kerékpáros létesítmények) fejlesztése, bérkerékpár program (közösségi kerékpárkölcsonzó rendszer)	TOP 6.4	2 000	2015-2020
Közösségi közlekedési feltételek	Buszfordulók, buszsávok, megállók fejlesztése	TOP 6.4	500	2015-2020

Megnevezés	Leírás	Finanszírozás s lehetséges forrása	Indikatív összeg (millió Ft)	Indikatív ütemezés
fejlesztése a város több területén				
Bel- és csapadékvízvezetések	Bel- és csapadékvíz elvezetés hiányzó szakaszainak kiépítése, meglévő szakaszok felújítása a város több területén	TOP 6.3	4 500	2016-2018
Parkolási feltételek fejlesztése	Parkolók (P+R, B+R) építése, fejlesztése	TOP 6.4	2 500	2015-2020
Intermodális csomópont fejlesztése	Személyszállítás intermodalitásának javítása, utazási láncok összekapcsolása, módváltó rendszerek fejlesztése	TOP 6.4 (+ IKOP 3. vagy egyedi kormánydöntés alapján)	4 000	2016-2018
Belterületi útfejlesztések	Hiányzó szakaszok kiépítése (pl. Nagykörút), városrészek közötti kapcsolatának fejlesztése	TOP 6.1	2 000	2015-2020
Barnamezős területek rehabilitációja	Kihasználatlan épületek, laktanyák hasznosítása, gazdasági és zöldfelületi funkciók kialakítása	TOP 6.3	2 000	2015-2018
Zöld város kialakítása	A városközpont gazdasági funkciójának megerősítése, a lakosság, vállalkozások és befektetők számára vonzó környezet fejlesztése. Rekreációs, szabadidős és pihenő célú zöldterületek kialakítása, rehabilitálása.	TOP 6.3	2 400	2015-2020
Turisztikai vonzerőfejlesztés, attrakciófejlesztés	Turisztikai fejlesztések Sóstógyógyfürdőn (Múzeumfalu, gyógyászati szolgáltatás, állatpark, lakókocsis kemping, vízfelület bővítés, új erdei tornapálya, lovas turizmus útvonal), turisztikai termékcsomagok kialakítása	TOP 6.1	4 000	2015-2018
Tervek, tanulmányok kidolgozása további fejlesztések előkészítéséhez	Tervek, tanulmányok kidolgozása további fejlesztések előkészítéséhez	TOP 6.4, 6.5	1 000	2015-2017
Egészségügyi alapellátás feltételeinek javítása	Önkormányzat alapellátási szolgáltatásainak helyet adó épületek korszerűsítése, fejlesztése, infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztés	TOP 6.6	1 000	2015-2017
Szociális ellátás infrastruktúrájának fejlesztése	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, bővítése, idősok otthonainak fejlesztése, szolgáltatásbővítés	TOP 6.6	2 000	2015-2017
Óvoda, bölcsőde fejlesztések	Óvodai és bölcsődei ellátás infrastruktúrájának fejlesztése, szolgáltatások minőségének javítása	TOP 6.2	2 000	2015-2020
Helyi identitás növelő programok (helyi értékesítés, városmarketing)	Közösségi, helyi identitást erősítő marketing akciók, kulturális és környezeti örökség megőrzése, kulturális és környezeti fenntarthatóságot szolgáló programok, akciók, szemléletformálás	TOP 7.1	1 000	2015-2018
Bokortanyákra épülő közösségi integrálás, tudatos térségi, helyi fogyasztás és vásárlás ösztönzése	Bokortanyák komplex fejlesztése, helyi identitás és kohézió erősítése, esélyteremtő és közösségépítő programok a bokortanyák fejlesztése érdekében	TOP 7.1	1 000	2015-2018
Tehetséggondozási projektek a város több területén	Fiatál, magas képzettségű szakemberek megtartása (ösztöndijprogram, lakáshoz jutás, stb.)	TOP 7.1	500	2015-2018
Üzleti infrastruktúra fejlesztése, új ipari terület kialakítása	Új ipari fejlesztési terület kialakítása (területvásárlás, művelési ág alóli kivonások, belső infrastruktúra, rávezető infrastruktúra) a megépítendő új nyugati elkerülő út mentén, a LEGO gyár környezetében (Tiszavasvári út – Salamonbokori út – M3 autópálya)	TOP 1.1	3 000	2015-2017

Megnevezés	Leírás	Finanszírozás lehetséges forrása	Indikatív összeg (millió Ft)	Indikatív ütemezés
Science park (technológiai transzfer központ) kialakítása	Vállalati K+F+I tevékenységek támogatása, kutatóközpont kialakítása, a meglévő, működő cégek igényeire alapozva	TOP 1.1	1 000	2015-2017
Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	Turisztikai attrakciókhoz kapcsolódó szolgáltatásfejlesztés	TOP 6.1	1 000	2015-2020
Meglévő ipari területek kiegészítő fejlesztése	Déli ipari terület infrastruktúrafejlesztése (utak, közművek), I. Ipari Park bővítése	TOP 1.1	2 000	2015-2017
Gyógyszálloda kialakítása	Új, rekreációs és gyógyászati szolgáltatást nyújtó gyógyszálloda kialakítása Sóstógyógyfürdőn	egyéb	3 000	2016-2018
Útfejlesztések (gazdaságfejlesztési célú)	Gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó útfejlesztések, a munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló közlekedési fejlesztés.	TOP 6.1	1 000	2015-2018
Kerékpárút fejlesztések (gazdaságfejlesztési célú)	- Az I. Ipari Parkhoz vezető kerékpárút kialakítása - Kállói úton a körüttől Nyíregyháza közigazgatási határáig vezető kerékpárút kialakítása - Nyíregyháza-Rakamaz-Tokaj kerékpárút kialakítása	TOP 6.4	5200	2015-2018
Kemping fejlesztés	A sóstói Múzeumfalva területe mellett kemping kialakítása: terület kialakítása, kempinghelyekhez szükséges közműkiállások kialakítása, szükséges parkosítás	egyéb	700	2016-2018
Lakhatási támogatás	A munkavállalók földrajzi mobilitásának elősegítése, a térségbe visszatérni vagy itt letelepedni és munkát vállalni szándékozók, pályakezdő fiatalok lakhatási támogatásával	egyéb	1 000	2016-2018
Helyi gazdaság- és termékfejlesztést ösztönző tevékenységek	A helyi gazdaságfejlesztés mentorálása, folyamatsegítése, szakértői támogatása	TOP 6.1	1 000	2016-2018
Piacra jutás és marketingtevékenység támogatása	Versenyképes megyei termékek nemzetközi piacokon történő megjelenésének támogatása, vállalkozások közvetett támogatásán keresztül.	GINOP 1.3	500	2016-2018
A helyi foglalkoztatási szint javítását célzó partnerségen alapuló programok támogatása	A helyi vállalkozói szférára épülő foglalkoztatási stratégiák, megállapodások, foglalkoztatási paktumok, humán erőforrástérkép, befektetés-ösztönzési program. A foglalkoztatás javítását célzó felnőttképzési programok, képzések lebonyolítása.	TOP 6.8	300	2016-2018
Kiemelt fejlesztési potenciállal rendelkező ágazatokhoz kapcsolódó vállalkozásfejlesztés	Kiemelt fejlesztési potenciállal rendelkező ágazatokhoz kapcsolódó KKV-k fejlesztése, infrastruktúra fejlesztés	GINOP 1.	1 000	2015-2020
Duális képzési rendszer bevezetése (főiskola, középiskolák)	Duális képzés bevezetése a helyi vállalkozások igényeire alapozva (műanyagipar, élelmiszeripar) a középiskolákban és főiskolákon	GINOP 5.	500	2015-2017
Útfejlesztések	Nyugati elkerülő út folytatása a Tiszavasvári út és a Tokaji út között	IKOP 3. vagy egyedi kormánydöntés alapján	5 000	2015-2020
Szennyvízelvezetés	Szennyvízelvezetés hiányzó szakaszainak kiépítése, meglévő hálózat felújítása	KEHOP 2.	2 000	2016-2018

Megnevezés	Leírás	Finanszírozás s lehetséges forrása	Indikatív összeg (millió Ft)	Indikatív ütemezés
Lakóépületek energiahatékonysági felújítása	Lakótelepi panelprogram folytatása, a téglaépítésű társasházak korszerűsítése	KEHOP 5.	3 000	2015-2020
Erdősítés	A városkörnyéki területek erdősítése, fásított területek növelése	VP	1 000	2015-2020
Bokortanyák fejlesztése, REL program	Bokortanyák bekapcsolása a város élelmiszerellátásába (mezőgazdasági program) (közétkeztetés, piacok, éttermek) REL: rövid ellátási lánc	VP	1 000	2015-2018
Iskolák, kollégiumok felújítása	Alap- és középfokú oktatási intézmények és kollégiumok fejlesztése (energiahatékonyság javítás, bővítés)	TOP 3.2	3 000	2015-2020
Repülőtér fejlesztése	Repülőtér bővítése, üzleti célú forgalom kiterjesztése	egyedi kormánydöntés s alapján	1 000	2016-2018
Oláh-réti tavak rekultivációja és turisztikai hasznosítása	Oláh-réti tavak környezetvédelmi és turisztikai célú fejlesztése	VP, KEHOP	500	2015-2020

5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

5.1 SZEGREGÁTUMOK NYÍREGYHÁZÁN

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nyíregyháza Megyei Jogú Város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

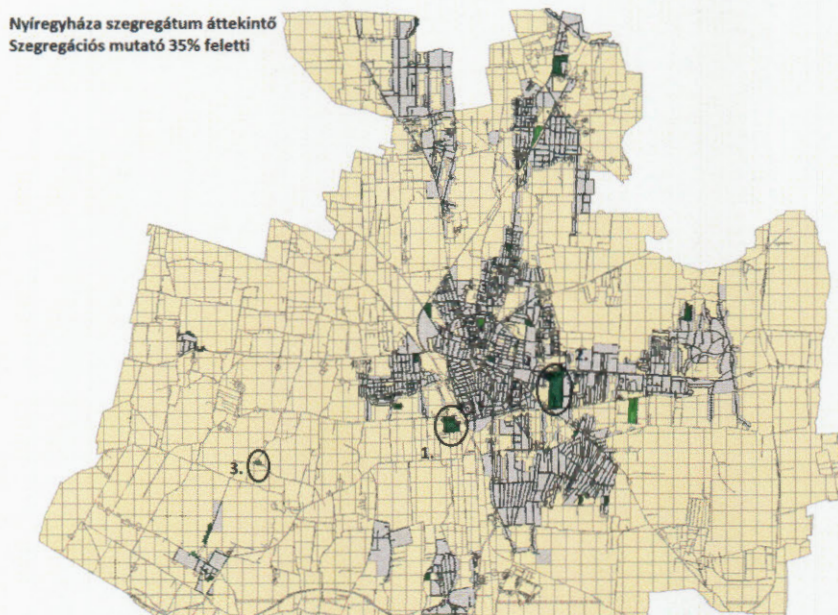
A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján „szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is”.

A szegregátumok azonosítása a KSH 2011. évi népszámlálás adataiból előállított szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) alapján történt. A szegregációs mutató határértéke a korábbi időszakban alkalmazott 50%-ról 35%-ra csökkent, amely szerint a továbbiakban azon területek minősülnek szegregátumnak, ahol a szegregációs mutató 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Szegregáció által veszélyeztetett terület esetén a határérték 30%.

Nyíregyháza területén a 2011-es népszámlálási adatokon alapuló KSH szegregációs térkép három szegregált területet jelölt ki a városban. Ezek területi lehatárolása a következő:

- 1. szegregátum (Bottyán J. u. - Huszár tér - vasút - Huszár tér - Orgona u. - belterületi határ)
- 2. szegregátum (Orosi út - Gomba u. - Kállói út - Tűzér u. - Vértanúk útja - Tarcsai I. u.)
- 3. szegregátum (Polyákbokor külterület)

A szegregátumok elhelyezkedése Nyíregyházán

Forrás: KSH

A város szegregált területein a gazdasági és társadalmi problémák egymást erősítő komplex rendszere van jelen, amit az alábbi adatok is alátámasztanak.

A szegregátumok demográfiai, munkaerő-piaci és lakhatási adatai

Mutató megnevezése	Nyíregyháza	1. szegregátum	2. szegregátum	Polyákbokor
Lakónépesség száma	119746	849	525	153
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,0	34,5	39,4	31,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	65,0	59,1	57,0	58,8
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	20,0	6,4	3,6	9,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	10,9	72,5	71,2	64,4
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	26,6	0,9	0,4	0,0
Lakásállomány (db)	51274	263	131	39
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	4,6	63,5	92,4	53,8
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	40,2	78,1	66,9	78,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	7,4	58,8	46,5	55,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	56,1	21,2	32,4	20,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	34,3	63,5	42,4	62,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	28,4	87,3	95,0	78,9
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	53,1	74,2	70,3	79,1
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	13,5	49,8	35,9	40,6
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	8,3	32,9	15,4	25,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	3,7	62,4	92,0	51,4
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,7	74,4	82,4	24,3

Forrás: KSH

A problémák hátterében több tényező áll, az alacsony iskolai végzettség és a munkanélküliség, valamint a munkakeresés feladásából adódó inaktivitás. A rossz foglalkoztathatóság a megélhetést biztosító rendszeres munkajövedelem hiányát okozza, így az érintettek kiszolgáltatott helyzetben, rossz anyagi körülmények között élnek. A

jövedelemhiány több problémát is okozhat (depresszió, önpusztító magatartásformák, agresszió, bűnözés), közülük talán legkomolyabb a gyermekszegénység és ezáltal a szegénység újratermelődése.

A szegregált és szegregálódó városrészekben nagy arányban élnek iskoláskorú és fiatalabb gyerekek, akik fejlődéséhez elengedhetetlen anyagi feltételek a legtöbb családban nem állnak rendelkezésre. Ezért a kiskorúak esetében komoly lépéseket kell tenni az egészséges fizikai fejlődéshez szükséges alapvető feltételek (élelmiszer, fűtés, egészségügyi ellátás és gyógyszerek) biztosítása érdekében. A teletszerű környezet és a rossz szociokulturális háttér a későbbiekben komoly lemaradást és szocializációs problémákat okozhat a gyerekek közoktatási rendszerbe való beilleszkedése során, alapvetően befolyásolhatja későbbi teljesítményüket, ezért elengedhetetlen a szociokulturális hátrányok leküzdésére irányuló korai fejlesztés és a jó minőségű, a gyerekek problémáit kompenzálni tudó óvodai és általános iskolai ellátás biztosítása. A közoktatás rendszerében nyújtott jó teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutást, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát az oktatáson keresztül vezet az út.

5.2 A 2008. ÉVI ANTI-SZEGREGÁCIÓS TERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK NYOMONKÖVETÉSE

Az Anti-szegregációs program kidolgozásának első lépéseként szükséges áttekinteni, hogy a 2008-ban az IVS részeként elkészített Anti-szegregációs terv intézkedései az elképzeléseknek megfelelően megvalósultak-e.

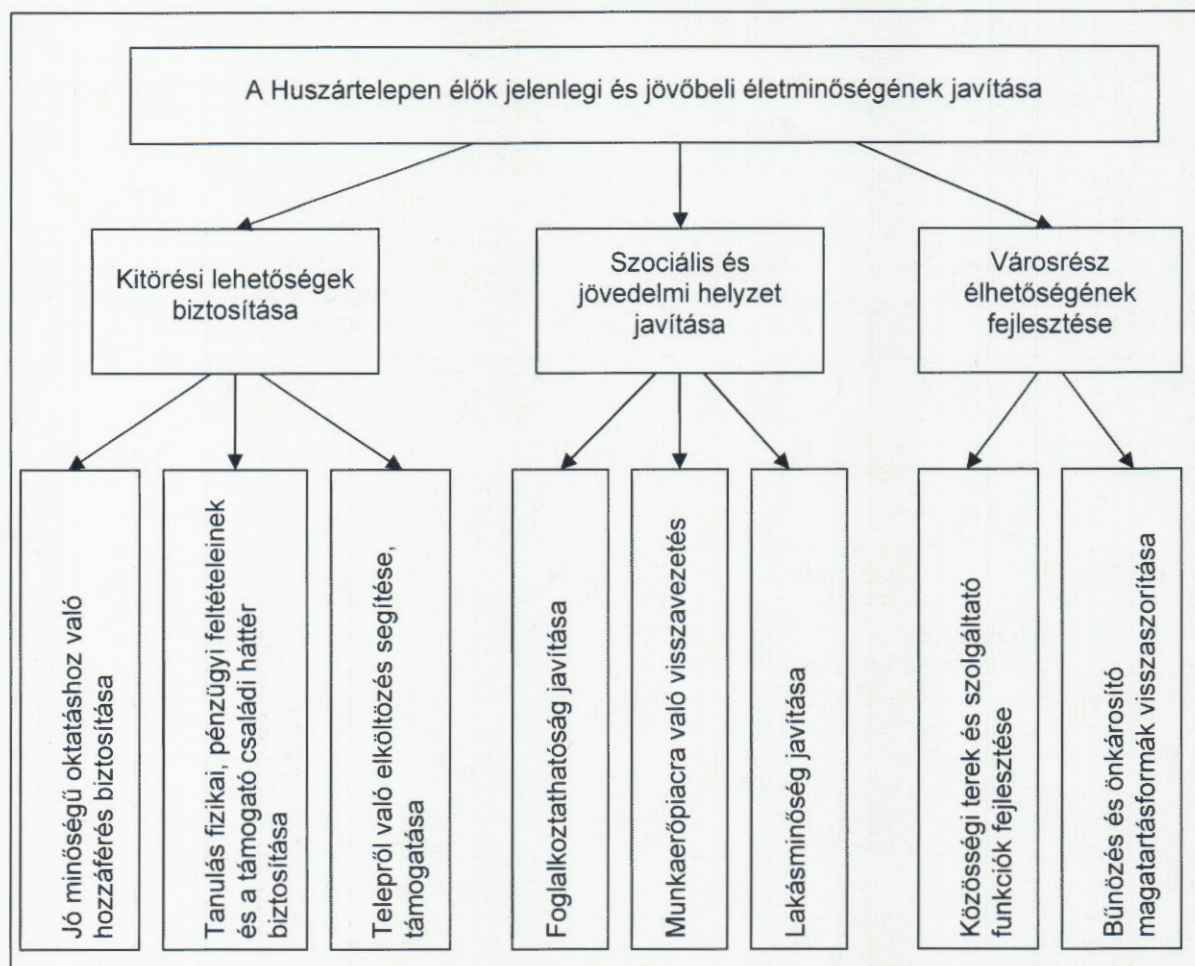
Nyíregyháza Megyei Jogú Város Anti-szegregációs tervének megvalósítása

ASZT 2008 fő célkitűzései és tervezett intézkedései	Megvalósulás (igen / nem / részben)	Magyarázat
1. cél: csökkenjen a városban a szegregált körülmények között élő, hátrányos helyzetű és roma lakosság száma és aránya úgy, hogy egyetlen szegregátum lakóinak száma se növekedjen	részben	A 2001. évi népszámlálási adatok alapján 1482 fő élt szegregátumokban vagy szegregációs folyamatok elmélyülésével veszélyeztetett területeken, míg a 2011. évi népszámlálás 13,6%-os csökkenést mutatott ki (1281 fő). Egyértelműen kisebb lett a Keleti lakótelep szegregátumának kiterjedése, ami automatikusan magával vonta az érintett lakosok számának csökkenését is. Ókistelekiszőlő kikerült a szegregációs folyamatok által veszélyeztetett kategóriából, ellenben megjelent egy új külterületi szegregátum (Polyákbokor). Ennek megelőzésére az Önkormányzatnak nem volt lehetősége, mivel azt természetes piaci folyamatok befolyásolták (a másik két szegregátum lakásállományának döntő többsége önkormányzati tulajdonú, míg Polyákbokorban kizárólag magántulajdonú lakóingatlanok találhatóak).
2. cél: javuljon a hátrányos helyzetű és roma lakosság életminősége és lakáskörülménye, különösen a szegregált területeken élők esetében	igen	Huszártelepen folyamatban van egy szociális városrehabilitációs projekt megvalósítása, amelynek keretében az alábbi fő tevékenységek valósulnak meg: szociális bérlakások felújítása, nonprofit szolgáltató helyiségek kialakítása, óvoda, bölcsőde és idősek klubja közös épületének külső felújítása, utak felújítása, létesítése, játszóhelyek és sportpálya létesítése, valamint infrastrukturális, beruházási jellegű fejlesztéseket kiegészítő „soft” elemek (pl. közösségépítő, közösségfejlesztő, bűnmegelőzési programok)
Jelentés a szegregátumok és lakóinak helyzetéről, valamint az anti-	igen	- A Szociális és Köznevelési Osztály aktívan részt vesz a két évente történő Háztartáspanel Kutatás lebonyolításában. Az adatfelvétel 2008-ban, 2010-ben

ASZT 2008 fő célkitűzései és tervezett intézkedései	Megvalósulás (igen / nem / részben)	Magyarázat
szegregációs intézkedések eredményeiről, monitorozási tevékenység		és 2012-ben is megtörtént. Az eredmények bemutatása sajtótájékoztatón történt minden lekérdezést követően. - A Szociális és Köznevelési Osztály monitorozási tevékenységet végez, amely során a kutatás eredményeit használta és használja valamennyi koncepció, program elkészítésekor, illetve valamennyi rendeletalkotást megelőzően. A rendeletalkotás / módosítás során kötelező elem a hatástanulmány készítése, az ellátások, szolgáltatások alakításánál alapvető fontosságú a pontos helyzetfeltárás és a szükségletek feltérképezése – akár egy-egy hátrányos helyzetű társadalmi csoport érdekében (pl. ápolási díj halmozottan fogyatékos személyt ápolók esetében, magasabb összegű helyi autóbusz közlekedési kedvezmény a HHH-s gyermekek számára stb.). - A szociális és gyermekjóléti szakemberekkel történő együttműködés folyamatos, nemcsak az önkormányzati (társulás által fenntartott) intézményekkel, hanem a város területén működő valamennyi szolgáltatóval és intézménnyel. Az együttműködés fenntartása, fejlesztése érdekében a pályázati lehetőséget is kihasználta az Osztály (interaktív honlap, tréningek szakemberek számára, képzések stb.) - A szociális és gyermekjóléti intézmények évente beszámolót készítenek tevékenységükről, amelyben szerepelnek a huszártelpei ellátások, szolgáltatások is. A beszámolókat a Szociális, Egészségügyi és Ifjúsági Bizottság tárgyalja. - A Szociális és Köznevelési Osztály antiszegregációs beszámolót készített, melyet a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság tárgyalta 2010-ben. - A Szociális és Köznevelési Osztály munkatársa aktívan részt vett az URBACT II. RegGov projektben (2008-2011), amely a leromlott városi területek fenntartható integrált fejlesztésének regionális irányításával foglalkozott. A RegGov átfogó helyi partnerkapcsolatot alakított ki minden fontos résztvevővel, aki hozzájárulhatott a fejlesztési és rehabilitációs stratégia sikeréhez. A Helyi Támogató Csoport 2008-2011 között működött és tevékenykedett. - A jelenleg zajló Huszártelpei városrehabilitációs projektben a Nyíregyházi Gyermekjóléti Központ, mint önkormányzati intézmény is részt vesz. - A Szociális és Köznevelési Osztály koordinálta és állította össze a TÁMOP-5.3.6-11/1 Komplex telep-program című pályázatot, amelynek elbírálása jelenleg folyamatban van. A pályázat célja a Huszár lakótelepen (célterület a Viola utca) oktatási, szociális, képzési, egészségügyi szolgáltatások megvalósítása. A pályázatban résztvevő konzorciumi partnerek: Human-Net Alapítvány, Türr István Képző és Kutató Központ, Hajdúdorogi Egyházmegye, Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Együttműködő partnerként bevonásra kerül a Gyermekjóléti Központ, Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság.

A város legnagyobb, legnépesebb és legkomplexebb beavatkozást igénylő szegregátuma a Huszártelep, amelyre 2008-ban külön anti-szegregációs célrendszer készült.

Huszártelep anti-szegregációs célrendszere

Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2008)

Összességében megállapítható, hogy Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, illetve a szegregátumok életét aktívan befolyásoló egyéb egyházi és civil szervezetek hathatós tevékenységének köszönhetően jelentős mértékben javult a szegregátumok fizikai állapota, szolgáltatásokkal való ellátottsága és az ott élők helyzete.

5.3 INTÉZKEDÉSEK

Az Anti-szegregációs program keretében tervezett intézkedésekhez megfelelő kiindulási alapot nyújt Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013-2018. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP), amely kiemelten foglalkozik a mélyszegénységben élők és a romák problémáival, a szegregátumok helyzetével. Természetesen nem minden roma él szegregátumban, és nem minden szegregátumban élő roma, ettől függetlenül fontos figyelembe venni a HEP-ben foglaltakat, egyrészt mert szakmailag megalapozott vizsgálatokon alapul, másrészt mert biztosítani kell a HEP és az Anti-szegregációs program közötti összhangot.

A romák és/vagy mélyszegénységben élők mint esélyegyenlőségi célcsoport esetében azonosított fő problémák, fejlesztési lehetőségek és felelősök:

	Problémák	Fejlesztési lehetőségek	Az intézkedésbe bevont partnerek – kiemelve a felelőst
1.	A mélyszegénységben élő és roma lakosság képzettségi szintje rendkívül alacsony. Az alacsony iskolai végzettségűek aránya magas a nyilvántartott álláskeresőik között.	Oktatáshoz való hozzáférés biztosítása	SzSzB Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége, Felnőttképző Központok, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Nyíregyháza, egyházak, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
2.	Magas a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma.	Munkaerő-piaci esélyek növelése, munkalehetőségek teremtése	SzSzB Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége, NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft., Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata , civil szervezetek, vállalkozások
3.	A szegregátumokban nem épültek ki megfelelő közösségi terek, minősége és kihasználtsága nem megfelelő.	Ifjúsági és szabadidős programok szervezése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata , civil szervezetek, egyházak
4.	A közszolgáltatási intézményekhez való hozzáférés az infrastrukturális ellátottság nem megfelelő.	Közösségi terek és szolgáltató funkciók fejlesztése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata , NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft., civil szervezetek, egyházak
5.	Jelentős a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság aránya.	Hátránykompenzáló erőforrások fejlesztése	Nevelési-oktatási intézmények vezetői, dolgozói, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Nyíregyháza, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata , egyházak, civil szervezetek
6.	Lakó- és ipari övezetek váltakoznak egymás mellett.	A roma lakosság fokozatos integrálása a település más területeire	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata , NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft.
7.	A telepszerű utcákban a lakásállomány jelentős része félkomfortos vagy komfort nélküli, lakáskörülmények nem megfelelőek.	Lakáskörülmények javítása	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata , NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft.
8.	A közbiztonsági helyzet nem megfelelő.	Közbiztonság javítása	Rendőrség, polgárőrség, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
9.	Rossz a mélyszegénységben élő és roma lakosság egészségügyi állapota.	Egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata , Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság, Jósza András Oktatókórház

Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013-2018. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet három típusú anti-szegregációs intézkedést különböztet meg:

1. a szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések,

2. a fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések,
3. a szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.⁵

5.3.1 *A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések (a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása)*

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

1. *Oktatási integráció és felzárkóztatás*

A közoktatás rendszerében nyújtott jó teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutást, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az Önkormányzat befolyása az érintett oktatási intézmények államosítása óta viszonylag korlátozott.

2. *A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása*

A szociális szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett megkapja a jogszabályilag járó juttatásokat, illetve hozzáfér a lehetséges szolgáltatásokhoz.

3. *A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása*

A közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.

4. *Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciós szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel*

A hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. A prevenció mellett azonban azt is biztosítani kell, hogy az érintett lakosság könnyen és gyorsan megkaphassa a szükséges egészségügyi ellátásokat.

5. *Az adott lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása*

A fizikai szegregációs folyamatok háttérében alapvetően településszerkezeti tényezők állnak: Polyákbokor esetében a város bokortanyás karaktere a meghatározó, a Huszártelep esetében a 100. számú vasútvonal és a 4. számú főútvonal vágja el a

⁵ Az intézkedéscsomag összeállításánál egyértelművé vált, hogy a fenti kategóriák részben átfedésben vannak egymással (elsősorban az 1. és a 3. kategória esetében, hiszen a szegregáció mérséklése nagyrészt úgy érhető el, ha a szegregációt okozó folyamatokat próbáljuk megváltoztatni). Mindentől függetlenül mindhárom intézkedéstípus pontosan megjelenik az Anti-szegregációs programban.

szegregátumot a város belső szövetétől. Ezen hátrányos adottságokon egyrészt településtervezési eszközökkel lehet javítani, másrészt a közösségi közlekedést is javasolt úgy alakítani, hogy legalább a napi szintű mobilitást rugalmasan elősegítse.

6. *A lakhatási feltételek átfogó javítása*

Az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően nem felelnek meg az elvárható minimumnak. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása. Legalább ennyire fontos a lakókörnyezet esztétikai megújítása, amelybe ideális esetben az érintett lakosság is bevonható.

7. *A szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása*

A szegregátum lakosságának folyamatos mentorálásával azonosíthatók azok a potenciális családok, amelyek már rövid távon alkalmasak integrált környezetbe (jellemzően a város más részén lévő [szociális] bérlakásba) való elhelyezésre – a fokozatosság elvének maximális figyelembevételével. Nagyon fontos, hogy nemcsak az elköltözőket kell megfelelően felkészíteni, hanem a befogadó közeget is. A folyamatot közvetett módon támogathatja a helyi bérlakásrendelet szükség szerinti felülvizsgálata is.

8. *A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal*

A szegregátumokban élők integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha a mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a szegregált állapot megszüntetésének egyéni és osztálytársadalmi szintű előnyei. A társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amely keretében lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

Az intézkedéseket város- és szegregátum-szinten is meg kell valósítani, azonban a hangsúlyok eltolódhatnak az adott településrész főbb mutatói alapján, azaz az egyes beavatkozások pontos tartalmát a szegregátum jellemzőinek figyelembevételével kell megállapítani.

5.3.2 *A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések*

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
  - egyfelől önálló anti-szegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
  - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az anti-szegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy

egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népességcseréhez, dzsentifikációhoz vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;

- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként *megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek*. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
- A városrészek közötti *migráció* szintén zömmel természetes, piacvezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
  - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
  - önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az anti-szegregációs szempontok érvényesítését;
  - azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Az *elhúzódo gazdasági válság* különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódoása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások.
- Sok esetben tapasztalható *forráshiány* azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok

ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

6.1.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 117/2005. (V.4.) sz. határozatával hagyta jóvá a településszerkezeti tervet, 21/2007. (VI.12.) KGY rendelettel fogadta el a Helyi Építési Szabályzatot. A város településrendezési eszközei rendszeresen felülvizsgálatra, indokolt esetben módosításra kerülnek.

A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok módosítására jelenleg nincs szükség. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és megyei településrendezési terv Nyíregyházára vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat részletesen tartalmazza.

6.1.2 A helyi esélyegyenlőségi programmal való összhang

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013 júniusában fogadta el 2013-2018. évi **Helyi Esélyegyenlőségi Programját** (HEP).

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja értelmében Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával kinyilvánítja elkötelezettségét az alábbi célok megvalósítása iránt:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelménye,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elve,
- a diszkriminációmentesség,
- szegregációmentesség,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések megtétele.
- a köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP értelmében „Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának legfontosabb célja a Nyíregyházán élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést és a társadalmi szolidaritást. Olyan település kívánunk lenni, amely kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára. Célunk, hogy az önkormányzat tudatos intézkedéseinek hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetőségei javuljanak.”

Ennek fényében került megalkotásra az Integrált Településfejlesztési Stratégia is, mely maximális mértékben figyelembe véve az Esélyegyenlőségi Program célkitűzéseit, külön tematikus célként fogalmazza meg a magas színvonalú humán szolgáltatások biztosítását (T4) és a közösségi, szolidáris, befogadó társadalom megteremtését (T5). Az ITS keretében az esélyegyenlőségi területtel kiemelten foglalkozik az anti-szegregációs program.

6.1.3 Az önkormányzat gazdasági programjával való összhang

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2011-ben fogadta el Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2011-2014 közötti **Gazdasági Programját**.

A gazdasági program céljai a következők:

- Nyíregyháza város gazdasági, pénzügyi egyensúlyának megteremtése, a város és polgárai gazdasági növekedésének elősegítése,
- A nyíregyházi polgárok életminőségének, életszínvonalának növekedéséhez szükséges feltételrendszer megteremtése és fenntartásának elősegítése,
- Nyíregyháza város történelmi hagyományaira, értékeire, természeti adottságaira, geopolitikai helyzetére építkezve meghatározzon egy olyan jövőképet, amely képes a mindenkori költségvetési helyzetekhez alkalmazkodva érvényre juttatni a település fejlesztési célkitűzéseit, valamint az ehhez szükséges infrastrukturális eszközök, pénzügyi, adó és hitelpolitikai, intézményi feltételrendszerét megteremteni és fenntartani,
- Összefoglalja a város fejlesztéspolitikájának fő irányait, és meghatározza azokat a feladatokat, amely a kitűzött célok eléréséhez szükségesek, és hosszú távon meghatározzák az önkormányzat döntéseit
- A program összefoglalja Magyarország fejlesztéspolitikájának rendszerét, ezen belül azon pályázati területeket, amelyek meghatározzák a városfejlesztés irányát, megalapozva ezzel az egyes ágazati koncepciók összehangoltságát.

A gazdasági program a 2014-ig tartó időszakra határozta meg Nyíregyháza legfontosabb gazdaságpolitikai, fejlesztési célkitűzéseit, az egyes ágazatok fejlődési irányát.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája illeszkedik a város gazdasági programjához, annak célrendszeréhez. A gazdasági programban megfogalmazott fejlesztési elképzelések közül számos megvalósult, illetve előkészítés alatt áll. Az ITS-ben megfogalmazott fejlesztések összhangban állnak a gazdasági programban szereplő, még nem valósult fejlesztési elképzelésekkel is.

2014 évtől új gazdasági program kerül kidolgozásra, amely megalkotása során figyelembe vételre kerülnek a jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia célkitűzései, kijelölt fejlesztési irányai.

6.1.4 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2008-2014. évi **Környezetvédelmi Programja** értelmében a környezetvédelem hosszú távú céljai az alábbiak:

1. *A környezetminőség javítása, élhető, egészséges városi környezet kialakítása:* Az élhető, vonzó városi környezet megteremtéséhez mindenekelőtt az egészségre veszélyes környezeti ártalmak csökkentésére (a levegő, a víz, a talaj szennyezésének visszaszorítására, valamint a zajterhelés korlátozására) van szükség. A vonzerőhöz a kedvező munkalehetőségeken, a társadalmi környezeten, kulturális, sportolási, művelődési, pihenési lehetőségeken stb. kívül az egészséges természeti környezet s a hozzátartozó biológiai sokféleség, az ápoltság területek (amelyek egyben a levegőszennyezés és a zajártalom mérséklésének is az eszközei), az esztétikus épített környezet, a környezeti biztonság is hozzátartozik.

2. *A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás:* A fenntartható fejlődés alap gondolatának megfelelően, a vonzó lakókörnyezetet jelentő feltételeket nemcsak magunknak, gyerekeinknek, unokáinknak, hanem az utánuk jövő nemzedékeknek is meg akarjuk őrizni. Ehhez pedig az energiával, a vízzel, a különböző anyagokkal való takarékosagra, a hulladékképződés megakadályozására, illetve a keletkezett hulladékok

újbbóli felhasználására van szükség. Az energiatakarékossággal és a megújuló energiák felhasználásával csökkenthető az energiatermelés által okozott környezetszennyezés, és lassítható a véges erőforráskészletek kimerülése. A terület ésszerű felhasználásával csökkenthetők a közlekedési és szállítási igények is, s ezzel csökkenthető ezeknek a tevékenységeknek az energiaigénye és szennyező hatása is.

3. *A környezeti tudatosság javítása, szemléletformálás:* A fenntartható fejlődés, a környezet megóvásának előfeltétele, hogy céljaival az emberek egyetértsenek, s e célok érdekében maguk is cselekedjenek.

4. *Hatékony környezetgazdálkodás:* A környezetgazdálkodás módszerei, eszközei, szervezeti háttere meghatározza e tevékenység eredményességét, és a környezetvédelmi ráfordítások és az elért eredmények közti arányt. A környezetgazdálkodás olyan módszerei, mint a környezeti irányítási rendszerek, a környezettudatos beszerzés vagy az érdekeltelk közötti partneri viszony és együttműködés, segítenek a környezeti szempontok és a gazdasági érdekek között felbukkanó ellentétek feloldásában, hiszen hatékony környezetgazdálkodás esetén gazdasági és környezeti szempontból egyaránt kedvező megoldások szülehetnek.

A Környezetvédelmi Program céljaival összhangban került megalkotásra az Integrált Településfejlesztési Stratégia is, mely maximális mértékben figyelembe véve az a környezetvédelmi szempontokat, külön tematikus célként fogalmazza meg a fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés megteremtését (T6) és a vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településképfel fejlesztését (T7).

2014. évtől új programok kerülnek kidolgozásra, amelyek megalkotása során figyelembe vételre kerülnek a jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia célkitűzései, megállapításai, következtetései.

6.1.5 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

- Szakpolitikai célok:
  - Versenyképes, innovatív gazdaság
  - Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszerfeldolgozóipar fejlesztése
  - Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
  - Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
  - Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
  - Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
  - Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
- Területi célok:
  - Az ország makro-regionális szerepének erősítése
  - A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
  - Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
  - Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
  - Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
  - Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Nyíregyháza Integrált településfejlesztési stratégiájának célrendszere összhangban áll az országos területfejlesztési irányelvekkel. A gazdaság és a társadalom fejlesztése, valamint a

környezet védelme a város stratégiájának is fő elemeit jelentik az országos szakpolitikai célkitűzésekkel összhangban.

Az OFTK területi céljai közül a *többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat* céllal valamennyi városi célkitűzés koherens. Az OFTK beavatkozási területként határozza meg a nagyvárosok fejlesztését a térségközponti és térségszervező szerepük tovább gyűrűző hatásának erősítésével, a határon átnyúló városkapcsolataik fejlesztésével, valamint a megújuló településhálózzal és az elérhetőség megújuló rendszereivel.

Az OFTK kijelöl egy ún. külső városgyűrűt az országon belül, amelynek tagjai között szerepel Nyíregyháza is. *„Nyíregyháza három ország határánál elhelyezkedve dinamikusan fejlődő gazdasági és logisztikai központként szolgálhat a Kelet kapujaként. Húzóágazatai mellett (műanyagipar, háztartástechnika, gumiiipar, autóipar, építőipar) a kívánt pozíciót erősítő kitérési pontjai a nemzetközi logisztikai, kereskedelmi és pénzügyi szolgáltatások, K+F igényű iparágak és a turizmus. A megyeszékhely a Nyírség és Szatmár természetes központja, Kárpátalja/Munkács felé irányuló szorosabb térségi kapcsolatokkal.”*

A külső városgyűrű várostérségeinek fejlesztési irányai:

- Innováció alapú gazdaságfejlesztés, a kereskedelmi és szolgáltatási potenciál minőségi fejlesztése, regionális (esetenként országos és nemzetközi) gazdasági kapcsolatokkal és hatással, megyei, esetenként regionális foglalkoztatási vonzással.
- Országos szintű állami intézmények vidéki központokba történő telepítése.
- A gazdaságpolitikában e térségek kiemelt kezelése, a befektetési környezet javítása. Az egyes városok kialakult termelési lehetőségeihez, erőforrásaihoz igazodó ágazati szakosodás és a városok közötti munkamegosztás támogatása, összehangolt városi gazdasági profilok kialakítása.
- A térségközpont nemzetközi (nagyvárosi) hálózatokba való intenzívebb bekapcsolódásának ösztönzése, a gazdaság, a kutatás-fejlesztés, az oktatás (egyetemi központok nemzetközi oktatási-kutatási együttműködéseinek és képzési formáinak ösztönzése), fejlesztési-tervezési információcsere területén.
- Nemzetközi szinten a központi település imázsának erősítése, sajátos arculat kialakítása, a városi környezetminőség javítása, fokozott térségi és települési marketing- és márképítési tevékenység ösztönzése. Minőségi munkahelyek biztosítása a magasan kvalifikált munkaerő megtartása érdekében a központban.
- A központi és a térséget dinamizáló funkciók ellátásához szükséges többszintű elérhetőségi rendszer fejlesztése a gyűrű mentén (infrastruktúra-fejlesztéssel) és a főváros irányában (elsősorban közösségi közlekedésszervezéssel).
- Indokolt esetben közszolgáltatási és foglalkoztatási centrum szerepkör szerinti funkcionális alközpontok erősítése a nagyvárosok vonzáskörzetén belül.

Nyíregyháza Integrált településfejlesztési stratégiájának tervezett beavatkozásai illeszkednek az OFTK-ban szereplő külső városgyűrű várostérségeinek fejlesztési irányaihoz.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területfejlesztési koncepciója

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója 3 átfogó és 7 stratégiai célt jelöl ki. A stratégiai célok között 4 ágazati és 3 területi cél került azonosításra.

Nyíregyháza, mint Szabolcs-Szatmár-Bereg megye székhelye kiemelt szerepet tölt be a megye fejlődésében, ezért egy önálló stratégiai célként jelenik meg a megyeszékhely fejlesztése: *„Fejlett centrum: A nyíregyházi agglomerációnak mint gazdasági, foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése”*. A célhoz kapcsolódó prioritáson – „A

megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése” – belül megjelölt beavatkozásokkal teljes mértékben összhangban áll a város Integrált településfejlesztési stratégiájának célrendszere és tervezett beavatkozásainak köre.

- A megyeszékhely fejlesztésének legfontosabb pillére a **gazdaság foglalkoztatásorientált fejlesztése**: a munkahelyek bővülésével – megfelelő közlekedési kapcsolatok esetén – ez választ adhat a megyeszékhely tágabb környezetének foglalkoztatási gondjaira. A gazdaság megerősítése érdekében fontos a vállalkozások letelepítéséhez szükséges infrastrukturális feltételek biztosítása (ipari területek kialakítása, a KKV-k igényeihez igazodó üzleti parkok, modulrendszerű csarnokok fejlesztése, a K+F tevékenységet segítő technológia transzfer központ létrehozása, valamint a barnamezős területek hatékony hasznosítása). Fontos továbbá a munkaerő – különösen a pályakezdő munkanélküliek – célzott fejlesztése, valamint a magas képzettségű szakemberek megtartása, illetve visszavonzása.
- A centrumpozíció megerősítéséhez csakúgy, mint a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében elengedhetetlen a **közlekedési hálózat átgondolt fejlesztése** is. Biztosítani kell a megfelelő közlekedési feltételeket valamennyi városrészből és az agglomerációs településekről: ehhez egyaránt szükségesek útfejlesztések csakúgy, mint a közösségi közlekedés fejlesztése. Fokozatosan csökkenteni kell a városon belül az egyéni autós közlekedés arányát a közösségi, kerékpáros és gyalogos közlekedés javára.
- Nyíregyháza dinamikusan fejlődő **turisztikai centrum**, amely potenciálisan jelentős kisugárzó hatást gyakorol a megye egészére. Néhány fontos kiegészítő fejlesztéssel (minőségi szálláshely kialakítása, további vonzerő fejlesztés Sóstógyógyfürdőn), valamint a megyeszékhelyről kiinduló komplex megyei turisztikai termékek kialakításával és közös marketingjével jelentősen növelhető a vendégéjszakák száma és a turisták költése.
- A kommunális infrastruktúra kiépítettsége a városban összességében jó, a legfontosabb, legnagyobb területet érintő hiányosság a megfelelő **csapadékvízvezetés** megoldatlansága a város számos részén. A klímaváltozás hatásaira való felkészülés részeként fontos ennek a mielőbbi megoldása.
- A város hosszú távú kiegyensúlyozott fejlődése szempontjából elengedhetetlen a minőségi **lakhatási feltételek** biztosítása, a viszonylag kompakt városszerkezet fenntartása mellett. Fontos feladat a bérlakások körének bővítése, valamint a lakásállomány (kiemelten a lakótelepi épületek) állagmegóvása, energiahatékonyságának javítása.
- A városi élet minőségének meghatározó elemei a **közterek**, a hagyományos értelemben vett városi élet központjai; Nyíregyházának kedvezőek az adottságai, erre építve fontos a városi közterek, zöldterületek tudatos fejlesztése, összekapcsolása, a sétálhatóság biztosítása, a közösségi élet feltételeinek erősítése, a közbiztonság és a közterek használhatóságának javítása.
- A megyeszékhely egyben számos közszolgáltatásnak is a centruma – éppen ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a **21. századi** – állampolgárbarát, hatékony, az e-közigazgatást széles körben alkalmazó – **közszolgáltatások** kialakítására.
- Végül a megyeszékhely sajátos, egyedi adottsága a **bokortanyák** város körüli hálózata; meg kell őrizni ezt az értéket, építeni kell a bokortanyákra, mint a város minőségi helyi élelmiszerrel való ellátásának forrásaira, illetve akár mint sajátos turisztikai célpontokra, valamint biztosítani kell bekapcsolásukat a városi életbe.

Az ITS célrendszere a fenti célon túl összhangban áll a megyei koncepció ágazati célkitűzéseivel is.

6.1.6 Illeszkedés az EU tematikus célkitűzéseire

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében kijelölt 2014-2020 közötti EU kohéziós politika tematikus célkitűzései az alábbiak:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

A tematikus célokhoz beruházási prioritások kerültek kijelölésre. (A beruházási prioritásokról szóló ERFA és ESZA rendeletek kivonta a Mellékletek között található.)

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz

ITS Tematikus célok	EU tematikus célok	EU beruházási prioritások (ERFA rendelet 5. cikk, ESZA rendelet 3. cikk)
T1. Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	(3) a kkv-k versenyképességének a növelése (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	ERFA 3. a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése ERFA 8. a) üzleti inkubátorházak létrehozásának támogatása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikroállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása ESZA 8. i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munkanélküliek és a munkaerőpiactól távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, többek között a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is
T2. Fejlett, magas színvonalú tudományos élet, innováció	(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	ERFA 1. b) a vállalkozások K+I beruházásainak előmozdítása, valamint a vállalkozások, a kutatási és fejlesztési központok és a felsőoktatási ágazat közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása
T3. P e z s g ő kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (3) a kkv-k versenyképességének a növelése	ERFA 6. e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdáövezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezés mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása ERFA 3. a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése
T4. Magas színvonalú humán szolg áltatások	(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	ESZA 10. i. a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkori nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is ESZA 10. iv. az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása, a tanulásból a munkába történő átmenet megkönnyítése, a szakmai oktatás és a képzési rendszerek megerősítése és minőségének javítása többek között a készségek iránti igény előrelépésén alapuló mechanizmusok, a

ITS Tematikus célok	EU tematikus célok	EU beruházási prioritások (ERFA rendelet 5. cikk, ESZA rendelet 3. cikk)
		tananyagok kiigazítása, a munkaalapú tanulási rendszerek – beleértve a duális tanulási rendszereket és a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket – létrehozása és továbbfejlesztése;
T5. Közösségi, szolidáris, befogadó társadalom	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	ERFA 9. b) a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása ESZA 9. ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja; ESZA 9. iii. a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem és az esélyegyenlőség előmozdítása;
T6. Fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban	ERFA 4. e) alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását ERFA 7. b) a regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához – többek között a multimodális csomópontokhoz – történő kapcsolásával;
T7. Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	ERFA 4. c) az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is ERFA 6. e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdáövezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezés mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása
T8. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi image	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	ERFA 6. c) a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése;

Hangsúlyos uniós elvárás, mely összhangban áll a hazai városfejlesztési prioritásokkal és hazai elvárás a fenti tematikus célokon belül az alábbi négy beruházási alcélhoz kapcsolódó beavatkozások vizsgálata és megjelenítése⁶:

- kiemelten az alacsony szén-dioxid kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása (helyi zöld gazdaság fejlesztése, a város gazdaságszervező szerepének elősegítése a helyi foglalkoztatás ösztönzése érdekében);
- a városi környezet javítása, beleértve a barnamezős területek rehabilitációja és a levegőszennyezés mérséklése;
- a fenntartható városi közlekedés elősegítése;
- a hátrányos helyzetű városi és vidéki területek fizikai és gazdasági megújítása.

Nyíregyháza stratégiai célrendszere összhangban áll a kijelölt beruházási prioritásokkal:

- 4. tematikus cél, (e) beruházási prioritás: alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását;
- 6. tematikus cél, (e) beruházási prioritás: a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdaovezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezésmentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása;
- 9. tematikus cél, (b) beruházási prioritás: a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása.⁷

6.2 BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

6.2.1 A célok logikai összefüggései

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált településfejlesztési stratégiája a településfejlesztési koncepcióban felvázolt jövőkép és átfogó célok elérése érdekében 8 városi szintű tematikus és 10 városrészi (területi) célt jelöl ki a következő 7 éves időszakra.

A tematikus célok lefedik a városfejlesztés legfontosabb tématerületeit, és együttesen hozzájárulnak az átfogó célok, illetve a város jövőképe megvalósításához. A területi célok egy-egy városrész fejlesztésének irányait jelölik ki, és hozzájárulnak a tematikus és átfogó célok eléréséhez.

A tematikus és területi célok egymással összefüggésben állnak (a tematikus és területi célok összefüggéseit a 3.3. fejezet mutatja be részletesen).

Nyíregyháza 2014-2020 közötti városfejlesztési célrendszerét a következő ábra szemlélteti.

⁶ Forrás: Tervezési Segédlet az Integrált Településfejlesztési Stratégia Fenntartható városfejlesztési programok című pályázati felhívás keretében történő elkészítéséhez

⁷ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, 5. cikk, Beruházási prioritások

Nyíregyháza városfejlesztési célrendszere 2014-2020

Jövőkép

Egészséges, fenntartható, jómódú, színes város

Átfogó célok

Versenyképes város. Versenyképes, nemzetközi színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése	Gondoskodó város: Javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentése	Környezettudatos város. Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás

Tematikus célok

T1. Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	T2. Fejlett, magas színvonalú tudományos élet, innováció	T3. Pezsgő kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus	T4. Magas színvonalú humán szolgáltatások	T5. Közösségi, szolidáris, befogadó társadalom	T6. Fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés	T7. Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép	T8. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi image

Területi célok

V1. A Belső lakóterület (Belváros) városközponti funkcióinak megerősítése és vonzerőjének növelése	V2. Az örökföldi városrész lakóövezeteinek, közösségi tereinek és infrastruktúrájának megújításával az életkörülmények átfogó javítása	V3. Az életminőség javítása Huszártelep területi-társadalmi reintegrációjának folytatásával és a malomkerti lakóövezetek fejlesztésével, valamint a déli ipari területek intenzívebb hasznosítása	V4. A minőségi lakókörnyezet és fenntartható mobilitás feltételeinek fejlesztése a Kertváros, Salamonsbók, Szabadságbók városrészen	V5. Az életminőség javítása Jóságváros, Stadion környéke, Himes városrész lakóterületeinek fejlesztésével, valamint a fejlett, magas színvonalú tudományos élet feltételeinek fejlesztése	V6. Nyírszölös és Felsőpázsit városrész lakó- és közösségi funkcióinak erősítése, valamint a repulótér fejlesztése	V7. A Sóstó környéki területek (Sóstógyógyfürdő, Sóstóhegy, Korányi kertváros) turisztikai, rekreációs és zöldfelületi funkciójának megerősítése	V8. Kólapos, Oros, Nagyszállás városrész lakóterületeinek minőségi javításával az életkörülmények javítása	V9. Borbánya, Nyírjes, Kistelekeszölő, Butyka városrész lakókörnyezetének és gazdasági funkcióinak fejlesztése	V10. A bokortanyák lakó- és mezőgazdasági funkciójának erősítése, turisztikai feltételek javítása, valamint új ipari fejlesztési terület kialakítása

Beavatkozások

Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek

6.2.2 A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák

Az Integrált településfejlesztési stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására épülnek.

A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák, adottságok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T1. Fejlett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	- Foglalkoztatottak aránya alacsony - Magas munkanélküliség - Alacsony átlagkereset	- Gumiipar, műanyagipar, logisztika, járműipar fejlődése Nyíregyházán - Külföldi tőkebefektetések mértékének növekedése
T2. Fejlett, magas színvonalú tudományos élet, innováció	- Nyíregyházi Főiskola hallgatóinak száma intenzíven csökken - A K+F tevékenység nem szolgálja ki a gazdasági igényeket, alacsony üzleti beágyazottsága	A Nyíregyházi főiskolai campus Magyarország egyik legkorszerűbb infrastruktúrájával rendelkezik
T3. P e z s g ő kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus	- A város turizmusára jellemző az átlagos tartózkodási idő szűkössége - Nagy rendezettségű különbségek vannak az egyes városrészek zöldfelületei között	- Nyíregyháza turisztikai keresletének és kínálatának növekedése, a város idegenforgalmi pozícióinak erősödése - Eklektikus stílusú, reprezentatív történelmi városmag, a belváros eklektikus és szecessziós műemlékei
T4. Magas színvonalú humán szolgáltatások	Nyíregyháza képzettségi mutatói alacsonyak a többi megyeközponthoz képest	- A lakosság képzettségi mutatói javultak az elmúlt évtizedben - Növekvő lakónépesség - Vándorlási nyereség, a beköltözők száma magasabb, mint a városból elvándorlók száma - Civil aktivitás, társadalmi önszerveződés
T5. Közösségi, szolidáris, befogadó társadalom	Nyíregyháza szlömösödött, degradálódott területein a szegregáció tartósság válása	Erősödő lokálpatriotizmus és városi identitás
T6. Fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés	- A város szerkezetét meghatározó közúti gyűrűk nincsenek befejezve, a hiányzó szakaszokon kapacitásproblémák alakultak ki, a városrészek közötti közlekedési kapcsolatok hiányosak - A vasútvonalak elzárják a város nyugati városrészeit	- A kiépített kerékpárutak, kerékpáros létesítmények számának jelentős növekedése, a kerékpárosok számának növekedése - Minőségi közösségi közlekedés, korszerű járműpark, utas tájékoztatás és infrastruktúra

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
	Nyíregyháza városszerkezete nagyon sokat változott az elmúlt évek során, amelyhez nem tudott még teljes mértékben igazodni a közösségi közlekedés	
T7. Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép	- Hektikus városkép, több szecessziós kispolgári épület leromlott állapotban van - Nyíregyházán a belterületi csapadékvíz elvezetés nem megoldott a város teljes területén - Nyíregyháza levegőtisztasági problémái - Erős vizuális környezetterhelés a várostestbe ékelődött iparterületek, a szegregátumok által, és több bekötőúton	- Minőségi, önkormányzati tulajdonban lévő településüzemeltetési szolgáltatások - A város zöldfelületi ellátottsága kedvező
T8. A ktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi image	Kulturális fogyasztás, a kultúra iránti kereslet csökkenése, fizetőképes kereslet csökkenése	- Széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszer, erős nemzetközi beágyazottság - Kiterjedt vonzáskörzet, gazdasági-foglalkoztatási, oktatási, kulturális, közszolgáltatási, közigazgatási centrumpozíciók

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

Az Integrált településfejlesztési stratégia számba veszi a tervezett fejlesztések finanszírozásával kapcsolatos lehetőségeket, korlátokat (4.7. fejezet), valamint a megvalósítás szervezeti rendszerét (8.2. fejezet).

A stratégia pénzügyi terve és lehetséges finanszírozási forrásai alapján megállapítható, hogy nagyságrendileg és tartalmilag is reálisnak értékelhető célokat tartalmaz a stratégia.

A városfejlesztés szervezeti rendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje (a rendelkezésre álló humán erőforrások és mechanizmusok) szintén a stratégia megvalósíthatóságát támasztják alá.

A stratégia megvalósításának főbb kockázatait és azok kezelésének lehetőségeit a 7. fejezet mutatja be.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Nyíregyháza Megyei Jogú Város tudatosan tervezi a szolgáltatásait és a funkciók városi szintű megoszlását.

A városrészi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia tematikus céljainak és az átfogó célok megvalósításához. Az egyes városrészekre meghatározott célok illeszkednek egymáshoz és úgy kerültek kijelölésre, hogy figyelembe vételre kerültek a szomszédos városrészekre gyakorolt hatásaik is. Fel kell tárnunk azonban a városrészi fejlesztések azon kapcsolódási pontjait is, amelyek esetlegesen negatív hatást eredményeznek a város más területén, lehetővé téve a kockázatok megelőzését.

A belváros forgalommentesítése a városrészen belül okozhat problémákat a megközelíthetőség terén, különösképpen a turisztikai és közigazgatási szolgáltatások egyidejű és jelentős fejlesztése esetén. A belvárosi tranzitforgalom csökkenése más városrészekben a forgalom növekedéséhez vezethet, ezért a meglévő utak esetében zaj- és rezgésvédelmi intézkedéseket kell végrehajtani, az új nyomvonalakat a lakóövezetektől távol célszerű kialakítani.

Az elkerülő utak mellé települő gazdasági tevékenységekhez szükséges munkaerő-állomány a korábbi városszerkezethez illeszkedő közlekedési rendszer számára jelenthet új kihívásokat, amelynek késleltetett alkalmazkodása megnövekedett személyforgalmat indukálhat, ugyanis az eddig jellemzően befelé áramló személyforgalom iránya megváltozhat.

Összességében a lakókörnyezet minőségének és a szolgáltatások színvonalának javítása a városrészek élhetőségéhez járul hozzá annak tudatában, hogy a közösségi és szolgáltató szerepkör megerősítése és az élhetőbb környezet megteremtése – a fejlesztések átgondolt végrehajtása nélkül – ellentétes irányú hatásokat válthat ki az egyes városrészekben: a helyben elérhető szolgáltatások miatt a korábban más városrészekben jelentkező kereslet csökkenni fog. Különösen igaz ez a városközpont közösségi és szolgáltató funkcióval rendelkező létesítményei esetében, ezért a belvárosban a speciális és szakosított szolgáltatások fejlesztésére, a többi városrészben pedig az alapellátások minőségi biztosítására kell fókuszálni.

A turisztikai és rekreációs funkciók városon belüli térbeli megoszlása több, eltérő karakterrel jellemezhető célterület kialakulását eredményezheti:

- Sóstó és környéke – belföldi gyógy-, termál- és élményturizmus,
- Városközpont – városi és kulturális turizmus,
- Bujtosi városliget – városi lakosság szabadidős és rekreációs helyszíne,

- Császárszállás – hétvégi házas övezet,
- Bokortanyák – falusi turizmus.

A városrészi célok kölcsönhatása egyértelműen pozitív mérleget mutat, a városrészek funkcióinak tervezett területi megoszlása illeszkedik az ott mutatkozó szükségletekhez:

- A városrészközponti területek megerősítésével, illetve kialakításával bizonyos funkciók ellátása alól mentesítődik a belváros, így ott nagyobb hangsúlyt lehet fektetni a valódi városközponti fejlesztésekre és funkciókra.
- A lakótelepek fejlesztésével megelőzhető azok leromlása, az ott élő lakosság elvándorlása.
- A külterületi fejlesztések (mezőgazdasági fejlesztések, kereskedelmi egységek megjelenése, ipari területek bővülése) kedvező hatását nemcsak a bokortanyák népessége, hanem a belterületi lakosok és vállalkozások is érzékelik.
- Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő további szegregátumok kialakulását, a szegregáció erősödését.

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az Integrált településfejlesztési stratégia megvalósíthatóságának kockázatai három fő csoportba sorolhatók:

- **Előkészítéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb előkészítéshez kapcsolódó kockázatot az jelenti, hogy az ITS kidolgozása a 2014-2020-as operatív programok kidolgozásával párhuzamosan zajlik, így a tervezési környezet folyamatosan változik. A kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg már az előkészítés fázisában, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra.
- **Megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a megvalósítás legfőbb kockázatait a tervezett projektek megvalósításával kapcsolatos műszaki és pénzügyi nehézségek jelenthetik, amelyek megfelelő előkészítési, tervezési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek.
- **Fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartására, a lehetséges fenntartási kockázatok minimalizálására.

Kockázat megnevezése	Valószínűség	Hatás	Kockázatkezelés módja
Folyamatosan változó tervezési környezet (OP-k tartalma, forráskeretek, szervezeti keretek, stb.)	magas	jelentős	• A változások folyamatos nyomon követése • A stratégia illeszkedésének biztosítása a végső változat elfogadásakor ismert tervezési környezethez
Projektek előkészítésének elhúzódnása	közepes	közepes	• Projektervek előkészítése (megvalósíthatósági tanulmányok, engedélyes tervek, stb.)
A megnövekvő menedzsment feladatok akadályozzák a hatékony megvalósítást (új tervezési keretrendszer, nagyszámú projektek egyidejű kezelése)	közepes	közepes	• A stratégiai és operatív menedzsment kapacitások megerősítése (önkormányzaton és városfejlesztő társaságon belül) a hazai tervezési intézményrendszer végleges kereteinek kialakulását követően
A kivitelezés során előre nem látható műszaki problémák jelentkezése	közepes	közepes	• Részletes tanulmánytervek készítése az érintett épületek és közterületek állapotának alapos felméréssel
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	• Részletes projektervek, átgondolt műszaki tervek, tervezői költségvetések készítése • Tartalékkeret tervezése
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	• Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása
Alacsony szintű lakossági elégedettség	alacsony	közepes	• Lakosság bevonása és folyamatos tájékoztatása az előkészítés és megvalósítási folyamat valamennyi szakaszában
Fenntartási költségek jelentős növekedése	közepes	közepes	• Korszerű, energetikailag hatékony technológiák alkalmazása • Környezettudatos energiafogyasztásra való ösztönzés, szemléletformálás

8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMONKÖVETÉSE

8.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

Ez a fejezet azon önkormányzat által végzett nem beruházási jellegű tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják a fejlesztési célok elérését. Ide tartozhatnak pl. a szabályozási tevékenységek, településfejlesztési és -rendezési szerződések, városmarketing célú tevékenységek, helyi kedvezmények biztosítása a magántőke mobilizálása érdekében.

- **Kiszámítható, átlátható szabályozási környezet**

Az integrált településfejlesztési stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a **helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata**. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosan felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, meghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása (legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár szociális segély igénybevételéről). A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Különösen fontos továbbá az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása a befektetői igényekhez igazítva és a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékkezdményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

- **Településfejlesztési és -rendezési szerződések**

A települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval.⁸ A településrendezési szerződés alapját az ingatlanfejlesztő által a tervezett beruházásról készített tanulmányterv képezi.

A szerződés tárgya lehet azon **költségeknek az ingatlanfejlesztő általi átvállalása**, amelyek a cél megvalósításának előfeltételei (az érintett terület előkészítése, a telekviszonyok rendezése vagy megváltoztatása, a talaj megtisztítása), vagy következményei (a szükséges kiszolgáló intézmény és infrastruktúra-fejlesztések), és azok megvalósítása az önkormányzatot terhelné. Szerződés esetén az önkormányzat a szerződésben arra vállal kötelezettséget, hogy a szükséges településrendezési eljárást a megállapított határidőn belül megindítja és azt az előírásoknak megfelelően lefolytatja.

⁸ 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

Nyíregyházán a településrendezési terv módosításai jelenleg is településrendezési szerződés megkötésével folynak és folynak. Kialakult gyakorlat alapján a településrendezési szerződések mellett szélesebb körű, ún. közérdekű kötelezettség / vagy keretszerződés vállalásával a kérelmezők kinyilvánítják az elkötelezettségüket a hely (Nyíregyháza) lakói előtt és a közvetlen érdekeltységük vagy kötelezettségük mellett a köz érdekében egyéb beruházást-felajánlást is vállalnak.

• Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi, vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából **funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása**. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és úgy termelnek mások számára értéket, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel – a jólét pusztta javításán felül – többek között támogatható a stratégia megvalósítását segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – **bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják** (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen).

• Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Bár a Nyíregyházáról kialakult arculat nehezen számszerűsíthető, de a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetői döntéseket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, de magára a város lakóira is. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogathatja az integrált településfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A településfejlesztési stratégia kidolgozásával párhuzamosan be kell **azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit**, megkülönböztetve a haszonélvezőket és a potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra célszerű intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek,
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek,
- turistaként a városba látogatók,
- a város és a környező települések lakossága.

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, a környezeti és/vagy társadalmi értékek, a gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja Nyíregyháza (el)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kell kommunikálni. Erősíteni kell a köztudatban, valamint a potenciális

befektetőkben és betelepülőkben, hogy Nyíregyháza a „tervezhető jövő” és a „megbízható partner” fogalmával azonosítható.

Tudatos és jól felépített **marketing-kommunikációs stratégia** mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban tevékenykedő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Nyíregyháza arculatának kialakítása, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a **város iránti lojalitás** erősödését – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását jelentheti.

A marketing alapvető a **turizmus** területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. A turizmus fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók, szolgáltatások és események a város lakói számára is növelik az elérhető szolgáltatások körét.

A **város jellegzetességeinek képi megjelenítése** a közterületeken, a város kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a város lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása, fejlesztése mellé is állíthatja őket.

8.2 AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEINEK MEGHATÁROZÁSA

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítása olyan szervezeti működést kíván meg a várostól, amely biztosítja egyrészt a stratégia egészének folyamatos nyomonkövetését, az elért eredmények visszacsatolását a stratégia tervezési folyamatába (stratégiai menedzsment), másrészt pedig biztosítja a stratégia által kijelölt fejlesztések professzionális és hatékony megvalósítását (operatív menedzsment).

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Nyíregyháza Megyei Jogú Város városfejlesztési intézményrendszerét jelenleg az **önkormányzat**, a **polgármesteri hivatal** adott osztályai és a **városfejlesztő társaság** szoros együttműködése alkotja.

A városfejlesztéssel kapcsolatos stratégiai döntéseket Nyíregyháza Megyei Jogú Város képviselőtestülete hozza. A közgyűlés bizottságai:

- Köznevelési, Kulturális és Sport Bizottság
- Gazdasági és Tulajdonosi Bizottság
- Jogi, Ügyrendi és Etikai Bizottság
- Pénzügyi Bizottság
- Szociális, Egészségügyi és Ifjúsági Bizottság

- Városstratégiai és Környezetvédelmi Bizottság

A közgyűlés bizottságai közül településfejlesztési kérdésekben kiemelt szerepe van a **Városstratégiai és Környezetvédelmi Bizottságnak**, emellett a **többi bizottság** is rendelkezik városfejlesztéssel összefüggő jogkörökkel. A bizottságok saját szakterületükön közreműködnek a településfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében, valamint megvalósításának figyelemmel kísérésében.

A településfejlesztési döntések szakmai előkészítésében jelentős szerepe van a **Polgármesteri Hivatal szervezeti egységeinek, osztályainak**. A Hivatalon belül három szervezeti egység látja el a településfejlesztéshez, az ITS megvalósításához kapcsolódó közvetlen feladatokat: a Főépítési Osztály, a Polgármesteri Kabinet (Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra), illetve a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály. Emellett valamennyi osztály részt vesz a saját szakterületét érintő településfejlesztéssel kapcsolatos döntések előkészítésében.

A Főépítési Osztály településfejlesztéssel összefüggő feladatai többek között:

- részt vesz a településfejlesztési koncepció és a területrendezési tervek összehangolásában, ellátja a település rendezési terveinek és helyi építési szabályzatának elkészítésével, és elkészíttetésével, felülvizsgálatával összefüggő szakmai és irányítási feladatokat,
- ellátja a településfejlesztéssel, a rendezéssel kapcsolatos tervezési és terveztetési feladatokat, a város településfejlesztéshez és területfejlesztéshez szükséges döntések, koncepciók szakmai előkészítését,
- a városrevitalizáció, városrehabilitáció, a városrekonstrukció, valamint a városszerkezetet, a területfelhasználást jelentősen érintő munkahelyteremtő beruházások során szakmai koordinációt lát el,
- javaslatot tesz új területfelhasználás kialakítására, a városszerkezet alakítását koordinálja és szakmai szempontból irányítja az ezzel kapcsolatos feladatokat,
- javaslatot tesz a városfejlesztés és rendezés területén az Önkormányzat érdekeinek biztosítása szempontjából a településrendezési szerződés megkötésére, annak tartalmára és szempontjaira,
- az épített környezet védelme alakításában a város általános építészeti színvonalának emelésében és annak népszerűsítésében közreműködik,
- a városrehabilitációs tevékenység előkészítése és koordinációja keretében érvényesíti a szakmai szempontokat,
- biztosítja a műemlékvédelem és a településrendezés, településfejlesztés összhangját,
- részt vesz a város zöldterületének, zöldfelületeinek és közlekedési hálózatának fejlesztéséről szóló döntések előkészítésében,
- a településfejlesztéssel és településrendezéssel összefüggő partnerségi egyeztetés során meghatározza az egyeztetésben résztvevők tájékoztatásának módját és eszközeit, a javaslatok, vélemények dokumentálásának, nyilvántartásának módját, az el nem fogadott javaslatok, vélemények indokolásának módját, a dokumentálásuk, nyilvántartásuk rendjét, az elfogadott koncepció, stratégia és településrendezési eszközök nyilvánosságát biztosító intézkedéseket.

A Polgármesteri Kabinet, Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra településfejlesztéssel összefüggő feladatai többek között:

- közreműködik az európai uniós pályázati lehetőségek feltárásában és előkészítésében, a hazai és nemzetközi támogatási források igénylésében,

- nyomon követi a pályázati források felhasználását, figyelemmel kíséri az elszámolásokat,
- képviseli a Hivatalt a regionális és megyei szintű uniós tervelőkészítő munkacsoportokban,
- stratégiai és fejlesztési feladatok keretében részt vesz a településpolitikai, fejlesztési és üzemeltetési, valamint az önkormányzat ingatlanvagyon-gazdálkodási programjának előkészítésében és egyeztetésében, továbbá az ágazati koncepció települést érintő részeinek összehangolásában,
- részt vesz városfejlesztési feladatokat érintő gazdasági megállapodások előkészítésében,
- koordinálja a városfejlesztési koncepcióinak készítésével kapcsolatos feladatokat.

A Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály településfejlesztéssel összefüggő feladatai többek között:

- ellátja a zöldfelület-gazdálkodás szakmai irányítását, koordinálását,
- ellátja a város közlekedési rendszerének fejlesztésével, forgalomszabályozással, a forgalombiztonság növelésével kapcsolatos javaslattevő és véleményező feladatokat,
- közreműködik az önkormányzati és a nem önkormányzati szervezetekkel közös pályázatok előkészítésében és megvalósításában,
- ellátja a Városstratégiai és Környezetvédelmi Bizottság titkári feladatait,
- közreműködik a településrendezési és fejlesztési tervek környezetvédelmi előkészítésében, e tekintetben a környezetvédelmi szempontokat érvényesítési,
- ellátja a Közgyűlés által elhatározott önkormányzati fejlesztések megvalósításával kapcsolatos beruházói feladatokat.

Nyíregyházán önkormányzati határozattal 2009-ben jött létre a **Városfejlesztési Társaság** az önkormányzat városfejlesztő tevékenységeinek ellátására, melynek feladatait a Nyíregyházi Ipari Park Kft. látja el. A városban eddig megvalósult városrehabilitációs projektek kapcsán a Városfejlesztési Társaság látta (látja) el a projektmenedzsment feladatokat. A társaság tevékenységei közé tartozik az önkormányzati határozattal kijelölt rehabilitációs akcióterületek teljes körű fejlesztéséhez kapcsolódó feladatok ellátása. A Városfejlesztő Társaság a városrehabilitációs feladatokat az alapító Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött megbízási szerződés keretében látta (látja) el. A Városfejlesztő Társaság rendelkezik a tevékenysége ellátásához szükséges humán-erőforrással, műszaki, pénzügyi és szociális munkatársakkal.

Az önkormányzat **jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere eredményesen valósított meg egy funkcióbővítő és három szociális típusú városrehabilitációs fejlesztést** Európai Unió források bevonásával.

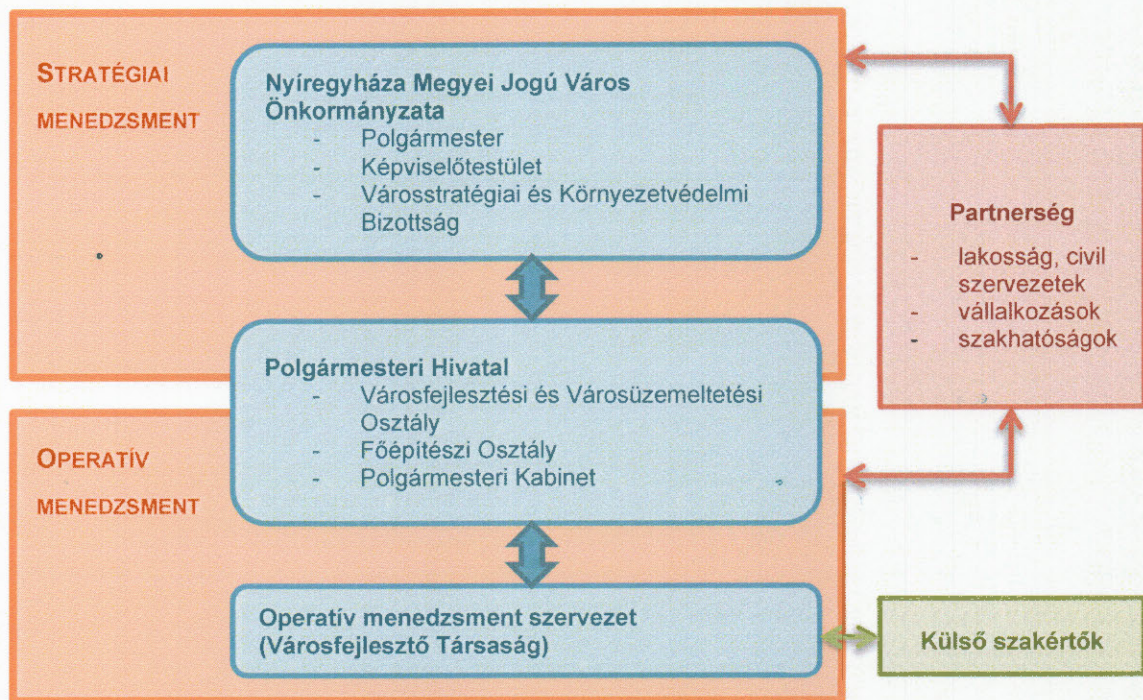
8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Az ITS megvalósítására kialakítandó szervezeti háttérnek illeszkednie kell a 2014-2020-as időszakra kiépítendő országos és megyei szervezetrendszerhez, úgy hogy a források lehívhatósága és elszámolhatósága biztosítható legyen.

Az önkormányzat jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje alkalmas az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítására, a 2014-2020 közötti fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására.

Az ITS megvalósításának intézményrendszerén belül a **döntéshozói** szintet Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése jelenti. A **döntéselőkészítési** feladatokat Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, annak adott szervezeti egységei végzik.

A városfejlesztés szervezeti rendszere Nyíregyházán

Az ITS megvalósítását stratégiai szinten irányító és döntéshozó szervezeti háttérrel Nyíregyháza Megyei Jogú Város **polgármestere** és **képviselőtestülete** alkotja. Az önkormányzat szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A közgyűlés 6 bizottsága közül településfejlesztési kérdésekben kiemelt szerepe van a Városstratégiai és Környezetvédelmi Bizottságnak, emellett a többi bizottság is rendelkezik városfejlesztéssel összefüggő jogkörökkel.

Az ITS stratégiai menedzsment fő feladatai a következők:

- Az ITS megvalósításának nyomonkövetése, elvárt eredmények, hatások értékelése.
- A városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkezett változások figyelemmel kísérése, a célokra gyakorolt hatások elemzése.
- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS-be.
- Az operatív menedzsment szint tevékenységének stratégiai szintű felügyelete, céljainak meghatározása, eredményeinek értékelése, szükség esetén korrekció kezdeményezése.
- ITS partnerségi egyeztetések szakmai irányítása, felügyelete.
- ITS partnerségi egyeztetések anyagainak előkészítése, előterjesztése döntéselőkészítésre.
- A döntéshozók részére éves jelentés készítése az ITS megvalósításáról, a változó külső, belső tényezőkről, korrekciókról, társadalmi igények változásáról.

- ITS megvalósítási folyamatáról a lakosság tájékoztatására alkalmas információk összeállítása, évente legalább egyszer, jelentősebb változások esetén többször is.
- Szakmai stratégiai szinten a településközi koordináció biztosítása.
- Városfejlesztést tevékenységükkel befolyásoló nem önkormányzati intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolattartás.

Az ITS megvalósításával kapcsolatos döntéselőkészítő feladatokat Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala végzi, adott adott szervezeti egységei (elsősorban a Főépítészeti Osztály, a Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra, valamint a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály) bevonásával.

Az ITS-ben körvonalazott fejlesztések megvalósításának menedzsmentje az **operatív menedzsment szervezet** feladata.

8.3 PARTNERSÉG

8.3.1 A partnerség tervezése

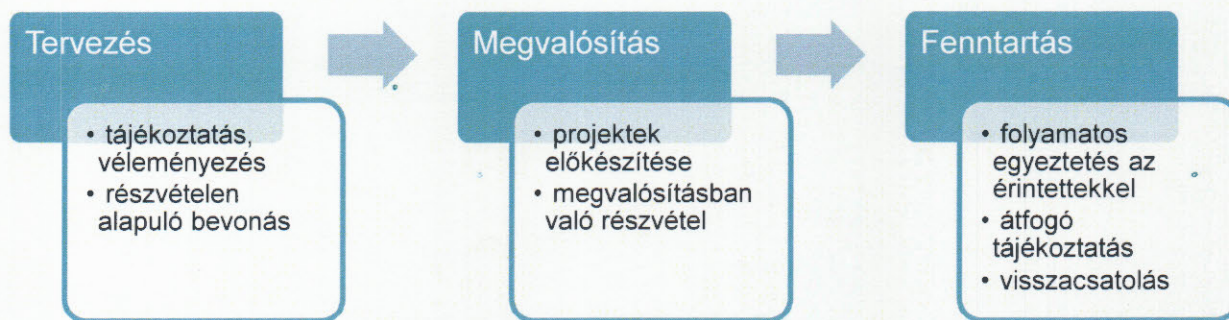
Nyíregyháza Megyei Jogú Város fenntartható városfejlesztési programja keretében kiemelt figyelmet fordít a partnerségi együttműködésre, az érintettek aktív bevonására.

Az Önkormányzat 2013 szeptemberében elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának – településfejlesztési koncepciójának és integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) – társadalmasításához kapcsolódó **Partnerségi egyeztetési tervét**, összhangban a Közgyűlés által elfogadott „Nyíregyháza Megyei Jogú Város településfejlesztéssel és településrendezéssel kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályzata” című dokumentummal.

A Partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- Tervezési Segédlet az Integrált Településfejlesztési Stratégia Fenntartható Városfejlesztési Programok című pályázati felhívás keretében történő elkészítéséhez
- Útmutató a megyei jogú városok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2013. augusztus 30.)
- Városfejlesztési Kézikönyv (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)
- A partnerség elve a közös stratégiai kerethez tartozó alapok végrehajtásában: a partnerségről szóló európai magatartási kódex elemei - Bizottsági Szolgálati Munkadokumentum (SWD (2012) 106 final, Brüsszel, 2012.4.24.)

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható városfejlesztési program tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

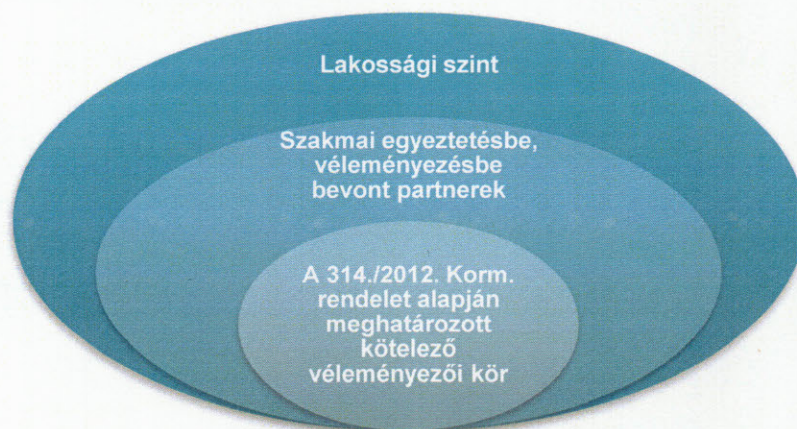
A partnerség szerepe az egyes szakaszokban:

- **Tervezés:** A városfejlesztési dokumentumok kidolgozása széleskörű partnerség keretében valósul meg. A partnerek szerepe a tervek megismerésén, véleményezésén, jóváhagyásán túl aktív bevonásukra is kiterjed.
- **Megvalósítás:** A partnerek szerepet kaphatnak a megvalósítás során a projektek előkészítésében és megvalósításában is (pl. városrehabilitációs projektek esetén akcióterületi lakosság részvétele a finanszírozásban önrész biztosításával, városüzemeltető cég részvétele a kivitelezésben, civil szervezetek részvétele soft elemek megvalósításában).
- **Fenntartás:** A partnerség a fenntartási időszakra is kiterjed: a projektek megvalósítása után is fontos az átfogó tájékoztatás, a folyamatos egyeztetés a közvetlenül érintettekkel (pl. lakossági elégedettség mérés). A tapasztalatok fontos visszacsatolást jelentenek a további tervezési folyamatokhoz.

A város Partnerségi egyeztetés terve részletesen a tervezés során megvalósuló partnerség kereteit rögzíti, a településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia előkészítése, kidolgozása, jóváhagyása során megvalósuló partnerségi együttműködés folyamatát mutatja be.

8.3.2 A Partnerségi egyeztetés tervben tervezett tevékenységek megvalósítása

A településfejlesztési dokumentumok kidolgozásának folyamatába az alábbi partneri csoportok kerültek bevonásra.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata az érintett partnerek elérését a célcsoportra jellemző sajátosságoknak leginkább megfelelő kommunikációs csatornákon keresztül, a hozzájuk illeszkedő formában és tartalommal célozta meg.

Az egyeztetésben résztvevő partnerek tájékoztatásának módja és eszközei az alábbiak voltak:

- írásbeli tájékoztatás (elektronikus / papír alapú)

- workshopok, fórumok, konzultációk
- városi honlap (www.nyiregyhaza.hu), városi újság

Megvalósult egyeztetések:

- **A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör:** A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírja a településfejlesztési koncepció és integrált településfejlesztési stratégia egyeztetésének és elfogadásának szabályait. A rendelet értelmében az egyeztetési eljárásban résztvevő államigazgatási szervek és önkormányzatok (a rendelet 9. melléklete nevesítve tartalmazza) az alábbiak szerint kerültek bevonásra:
  - Előzetes tájékoztatás a készítendő koncepcióról – 2013. október 25-én kiküldésre került a partnereknek egy előzetes tájékoztató a tervezési folyamatról. A partnerek 21 napon belül teljesítették a Korm. rendelet szerinti feladataikat.
  - Koncepció tervezet – 2014. június 27-én kiküldésre került a partnereknek a településfejlesztési koncepció tervezete. A véleményezési határidőt (21 nap) követően megtörtént valamennyi beérkezett észrevétel feldolgozása, reagálás a véleményekre, valamint a szükséges kiegészítések, módosítások átvezetése a dokumentumban.
  - Stratégia tervezet – 2014. június 27-én kiküldésre került a partnereknek az integrált településfejlesztési stratégia tervezete. A véleményezési határidőt (21 nap) követően megtörtént valamennyi beérkezett észrevétel feldolgozása, reagálás a véleményekre, valamint a szükséges kiegészítések, módosítások átvezetése a dokumentumban.
- **Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek:** A szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek széles körben reprezentálták a város gazdasági, társadalmi, tudományos, kulturális életét. A partnerek tájékoztatása és aktív, részvételen alapuló bevonása érdekében a partnerségi egyeztetés keretében az alábbi munkacsoportok létrehozására került sor:
  - Gazdaságfejlesztési munkacsoport
  - Közlekedés- és közműfejlesztési munkacsoport
  - Környezetvédelmi munkacsoport
  - Humán fejlesztési munkacsoport

A munkacsoport egyeztetések workshopok keretében zajlottak a tervezés folyamán, két szakaszban:

- 2013. február 10-11-én megrendezett munkacsoport ülések témája a helyzetelemzés főbb megállapításainak megvitatása, a településfejlesztési koncepció fő irányainak kijelölése volt.
  - 2013. június 12-én megrendezett munkacsoport ülések témája a településfejlesztési koncepció következtetései megvitatása, az integrált településfejlesztési stratégia fő elemeinek kijelölése volt.
- **Lakossági egyeztetések:** A partnerségi egyeztetés fontos részét képezi a lakosság bevonása, tájékoztatása. A tervezés során 2014. június 23-24-25-én kerültek megrendezésre lakossági fórumok, konzultációk városrészenként (3-4 városrész összehívásával). A fórumokon a tájékoztatáson túl kérdésfeltevésre és vélemények megfogalmazására is lehetősége nyílt a résztvevőknek.

A szomszédos településekkel megvalósított egyeztetések leírását a „8.4. Településközi koordináció mechanizmusai” fejezet tartalmazza.

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jeleníti ívek, emlékeztetők, prezentációk, fotódokumentáció), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető a Polgármesteri Hivatal Pályázatok és projektmenedzsment referatúráján.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.nyiregyhaza.hu/varosfejlesztes – elérhetőek.

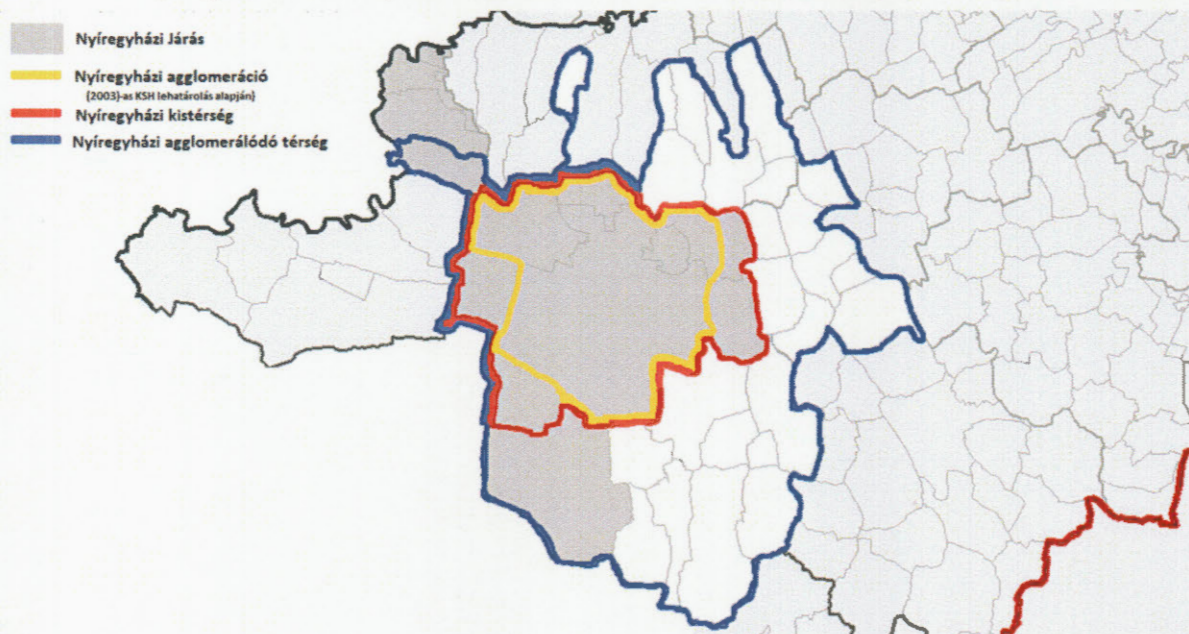
8.4 TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

Nyíregyháza Megyei Jogú Város kiterjedt vonzaskörzettel rendelkezik, a térségben gazdasági-foglalkoztatási, oktatási, kulturális, közszolgáltatási, közigazgatási centrumpozíciókat tölt be.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város funkcionális vonzaskörzete igen heterogén attól függően, hogy milyen elemzési szempont szerint történik a lehatárolás. A város térségében több vonzaskörzet is azonosítható (pl. közlekedési, oktatási, gazdasági és oktatási, turisztikai, közműszolgáltatási, kistérségi, járási, agglomerációs határok).

Összességében kimutatható egy szélesebb körű vonzaskörzet, amely egy Újfehértó-Balkány-Nagykálló-Baktalórántháza-Nyírtura-Kemecse-Nyírbogdány-Ibrány-Rakamaz-Tiszavasvári körrel határolt. A szélesebb körű vonzaskörzetben elsősorban az oktatási, közlekedési, közigazgatási funkciók a meghatározóak. A szűkebb funkcionális vonzaskörzetét a városnak elsősorban a gazdasági, munkaerő-piaci tendenciák és közmű agglomeráció kiterjedése határozza meg. Ebbe a vonzaskörzetbe Nyírpazony, Kótaj, Nyírtelek, Kálmánháza tartozik.

Nyíregyháza mikroregionális vonzaskörzetei funkcionális szerepkörök alapján

Forrás: Megalapozó vizsgálat, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Az érintett településekkel való kapcsolatfelvétel módszertana, az ehhez alkalmazott kommunikációs eszközök az ITS tervezése során az alábbiak voltak:

- Egyeztetés a megyében található jelentősebb településekkel, városokkal, decentrumokkal a Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum keretében, 2014. április 10-én.
- Munkacsoport megbeszélés a NYITÖT Nyírségi Többcélú Kistérségi Társulás településeivel (Kálmánháza, Kótaj, Nagycserkesz, Napkor, Nyíregyháza, Nyírpazony, Nyírtelek, Nyírtura, Sényő) 2014. június 23-án.

Az egyeztetések keretében az érintett települések megismerték Nyíregyháza Megyei Jogú Város településfejlesztési koncepciójának és integrált településfejlesztési stratégiájának célrendszerét, főbb fejlesztési irányait, és ezekhez kapcsolódóan ismertették saját fejlesztési elképzeléseiket. A települések képviselői egymás kölcsönös tájékoztatásán túl egyeztették a lehetséges együttműködési területeket.

A NYITÖT Társulási megállapodása rögzíti a települések közötti együttműködési területeket. A társulás célja a települési önkormányzatok összehangolt fejlesztésének biztosítása, a települések közötti szociális és egészségügyi ellátások megszervezése, a térségi közszolgáltatások biztosítása, fejlesztése, szervezése, intézmények fenntartása, és egyéb feladatok ellátása. A társulás összehangolja a területén a társadalmi, gazdasági és környezeti fejlesztés érdekében a fejlesztési tervekkel összhangban a helyi önkormányzatok, azok területfejlesztési társulásai és a Társulás területén működő gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit.

A Kormány 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozata⁹ értelmében a megyei jogú városok önkormányzatai közvetlen tervezési jogkörében készülő fejlesztési programok forrása, illetve a várostérségek és a megyei jogú városok térségei (járások) fejlesztését támogató források elkülönülnek egymástól. (Nyíregyháza MJV esetében 23,2046 Mrd Ft, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye járási esetében összesen 23,9490 Mrd Ft, ebből a Nyíregyházi járás 1,9555 Mrd Ft).

A településközi koordináció a tervezésen túl **az ITS megvalósítási szakaszában is megvalósul**, egyeztetésre kerülnek a települések közötti együttműködések lehetséges területei.

Összességében megállapítható, hogy a környező települések fejlesztései Nyíregyháza tervezett városfejlesztési elképzeléseivel és az azt megalapozó ITS-sel összhangban valósulnak majd meg, a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg.

---

⁹ A Kormány 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról

8.5 MONITORING RENDSZER

8.5.1 Módszertan

A monitoring és értékelés rendszere csak akkor állítható össze minden részletében, ha

- már egyértelműen ismert az európai uniós és hazai tervezési dokumentumokból levezethető, kötelező indikátorok rendszere (azaz elfogadásra kerülnek a végleges Operatív Programok);
- megjelennek a pályázati rendszerben kötelezően elvárt indikátorrendszer mérésével, módszertanával kapcsolatos szakmai útmutatók és végrehajtási dokumentumok;
- a stratégiában szereplő projektek tartalmi és műszaki előkészítettsége eljut arra a szintre, hogy a kapcsolódó hatások, eredmények és outputok pontosan azonosíthatók és számszerűsíthetők (elkészülnek a szükséges tervdokumentumok, pénzügyi tervek stb.).

Amíg ezek a keretfeltételek nem álltak fel, addig elsősorban az alapelvek tisztázására és a főbb monitoring-mutatók meghatározására kerülhet sor az alábbi európai uniós dokumentumok figyelembevételével:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről – a rendelet határozza meg az ERFA-típusú beruházások közös kimeneti indikátorait¹⁰;
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1304/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről – a rendelet definiálja az ESZA-típusú beruházások közös kimeneti és eredménymutatóit;
- The Programming Period 2014-2020 – Guidance Document on Monitoring and Evaluation – European Regional Development Fund and Cohesion Fund – Concepts and Recommendations.

Az ERFA és ESZA rendelet kimeneti indikátorait a Mellékletek tartalmazzák.

8.5.2 A monitoring tevékenység folyamata és szervezeti háttere

Az eredményes monitoring tevékenységhez elengedhetetlen, hogy az az előkészítés és a megvalósítás integráns, tervezett részét képezze – előre meghatározott folyamatokkal, konkrét határidőkkel és egyértelmű felelősökkel. A **monitoring folyamata** az alábbi lépésekből áll:

1. Egyértelmű célkitűzéseket megfogalmazó, világos beavatkozási logikára épülő településfejlesztési koncepció kialakítása.
2. Konkrét beavatkozásokat és részben projekteket, illetve a kapcsolódó finanszírozási forrásokat meghatározó ITS kidolgozása.

¹⁰ Az ERFA rendelet meghatározza a **városfejlesztés konkrét mutatóit**:

- Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság (személy)
- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (négyzetméter)
- Városi környezetben épített vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek (négyzetméter)
- Helyreállított lakóegységek városi területeken (lakóegység)

3. A monitoring és értékelési tevékenység alapját jelentő indikátorkészlet összeállítása – jelen fejezet összefoglalja az átfogó, tematikus és területi célokhoz kapcsolódó javasolt monitoringmutatókat, míg a projektszintű indikátorok az egyes projektek konkrét kidolgozásakor kerülnek meghatározásra.
4. A monitoring és értékelési tevékenység megalapozásához és eredményes végrehajtásához szükséges információk összegyűjtése
5. Az indikátorok teljesülésének nyomonkövetése a megvalósítás során.

1. Világos beavatkozási logika összeállítása egyértelmű célokkal

2. Beavatkozások és projektek meghatározása

3. Indikátorok azonosítása

4. Indikátorokhoz kapcsolódó releváns információk összeállítása

5. Indikátorok teljesülésének nyomonkövetése

A monitoring tevékenység alapvetően belső feladat, azaz a településfejlesztési koncepció és az ITS **végrehajtásáért felelős szervezet** felelősségi körébe tartozik. Ezen belül célszerű kijelölni egy személyt, aki felelős a monitoring és értékelési tevékenység koordinációjáért és végrehajtásáért. A monitoringhoz kapcsolódó legfontosabb feladatok a következők:

- az ITS-ben szereplő monitoring és értékelési terv alapján részletes munkaterv és éves feladattervek kialakítása;
- a monitoringrendszer kereteinek kialakítása előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis megalkotásával;
- az indikátorok aktuális értékének – a terv szerinti gyakorisággal történő – összegyűjtése, rögzítése a monitoring rendszerben;
- rendszeres, kapcsolattartás a nagyobb volumenű projektek megvalósításáért felelős személyekkel az indikátorok elérését nagymértékben befolyásoló kulcs-, hálózatos és akcióterületi projektek nyomon követése érdekében;
- éves monitoring jelentés készítése, amely tartalmazza a programszintű és projektszintű indikátorok értékének alakulását, az ennek alapján megfogalmazható következtetéseket és az esetlegesen szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába (a jelentést a menedzsmentért felelős döntéshozó testületnek kell jóváhagynia).

A belső feladatok ellátása mellett a stratégia végrehajtásához kapcsolódóan egy időközi (2017-2018) és egy utólagos (2021-2022) értékelés megvalósítása javasolható – külső, független értékelő szervezet által, kiemelt hangsúlyt fektetve a program hatásainak értékelésére. A monitoring és értékelési munkatárs feladata az értékelési tevékenység szakmai koordinációja, inputok biztosítása és egyeztetés az értékelést végző szakemberekkel, valamint annak biztosítása, hogy az értékelések javaslatai beépüljenek az aktuális program végrehajtásába (időközi értékelés), valamint a jövőbeli fejlesztési programok tervezési folyamatába és végrehajtásába (időközi és utólagos értékelés).

A monitoring tevékenység végrehajtás részének **konkrét szervezeti háttérét** az operatív menedzsment szervezet (Városfejlesztő Társaság) biztosítja, amely **koordinálja** a megvalósuló városfejlesztési beavatkozásokat, rendszeresen **figyeli, gyűjti és rendszerezi azok indikátorainak** alakulását, arról **beszámol** a Polgármesteri Kabinet felé. A beszámoló alapján közgyűlési **előterjesztés** készül, amelyet az érintett Bizottságok tárgyalnak, és a Közgyűlés hagy jóvá.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtását és eredményeit a város képviselőtestülete évenként áttekinti és értékeli. A beszámoló az alábbi témaköröket tartalmazza:

- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtásának állapota,
- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információi (projekt költségvetése, források összetétele),
- városrészenként és tematikus célonkénti áttekintés a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről,
- a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladás (az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltüntetésével).

Az **éves áttekintés** kizárólag kisebb korrekciók végrehajtására szolgál. A korrekciókat, beleértve a korrekciót kiváltó okokat, megfontolásokat rögzíteni és nyilvánossá kell tenni. Részletesebb, a helyzetelemzést, a stratégiai célokat és beavatkozásokat érintő aktualizálásra, felülvizsgálatra – ha lényeges változás nem történik a külső környezetben – általában **3-5 évente** van szükség. Ezen alkalmakkor célszerű az ITS indikátorai értékének alakulását megvizsgálni és az elért eredményeket ezek alapján értékelni.

8.5.3 Az indikátorkészlettel kapcsolatos alapvető követelmények

A monitoringrendszer hatékony működésének egyik alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. Az alkalmazott mutatókkal szembeni alapvető kritériumok az alábbiak:

- SPECIFIKUS – az indikátornak amellet, hogy a lehető legkonkrétabban kell megfogalmazni, mindig pontosan az adott célkitűzésre kell vonatkoznia, annak eredményét, hatását kell mérnie.
- MÉRHETŐ – a mérhetőség akkor biztosított, ha az indikátor számszerűen (mértékegységgel) kifejezhető.
- ELÉRHETŐ – az indikátor bázis- és célértékét viszonylag gyorsan, könnyen és költséghatékony módon meg kell tudni határozni.
- REÁLIS – a valós helyzetből és tervezett beavatkozások várható eredményeiből kiindulva kell egy ténylegesen elérhető célértéket kitűzni.
- AKTUÁLIS – az indikátornak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkoznia, és alkalmasnak kell lennie időbeli nyomonkövetésre.

Nem elegendő kizárólag a mutatók megfelelő azonosítása: az eredményes monitoring és értékelési tevékenységhez a következő elemek szükségesek:

- definíció, vagyis az indikátor pontos, egyértelmű meghatározása az elvárt változás irányának megadásával;
- a mértékegység megadása teszi lehetővé az indikátor számszerűsítését;
- a kiindulási érték megadása – ehhez lehet viszonyítani a változást (egyes indikátorok esetében a bázisérték 0 is lehet);
- a célérték kitűzése – ehhez mérten lehet kijelenteni, hogy teljesült-e az elvárt eredmény a meghatározott időpontra;
- az indikátor forrását, illetve speciális indikátor esetében a mérésének módszerét is előre meg kell határozni.

8.5.4 A stratégia tervezett indikátorai

Mivel a 2014 – 2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság („result orientation”) elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni.

Az indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt.

A stratégia átfogó és tematikus céljainak indikátorai

Cél	Javasolt indikátorok	Mértékegység	Indikátor forrása, mérés módja	Mérés gyakorisága
Átfogó célok				
Versenyképes város: Versenyképes, nemzetközi színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH megyei évkönyv	évente
	A 15-64 év közötti lakosság aktivitási rátája (növekedés)	%	KSH megyei évkönyv	évente
	A vállalkozói szféra felzárkózása: az ezer lakosra jutó működő nyíregyházi vállalkozások száma az ezer lakosra jutó magyarországi vállalkozások számának arányában (növekedés)	%	KSH megyei évkönyv	évente
Gondoskodó város: Javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentése	Belföldi vándorlási különbözet ezer lakosra (szinten tartás)	‰	KSH megyei évkönyv	évente
	Az aktív kereső nélküli, aktív korú taggal rendelkező háztartások száma (csökkenés)	db	KSH Népszámlálás	tízévente
	Jövedelmi felzárkózás: az egy nyíregyházi adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem az egy magyarországi adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem arányában (növekedés)	%	KSH megyei évkönyv	évente
Környezettudatos város: Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	Önkormányzati fenntartású épületek energiateljesítménye (csökkenés)	TJ/év	NYÍRVV Nonprofit Kft.	ötévente
Középtávú tematikus célok				
1. Fejlesztett helyi gazdaság, nagyszámú minőségi munkahely, magasabb jövedelmi szint	A nyíregyházi székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett iparűzési adó értéke (növekedés)	millió Ft	NYMJVÖ	évente
	Működő vállalkozások száma (növekedés)	db	KSH megyei évkönyv	évente
	Egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem (növekedés)	ezer Ft	KSH megyei évkönyv	évente
2. Fejlesztett, magas színvonalú tudományos élet, innováció	Felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő hallgatók száma ezer lakosra (szinten tartás)	fő	KSH megyei évkönyv	évente
	Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25 éves és idősebb népesség arányában (növekedés)	%	KSH Népszámlálás	tízévente

Cél	Javasolt indikátorok	Mérték-egység	Indikátor forrása, mérés módja	Mérés gyakorisága
3. Pezsgő kulturális élet, rekreációs lehetőségek, fejlett turizmus	Kereskedelmi és egyéb szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (növekedés)	db	KSH megyei évkönyv	évente
	Átlagos tartózkodási idő (növekedés)	vendég-éjszaka	KSH megyei évkönyv	évente
4. Magas színvonalú humán szolgáltatások	Továbbtanulási ráta: a felsőoktatási intézményekbe felvételt nyert nyíregyházi középiskolai tanulók aránya (növekedés)	%	KLIK	évente
	A városban élők születéskor várható élettartama (növekedés)	év	KSH Népszámlálás	tízévente
	Szociális szolgáltatásokba bevont lakosság száma (szinten tartás)	fő	NYMJVÖ	évente
5. Közösségi, szolidáris, befogadó társadalom	Civil szervezetek száma (növekedés)	db	Civil Szervezetek Névjegyzéke ¹¹	évente
	A szegregált körülmények között élők száma (csökkenés)	fő	KSH Népszámlálás	tízévente
6. Fejlett városi mobilitás, fenntartható közlekedés	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként közösségi közlekedési módot választók száma (növekedés)	fő	Szabolcs Volán Zrt.	évente
	Bel- és külterületi kerékpáros létesítmények hossza (növekedés)	km	NYMJVÖ	évente
	Kerékpáros parkoló, tároló helyek száma (növekedés)	db	NYMJVÖ	évente
	Belterületi úthálózat elméleti terheltsége: a belterületi burkolt utak hossza és a regisztrált gépjárművek számának hányadosa (csökkenés)	db/km	NYMJVÖ, KSH megyei évkönyv	évente
7. Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj- és településkép	Belterületi gondozott zöldterületek nagysága (növekedés)	m ²	NYÍRVV Nonprofit Kft.	évente
	Önkormányzati tulajdonú bérlakások száma (növekedés)	db	NYÍRVV Nonprofit Kft.	évente
	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonyági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma (növekedés)	db	NYMJVÖ	évente

¹¹ <http://birosag.hu/allampolgaroknak/tarsadalmi-szervezetek-es-alapitvanyok-nevjegyzeke>

Cél	Javasolt indikátorok	Mérték-egység	Indikátor forrása, mérés módja	Mérés gyakorisága
8. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer, vonzó városi image	Testvérvárosi és egyéb nemzetközi kapcsolatok száma (növekedés)	db	NYMJVÖ	évente

NYMJVÖ: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

A területi célokhoz kapcsolódó indikátorok esetében elsősorban a KSH népszámlálási adataira lehet építeni. Amellett, hogy minden városrész esetében meg lett határozva egy-egy célkitűzés, területi szinten a legfontosabb a városrészek közötti diszparitás csökkentése: vagyis nem elegendő az, hogy az egyes városrészekben javulás mutakozzon meg az indikátorok értékében, ezzel egy időben a városon belüli különbségeknek is csökkennie kell.

Területi célokhoz kapcsolódó indikátorok

Cél	Javasolt indikátorok	Mértékegység	Indikátor forrása, mérés módja	Mérés gyakorisága
Területi célok				
V1-V10 városrészi célok	Az egyes városrészek lakosainak száma	fő	KSH Népszámlálás	tízévente
	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú népességen belül	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Az egyes városrészekben működő kiskereskedelmi üzletek száma	db	NYMJVÖ	hétévente
	Lakossági elégedettség a települési környezet minőségével	%	NYMJVÖ	hétévente
	Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő	NYMJVÖ	hétévente

A projektszintű output indikátorok és a projektszintű horizontális vállalások a projektek részletes kidolgozását, konkretizálását követően – a projekt-kiválasztási kritériumok, illetve a hazai operatív programok szakmai követelményrendszere ismeretében – határozhatóak meg.

9 MELLÉKLETEK

9.1 EU TEMATIKUS CÉLOK, BERUHÁZÁSI PRIORITÁSOK

9.1.1 ERFA rendelet

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.)

az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

5. cikk

Beruházási prioritások

A hivatkozott rendelet 15. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontjában említett Partnerségi Megállapodásban meghatározott fejlesztési szükségletek és növekedési lehetőségekkel összhangban az ERFA a következő beruházási prioritásokat támogatja a(z) 1303/2013/EU rendelet 9. cikke első bekezdésében meghatározott tematikus célkitűzéseken belül:

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése a következők révén:

- a) a kutatási és innovációs (K+I) kiválóság fejlesztése, és különösen az európai érdekeltégű kompetenciaközpontok támogatása érdekében a K+I infrastruktúra és kapacitás megerősítése;
- b) a vállalkozások K+I beruházásainak előmozdítása, valamint a vállalkozások, a kutatási és fejlesztési központok és a felsőoktatási ágazat közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztésbe, a technológiaátadásba, a társadalmi innovációba, az ökoinnovációba és a közszolgálati alkalmazásokba, a keresletélénkítésbe, a hálózatépítésbe, a klaszterekben és az intelligens specializáció általi nyílt innovációba történő beruházásokra, továbbá a technológiai és alkalmazott kutatás, a kísérleti programok, a korai termékHITELESÍTÉSI intézkedések, az alaptermotechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és próbagyártásának támogatása, valamint az általános célú technológiák terjesztése;

2. az ikt-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása a következők révén:

- a) a szélessáv-kiépítés kiterjesztése és nagy sebességű hálózatok kiépítése, valamint a digitális gazdaságot szolgáló feltörekvő technológiák és hálózatok bevezetésének támogatása;
- b) az ikt-termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az ikt iránti kereslet fokozása;
- c) az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e- kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése;

3. a kkv-k versenyképességének fokozása a következők révén:

- a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése;
- b) a kkv-k számára új vállalati modell – elsősorban a nemzetközivé válás céljával történő – kidolgozása és megvalósítása;
- c) a korszerű termék- és szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása;
- d) a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni;

4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban a következők révén:

- a) a megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása;
- b) az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a vállalkozásokban;
- c) az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is;
- d) intelligens alacsony és közepes feszültségen működő elosztórendszerek fejlesztése és kialakítása;
- e) alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását;
- f) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák kutatásának, innovációjának és bevezetésének az előmozdítása;
- g) a hasznos hőigény alapján a hő és a villamos energia nagy hatásfokú kapcsolt előállításának előmozdítása;

5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése a következők révén:

- a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, többek között az ökoszisztémán alapuló megközelítéseket célzó beruházások támogatása;
- b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése;

6. a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása a következők révén:

- a) a hulladékágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;
- b) a vízgazdálkodási ágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés, és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;
- c) a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése;
- d) a biológiai sokféleség és a talaj megóvása és helyreállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, többek között a Natura 2000 és a zöld infrastruktúrák révén;

- e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdaovezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezésmentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása;
- f) a hulladékgazdálkodási ágazatban, a vízgazdálkodási ágazatban, a talaj tekintetében vagy a légszennyezettség csökkentése területén a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság javítását szolgáló innovatív technológiák előmozdítása;
- g) az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átállás támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása;

7. a fenntartható közlekedés támogatása és a szűk keresztmetszetek eltávolítása az alapvető fontosságú hálózati infrastruktúrákból az alábbiak révén:

- a) a multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a TEN-T-be való beruházás által;
- b) a regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához – többek között a multimodális csomópontokhoz – történő kapcsolásával;
- c) környezetbarát (többek között alacsony zajkibocsátású) és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek, többek között belvízi és tengeri hajózási útvonalak, kikötők, multimodális összeköttetések és repülőtéri infrastruktúrák kifejlesztése és korszerűsítése, a fenntartható regionális és helyi mobilitás előmozdítása érdekében;
- d) átfogó, magas szintű és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és helyreállítása, valamint zajcsökkentő intézkedések előmozdítása;
- e) az energiahatékonyság és az ellátásbiztonság javítása intelligens energiaelosztó, -tároló és -átviteli rendszerek kialakításával és a megújuló forrásokat használó megosztott termelés integrálásával;

8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése a következők révén:

- a) üzleti inkubátorházak létrehozásának támogatása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikrovállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása;
- b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását;
- c) helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek a(z) 1304/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (1) alkalmazási körén kívül esnek;
- d) a foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába történő beruházás;

9) a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem a következők révén:

- a) a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás;
- b) a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;
- c) a szociális vállalkozások támogatása;

d) a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák keretében végzett beruházások;

10) az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével;

11) a hatóságok és az érintettek intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása az ERFA feladatainak végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási rendszerek és közszolgáltatások eredményességének és intézményi kapacitásának megerősítése által.

9.1.2 ESZA rendelet

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1304/2013/EU RENDELETE (2013. december 17-én)

az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

3. cikk

A támogatások köre

(1) A(z) 1303/2013/EU rendelet 9. cikke első bekezdésének – az e bekezdés a), b), c) és d) pontjával megegyező – 8., 9., 10. és 11. pontjában meghatározott tematikus célkitűzések keretében, valamint feladatainak megfelelően az ESZA a következő beruházási prioritásokat támogatja:

a) „A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása” tematikus célkitűzés tekintetében:

- i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munkanélküliek és a munkaerőpiactól távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, többek között a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is;
- ii. a fiatalok, különösen a nem foglalkoztatottak, oktatásban és képzésben nem részesülők, közöttük a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett és a marginalizálódott közösségekből jövő fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja, többek között az ifjúsági garancia végrehajtása révén;
- iii. önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozások, közöttük innovatív mikro-, kis- és középvállalkozások létrehozása;
- iv. a nemek közötti egyenlőség minden területen, többek között a foglalkoztatáshoz való hozzáférés és a munkahelyi előmenetel terén, a munka és a magánélet összeegyeztetése és az „azonos munkáért azonos bér” elvének előmozdítása;
- v. a munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez;
- vi. aktív és egészséges idősödés;
- vii. a munkaerő-piaci intézmények, például az állami és magán foglalkoztatási szolgáltatások modernizálása, és a munkaerő-piaci igényekhez való igazodás javítása, többek között a munkavállalók transznacionális mobilitását ösztönző intézkedések, valamint a mobilitási programok és az intézmények és az érdekeltek közötti együttműködés javítása révén;

b) „A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem” tematikus célkitűzés:

- i. az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében;
- ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja;
- iii. a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem és az esélyegyenlőség előmozdítása;
- iv. a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat;
- v. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében a társadalmi vállalkozói szellem, a társadalmi vállalkozásokba történő szakmai integráció és a szociális és szolidáris gazdaság előmozdítása;
- vi. közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák;

c) „Az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében” tematikus célkitűzés tekintetében a következők révén:

- i. a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkori nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is;
- ii. a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése érdekében, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára;
- iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén;
- iv. az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása, a tanulásból a munkába történő átmenet megkönnyítése, a szakmai oktatás és a képzési rendszerek megerősítése és minőségének javítása többek között a készségek iránti igény előrejelzésén alapuló mechanizmusok, a tananyagok kiigazítása, a munkaalapú tanulási rendszerek – beleértve a duális tanulási rendszereket és a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket – létrehozása és továbbfejlesztése;

d) „A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás” tematikus célkitűzés tekintetében:

- i. azon közigazgatási szervek és közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelésébe történő beruházások nemzeti, regionális és helyi szinten, amelyek célja a reformok, a jobb szabályozás és a jó kormányzás megvalósítása.

Ez a beruházási prioritás csak a Kohéziós Alap keretében való támogatásra jogosult tagállamokban alkalmazandó, vagy azokban a tagállamokban, amelyek egy vagy több, a(z) 1303/2013/EU rendelet 90. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett NUTS 2 szintű régióval rendelkeznek.

- ii. az oktatással, az egész életen át tartó tanúlással és a képzéssel foglalkozó politikák, valamint a foglalkoztatási és szociálpolitika kidolgozásában érintett valamennyi érdekelt

kapacitásának kiépítése többek között a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzését célzó ágazati és területi paktumok révén.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt beruházási prioritásokkal az ESZA hozzájárul a(z) 1303/2013/EU rendelet 9. cikkének első bekezdésében felsorolt egyéb tematikus célkitűzések megvalósításához is, különösen a következők által:

a) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes, erőforrás-hatékony és környezeti szempontból fenntartható gazdaság felé történő elmozdulás támogatása a készségek és képesítéseknek a munkaerő- piaci igényekhez való igazításához szükséges oktatási és képzési rendszerek javítása, a munkavállalók képzési szintjének emelése, valamint a környezettel és energiával foglalkozó ágazatokban történő munkahelyteremtés révén;

b) az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférésnek és azok használatának és minőségének javítása a digitális jártasság és az e-tanulás fejlesztése, valamint a digitális társadalmi befogadással, a digitális készségekkel és a megfelelő vállalkozói készséggel kapcsolatos beruházások révén;

c) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése posztgraduális képzések és a vállalkozói képességek fejlesztése, kutatói képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén;

d) a kis- és középvállalkozások versenyképességének és hosszú távú fenntarthatóságának javítása a vállalkozások, a vezetők és a munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése, a humántőke-beruházások növelése és a gyakorlatorientált szakmai oktatási és szakképzési intézmények támogatása révén.

9.2 ERFA ÉS ESZA RENDELETEKBEN MEGHATÁROZOTT KIMENETI INDIKÁTOROK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETE

(2013. december 17.)

az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

A „BERUHÁZÁS A NÖVEKEDÉSBE ÉS MUNKAHELYTEREMTÉSBE” CÉLKITŰZÉS ERFA-TÁMOGATÁSÁNAK KÖZÖS KIMENETI INDIKÁTORAI (6. CIKK)

	EGYSÉG	ELNEVEZÉS
Termelő beruházás		
	vállalkozás	Támogatásban részesülő vállalkozások száma
	vállalkozás	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
	vállalkozás	Vissza nem térítendő támogatáson kívüli más pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma
	vállalkozás	A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma
	vállalkozás	A támogatott új vállalkozások száma
	EUR	A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
	EUR	A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (a vissza nem térítendő támogatástól eltérő jellegű támogatás)
	teljesmunkaidő-egyenérték	A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
Fenntartható turizmus	látogatás/év	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
Ikt-infrastruktúra	háztartás	A legalább 30 Mb/s sávszélességű hozzáféréssel rendelkező további háztartások száma
Közlekedés		
Vasút	kilométer	Az új vasútvonalak teljes hossza, amelyből: TEN-T
	kilométer	Az újrakepített vagy felújított vasútvonalak teljes hossza, amelyből: TEN-T
Közutak	kilométer	Az újonnan épített közutak teljes hossza, amelyből: TEN-T
	kilométer	Az újrakepített vagy felújított közutak teljes hossza, amelyből: TEN-T
Városi közlekedés	kilométer	Az új vagy felújított villamos- és metróvonalak teljes hossza
Belvízi hajózási útvonalak	kilométer	Az új vagy felújított belvízi hajózási útvonalak teljes hossza
Környezetvédelem		
Szilárd hulladék	tonna/év	További hulladék-újrahasznosítási kapacitás
Vízellátás	személy	A jobb vízellátásban részesülő lakosság növekedése
Szennyvízkezelés	lakosság-egyenérték	A jobb szennyvízkezelési szolgáltatásban részesülő lakosság növekedése
Kockázat-megelőzés és -kezelés	személy	Árvízvédelmi intézkedéseket élvező lakosság
	személy	Erdőtűzvédelmi intézkedéseket élvező lakosság
Talajrehabilitáció	hektár	A rehabilitált talaj összkiterjedése
Természet és a biológiai sokféleség	hektár	A jobb védettségű állapot érdekében támogatott élőhelyek területe

	EGYSÉG	ELNEVEZÉS
Kutatás, innováció	teljesmunkaidő- egyenérték	Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél
	teljesmunkaidő- egyenérték	A jobb kutatási infrastruktúrával ellátott létesítményekben dolgozó kutatók száma
	vállalkozás	Kutatóintézetekkel együttműködő vállalkozások száma
	EUR	Az innovációs és K+F projekteknek közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás
	vállalkozás	Új termékek forgalomba hozatala céljából támogatott vállalkozások száma
	vállalkozás	Új termékek gyártása céljából támogatott vállalkozások száma
Energia és éghajlatváltozás		
Megújuló energiaforrások	MW	A megújuló energia-termelés további kapacitása
Energiahatékonyság	háztartás	A jobb energiafogyasztási osztályba sorolt háztartások száma
	kWh/év	A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkentése
	felhasználó	Az intelligens hálózatokhoz kapcsolódó további energiafelhasználók száma
Üvegházhatású gázok csökkenése	tonna CO ₂ - egyenérték	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése
Szociális infrastruktúra		
Gyermekgondozás és oktatás	személy	Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
Egészségügy	személy	Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság
A városfejlesztés konkrét mutatói		
	személy	Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság
	négyzetméter	Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek
	négyzetméter	Városi környezetben épített vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek
	lakóegység	Helyreállított lakóegységek városi területeken

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1304/2013/EU RENDELETE

(2013. december 17-én)

az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

AZ ESZA-BERUHÁZÁSOK KÖZÖS KIMENETI ÉS EREDMÉNYMUTATÓI

1. A résztvevőkre vonatkozó közös kimeneti mutatók

„Résztevők” (1) azon személyek, akiknek közvetlenül kedvez az ESZA beavatkozása, azonosíthatók, jellemzőik lekérdezhetők, és akik számára egyedi kiadásokat különítenek el. Más személyek nem minősülnek résztvevőknek. Valamennyi adatot nemek szerinti bontásban kell megadni.

A résztvevőkre vonatkozó közös kimeneti mutatók a következők:

- munkanélküliek, beleértve a tartós munkanélkülieket is*,
- tartós munkanélküliek*,
- inaktív személyek*,
- oktatásban vagy képzésben részt nem vevő inaktív személyek*,
- foglalkoztatottak, beleértve az önfoglalkoztatókat*,
- 25 éven aluliak*,
- 54 éven felüliek*,
- 54 éven felüli, munkanélküli – beleértve a, tartósan munkanélkülieket –, vagy oktatásban vagy képzésben nem részt vevő inaktív résztvevők*,
- alapfokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező személyek*,
- felső középfokú (ISCED 3) vagy posztsekunder (ISCED 4) végzettséggel rendelkező személyek*,
- felsőfokú (ISCED 5–8) végzettséggel rendelkező személyek*,
- munkanélküli háztartásban élő résztvevők,
- munkanélküli háztartásban élő, gyermekeket eltartó résztvevők,
- egyetlen felnőttből álló háztartásban élő, gyermekeket eltartó résztvevők,
- migránsok, külföldi háttérű személyek, kisebbségek (beleértve a marginalizálódott közösségeket, például a romákat)**,
- fogyatékossgal élő résztvevők**,
- egyéb hátrányos helyzetű személyek**.

A résztvevők teljes száma a kimeneti mutatók alapján, automatikusan kerül kiszámításra. Ezen, az ESZA forrásaiból támogatandó műveletek résztvevőire vonatkozó adatokat a(z) 1303/2013/EU rendelet 50. cikkének (1) és (2) bekezdésében és 111. cikkének (1) bekezdésében meghatározott éves végrehajtási jelentésekben kell benyújtani.

- hajléktalan vagy lakhatási problémával küzdő személyek*,
- vidéki területeken élők* (2)

(1) Az irányító hatóságok olyan rendszert állítanak fel, amely számítógépes formában rögzíti és tárolja az egyes résztvevőkre vonatkozó adatokat, amint azt a a(z) 1303/2013/EU rendelet+ 125. cikke (2) bekezdésének d) pontja előírja. A tagállamok által bevezetett adatfeldolgozási szabályoknak összhangban kell lenniük a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.) rendelkezéseivel és különösen annak 7. és 8. cikkével. A *-gal jelölt mutatók vonatkozásában megadott adatok a 95/46/EK irányelv 7. cikkének megfelelően személyes adatoknak minősülnek. Az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettségnek teljesítéséhez ezeket az adatokat fel kell dolgozni (a 95/46/EK irányelv 7. cikkének c) pontja). Az „adatkezelő” meghatározását lásd a 95/46/EK irányelv 2. cikkében. A **-gal jelölt mutatók vonatkozásában megadott adatok a 95/46/EK irányelv 8. cikkének megfelelően az adatok valamely különleges kategóriájába tartoznak. Megfelelő garanciák nyújtása mellett a tagállamok, alapvető közérdekből, nemzeti jogszabályaikban vagy a felügyelő hatóság határesetében további mentességeket állapíthatnak meg a 95/46/EK irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében foglaltakon kívül (a 95/46/EK irányelv 8. cikkének (4) bekezdése).

(2) Az adatokat kisebb közigazgatási egységek szintjén (2. szintű helyi közigazgatási egységek) kell összegyűjteni a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról szóló, 2003. május 26-i 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 154., 2003.6.21., 1. o.) összhangban.

A fenti két mutatóhoz tartozó résztvevőkre vonatkozó adatokat a(z) 1303/2013/EU rendelet 50. cikkének (4) bekezdésében meghatározott éves végrehajtási jelentésekben kell benyújtani. Az adatokat a résztvevők reprezentatív mintája alapján, minden egyes beruházási prioritás keretében össze kell gyűjteni. A minta belső érvényességét oly módon biztosítják, hogy az adatok a beruházási prioritás szintjén általánosíthatók legyenek.

2. A **szervezetekre vonatkozó** közös **kimeneti mutatók** a következők:

- a szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek által teljesen vagy részben végrehajtott projektek száma
- a nők foglalkoztatásban való fenntartható részvételét és érvényesülési lehetőségeit fokozó projektek száma
- a közigazgatási szervekre vagy közszolgáltatásokra irányuló projektek száma nemzeti, regionális és helyi szinten
- a támogatott mikro-, kis- és középvállalkozások száma (beleértve a szövetkezeti vállalkozásokat és a szociális gazdaságban működő vállalkozásokat).

Ezeket az adatokat a(z) 1303/2013/EU rendelet 50. cikkének (1) és (2) bekezdésében és 111. cikkének (1) bekezdésében meghatározott éves végrehajtási jelentésekben kell benyújtani.

3. A **résztvevőkre vonatkozó közvetlen közös eredménymutatók** a következők:

- inaktív résztvevők, akik a program elhagyásának időpontjában munkát keresnek*,
- a program elhagyásának időpontjában oktatásban/képzésben részt vevők*,
- a program elhagyásának időpontjában képesítést szerző résztvevők*,
- a program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők*,
- fogyatékossgal élő résztvevők, akik a program elhagyásának időpontjában munkát keresnek, oktatásban/képzésben vesznek részt, képesítést szereznek, foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak**.

Ezeket az adatokat a(z) 1303/2013/EU rendelet 50. cikkének (1) és (2) bekezdésében és 111. cikkének (1) bekezdésében meghatározott éves végrehajtási jelentésekben kell benyújtani. Valamennyi adatot nemek szerinti lebontásban kell megadni.

4. A **résztvevőkre vonatkozó hosszabb távú közös eredménymutatók**:

- a program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők*,
- a program elhagyása után hat hónapon belül jobb munkaerő-piaci lehetőségekkel rendelkező résztvevők*,
- 54 éven felüli résztvevők, akik a program elhagyása után hat hónapon belül foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak*,
- fogyatékossgal élő résztvevők, akik a program elhagyása után hat hónapon belül foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak**.

Ezeket az adatokat a(z) 1303/2013/EU rendelet 50. cikkének (5) bekezdésében meghatározott éves végrehajtási jelentésekben kell benyújtani. Az adatokat a résztvevők reprezentatív mintája alapján, minden egyes beruházási prioritás keretében össze kell gyűjteni. A minta belső érvényességét oly módon biztosítják, hogy az adatok a beruházási prioritás szintjén általánosíthatók legyenek. Valamennyi adatot nemek szerinti lebontásban kell megadni.

AZ IFJÚSÁGI FOGLALKOZTATÁSI KEZDEMÉNYEZÉS EREDMÉNYMUTATÓI

Ezeket az adatokat a(z) 1303/2013/EU rendelet 50. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett éves végrehajtási jelentésekben, valamint az e rendelet 19. cikke (3) bekezdésének megfelelően 2015. áprilisában benyújtandó jelentésben kell benyújtani. Valamennyi adatot nemek szerinti lebontásban kell megadni.

1. A résztvevőkre vonatkozó közvetlen közös eredménymutatók

„Résztevők” (1) azon személyek, akiknek közvetlenül kedvez az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés valamely beavatkozása, azonosíthatók és jellemzőik lekérdezhetők, és akik számára egyedi kiadásokat különítenek el.

A **közvetlen közös eredménymutatók** a következők:

- az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés beavatkozását igénybe vevő munkanélküli résztvevők*,
- munkanélküli résztvevők, akik a program elhagyásakor állásajánlatot kapnak, illetve további oktatásban, tanulószerveződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesülnek*,
- munkanélküli résztvevők, akik a program elhagyásakor oktatásban/képzésben vesznek részt, képesítést szereznek, vagy foglalkoztatásban - beleértve az önfoglalkoztatást - vannak*,
- az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés beavatkozását igénybe vevő tartósan munkanélküli résztvevők*,
- tartósan munkanélküli résztvevők, akik a program elhagyásakor állásajánlatot kapnak, illetve további oktatásban, tanulószerveződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesülnek*,
- tartósan munkanélküli résztvevők, akik a program elhagyásakor oktatásban/képzésben vesznek részt, képesítést szereznek, vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak*,
- oktatásban vagy képzésben nem részt vevő inaktív résztvevők, akik az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés beavatkozását igénybe veszik*,
- inaktív résztvevők, akik a program elhagyásakor állásajánlatot kapnak, illetve további oktatásban, tanulószerveződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesülnek*,
- oktatásban/képzésben nem részt vevő inaktív résztvevők, akik a program elhagyásakor oktatásban/képzésben vesznek részt, képesítést szereznek, vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak*.

2. A résztvevőkre vonatkozó hosszabb távú közös eredménymutatók

A hosszabb távú eredménymutatók a következők:

- A program elhagyása után hat hónapon belül további oktatásban, szakképesítést adó képzési programokban, tanulószerveződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részt vevők száma*,
- A program elhagyása után hat hónapon belül foglalkoztatásban levő résztvevők száma*,
- A program elhagyása után hat hónapon belül önfoglalkoztatásban levő résztvevők száma*.

Az adatokat a résztvevők reprezentatív mintája alapján, minden egyes beruházási prioritás szerint össze kell gyűjteni. A minta belső érvényességét oly módon kell biztosítani, hogy az adatok a beruházási prioritás szintjén általánosíthatók legyenek.

(1) Az irányító hatóságok olyan rendszert állítanak fel, amely számítógépes formában rögzíti és tárolja az egyes résztvevőkre vonatkozó adatokat, amint azt a 1303/2013. rendelet 125. cikke (2) bekezdésének d) pontja előírja. A tagállamok által bevezetett adatfeldolgozási szabályoknak összhangban kell lenniük a 95/46/EK irányelv rendelkezéseivel és különösen annak 7. és 8. cikkével. A *-gal jelölt mutatók vonatkozásában megadott adatok a 95/46/EK irányelv 7. cikkének megfelelően személyes adatoknak minősülnek. Az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettségnek teljesítéséhez ezeket az adatokat fel kell dolgozni (a 95/46/EK irányelv 7. cikkének c) pontja). Az „adatkezelő” meghatározását lásd a 95/46/EK irányelv 2. cikkében. A **-gal jelölt mutatók vonatkozásában megadott adatok a 95/46/EK irányelv 8. cikkének megfelelően az adatfeldolgozás valamely különleges kategóriájába tartoznak. Megfelelő garanciák nyújtása mellett a tagállamok, alapvető közérdekből, nemzeti jogszabályaikban vagy a felügyelő hatóság határesetében további mentességeket állapíthatnak meg a 95/46/EK irányelv 8. cikke (2) bekezdésében foglaltakon kívül (a 95/46/EK irányelv 8. cikkének (4) bekezdés).

9.3 AKCIÓTERÜLETI TÉRKÉPEK

9.3.1 Funkcióbővítő városrehabilitációs és gazdasági akcióterület (Zöld város akcióterület)

Zöld város akcióterület határai: Északi körút, Erdő sor, Ferenc körút, Hunyadi utca, Jég utca, Nád utca, Család utca, Belső körút, László utca, Inczedy sor, Kert utca, Váci Mihály utca, Móricz Zsigmond utca, Huszár sor, Állomás tér, Petőfi utca, Vasgyár utca, Mező utca

9.3.2 Szociális városrehabilitációs akcióterület (Polyákbokor – Felsősima)

Polyákbokor – Felsősima akcióterület határai: Utcaszintű lehatárolás nem lehetséges, mivel az akcióterület határvonalát több esetben a telekhatárok jelentik. Az akcióterület pontos beazonosítása a telekhatárokat is jelölő pl. településszerkezeti terv alapján lehetséges (ld. alább).

9.3.3 Szociális városrehabilitációs akcióterület (Huszártelep, Keleti lakótelep)

A kijelölt akcióterületet az alábbi utcák határolják: Gomba utca-41-es főút (Orosi út) - Tarcsai István út - Kosztolányi Dezső utca - Kapitány utca - Káplár utca - Kállói út - Sziklai Sándor utca - Táncsics-Mihály utca - Bartók Béla utca-4-es főút-Móricz Zsigmond utca – Huszársor - Huszár tér - Bottyán János utca - Dália utca - Viola utca - Orgona utca - egykori iparvágány - Gomba utca.

